

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

GEWONE ZITTING 2006-2007

28 JUNI 2007

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

**ertoe strekkende de gemeenten te betrekken
bij de economische ontwikkeling van
het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

VERSLAG

uitgebracht namens de Commissie
voor Binnenlandse Zaken,
belast met de Lokale Besturen en
de Agglomeratiebevoegdheden

door de heren Mohamed DAÏF (F) en
Fouad AHIDAR (N)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heren Mohamed Daïf, Bea Diallo, Ahmed El Ktibi, Rachid Madrane, Rudi Vervoort, mevr. Martine Payfa, de heer Philippe Pivin, mevr. Françoise Schepmans, de heren Hervé Doyen, Josy Dubié, René Coppens, Fouad Ahidar.

Plaatsvervangers : mevr. Michèle Carthé, de heren Didier Gosuin, Joël Riguelle, Frédéric Erens.

Andere leden : mevr. Danielle Caron, de heer Olivier de Clippele, mevr. Valérie Seyns, de heer Walter Vandenbossche.

Zie :

Stuk van het Parlement :
A-383/1 – 2006/2007 : Ontwerp van ordonnantie.

**PARLEMENT DE LA REGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

SESSION ORDINAIRE 2006-2007

28 JUIN 2007

PROJET D'ORDONNANCE

**visant à associer les communes dans
le développement économique de
la Région de Bruxelles-Capitale**

RAPPORT

fait au nom de la Commission
des Affaires intérieures,
chargée des Pouvoirs locaux et
des Compétences d'agglomération

par MM. Mohamed DAÏF (F)
et Fouad AHIDAR (N)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : MM. Mohamed Daïf, Bea Diallo, Ahmed El Ktibi, Rachid Madrane, Rudi Vervoort, Mme Martine Payfa, M. Philippe Pivin, Mme Françoise Schepmans, MM. Hervé Doyen, Josy Dubié, René Coppens, Fouad Ahidar.

Membres suppléants : Mme Michèle Carthé, MM. Didier Gosuin, Joël Riguelle, Frédéric Erens.

Autres membres : Mme Danielle Caron, M. Olivier de Clippele, Mme Valérie Seyns, M. Walter Vandenbossche.

Voir :

Document du Parlement :
A-383/1 – 2006/2007 : Projet d'ordonnance.

I. Inleiding

Vooraleer de bespreking aan te vatten van de ontwerpen van ordonnantie A-383/1 en A-384/1 die allebei betrekking hebben op de gemeentelijke financiën heeft Minister-President Charles Picqué dezelfde dag in de verenigde commissies van financiën en binnenlandse zaken een uiteenzetting gegeven over de financiële toestand van de gemeenten. Hierna heeft een gedachtewisseling plaatsgehad. De verenigde commissies wensen dat die uiteenzetting en de gedachtewisseling als bijlagen gaan bij de verslagen.

De uiteenzetting en de gedachtewisseling gaan dus als bijlage 1 bij dit verslag.

II. Besprekeing van het ontwerp van ordonnantie nr. A-383/1 – 2006/2007

1. Inleidende uiteenzetting van Minister-President Charles Picqué

A. Ter herinnering : De conclusies van de studie van het IGEAT

Iets meer dan een jaar geleden kregen wij de conclusies van de studie die wij bij het IGEAT besteld hadden over de belastingdruk op ondernemingen in het Brussels grootstedelijk gebied.

De belangrijkste lessen die wij uit deze studie kunnen trekken, zijn :

- enerzijds dat de fiscale druk globaal gezien zwaarder is in het Brussels Gewest dan in de rand;
- en anderzijds dat de ondernemingen veel belang lijken te hechten aan de administratieve last verbonden aan het grote aantal belastingen in het Brussels Gewest.

1. De druk van de fiscaliteit op de ondernemingen in het Brussels Gewest

Het fiscaal aspect is misschien niet doorslaggevend maar kan wel belangrijk zijn in de keuze van een bedrijf om zich ergens te vestigen.

De kwestie van de fiscale druk komt op welbepaalde momenten in de levenscyclus van een onderneming ter sprake (het verstrijken van een huurcontract, uitbreiding, financiële moeilijkheden enz.). De fiscale druk maakt op dat soort momenten deel uit van een geheel aan factoren

I. Préambule

En préambule à l'examen des projets d'ordonnance n° A-383/1 et A-384/1, tous deux relatifs aux finances communales, le ministre-Président Charles Picqué a présenté le même jour devant les Commissions réunies des Finances et des Affaires intérieures, un exposé relatif à la situation financière des communes. Un échange de vues a suivi la présentation de cet exposé. Les Commissions réunies ont souhaité que cet exposé et l'échange de vues figurent en annexe aux rapports.

Ledit exposé et l'échange de vues figurent donc en annexe 1 au présent Rapport.

II. Examen du Projet d'ordonnance n° A-383/1 – 2006/2007

1. Exposé introductif du Ministre-Président Charles Picqué

A. Rappel : Les conclusions de l'étude IGEAT

Il y a un peu plus d'un an, nous avions reçu les conclusions de l'étude commandée à l'IGEAT concernant la fiscalité sur les entreprises en région métropolitaine bruxelloise.

Les principaux enseignements que nous avons tirés de cette étude sont :

- d'une part, que la charge fiscale est globalement plus importante en Région bruxelloise qu'en périphérie et
- d'autre part, que les entreprises semblent accorder une grande importance à la charge administrative liée à la multiplication des taxes en Région bruxelloise.

1. Le poids de la fiscalité sur les entreprises en Région bruxelloise

L'aspect fiscal constitue un élément qui, même s'il ne peut être considéré comme déterminant, est parfois important dans le choix de la localisation des entreprises.

La question du poids de la fiscalité va se poser à certains moments précis de la vie de l'entreprise (échéance d'un contrat de bail, extension, difficultés financières, etc.). Le poids de la fiscalité fera donc, à ces moments précis, partie d'un ensemble de facteurs en ce qui concerne le choix

die een rol spelen bij de keuze van de vestiging (samen met andere factoren zoals mobiliteit, toegankelijkheid, omgeving, gebruikskosten enz.).

Zoals u weet, wordt de fiscaliteit in het Brussels Gewest gekenmerkt enerzijds door de vrij hoge belastingdruk (vergeleken met de rand) en anderzijds – en vooral – door haar verscheidenheid en het gebrek aan stabiliteit in de regelgeving. De belastingen zijn in het Brussels Gewest immers in grote mate een gemeentelijke bevoegdheid.

De studie van het IGEAT wijst op het vaak opvallende verschil in de gemeentelijke fiscaliteit tussen een Brusselse gemeente en een gemeente van de rand (zoals bijvoorbeeld het verschil tussen Zaventem en Evere, met een afwijking van vrijwel 70 %).

Dit verschil in aanslagvoet kan, zoals de auteurs van de studie het stellen, uiteraard verklaard worden aan de hand van het feit dat de Brusselse gemeenten geconfronteerd worden met zeer zware lasten, onder meer voor veiligheid, maatschappelijke bijstand, pensioenen enz. Bovendien hebben heel wat Brusselse gemeenten kansarme bevolkingsgroepen die met hun kleine inkomen slechts een beperkte bijdrage kunnen leveren aan de belasting-inkomsten (vooral inzake opcentiemen op de personenbelasting).

De Brusselse gemeenten zijn daarom vaak genoodzaakt bijkomende inkomsten te genereren, vooral ten laste van andere economische actoren zoals de ondernemingen.

Méér dan op andere plaatsen blijkt het moeilijk om de Brusselse gemeenten te motiveren om inspanningen te leveren om bijvoorbeeld af te zien van bepaalde fiscale inkomsten. Een eventuele daling van de belastingdruk op de ondernemingen moet dan ook ergens anders gerecupereerd worden. Daarom is het noodzakelijk dat het Gewest zelf een inspanning levert om het verlies aan inkomsten te compenseren dat het gevolg is van de afschaffing van bepaalde belastingen.

2. De administratieve last verbonden aan de plaatselijke fiscaliteit

Men mag niet uit het oog verliezen dat de gemeentelijke belastingen voor de ondernemingen niet alleen een financiële druk betekenen, maar ook vaak ervaren worden als administratieve pesterijen. Voor ondernemingen met meerdere bedrijfsvestigingen zorgt het gebrek aan harmonisatie van de fiscale praktijk voor bijkomende zorgen, en die hebben zij echt niet nodig (er bestaan vrijwel 800 belasting-verordeningen!).

De complexiteit en de verscheidenheid van de plaatselijke fiscaliteit in het Brussels Gewest hebben soms een contra-productief effect op de economische ontwikkeling.

de sa localisation (les autres facteurs étant la mobilité, l'accèsibilité, l'environnement, le coût de l'occupation, etc.).

Comme vous le savez, la fiscalité en Région bruxelloise se distingue d'une part par son niveau relativement élevé (par rapport à la périphérie) et d'autre part – et surtout – par sa diversité et son instabilité réglementaire. La fiscalité est en effet, en Région bruxelloise, en majeure partie du ressort communal.

L'étude de l'IGEAT nous a montré que l'écart entre la fiscalité communale d'une commune bruxelloise et d'une commune de la périphérie est parfois saisissant (comme par exemple entre celle de Zaventem et d'Evere avec un différentiel de ± 70 %).

Cette différence de taux d'imposition s'explique évidemment, comme l'ont relevé les auteurs de l'étude, par le fait que les communes bruxelloises sont confrontées à des charges très importantes, que ce soit en termes de sécurité, d'aide sociale, de pensions, etc. De plus, beaucoup de communes bruxelloises accueillent une population largement fragilisée, dont les revenus faibles n'offrent qu'une maigre capacité contributive (notamment en ce qui concerne les additionnels à l'impôt des personnes physiques).

Les communes bruxelloises sont dès lors souvent contraintes de percevoir des recettes supplémentaires notamment à charge des autres agents économiques, à savoir les entreprises.

Plus qu'ailleurs, il semble difficile de demander des efforts importants aux communes de la Région bruxelloise, en leur suggérant par exemple de renoncer à certaines recettes fiscales. En effet une éventuelle baisse de la fiscalité pesant sur les entreprises devra forcément être récupérée ailleurs. D'où la nécessité que la Région consente elle-même à l'effort permettant de compenser la perte des recettes due à la suppression de certaines taxes.

2. La charge administrative liée à la fiscalité locale

Il ne faut pas perdre de vue que les taxes communales, outre la pression financière qu'elles font peser sur les entreprises, sont souvent ressenties par elles comme des tracasseries administratives. Pour les sociétés comptant plusieurs sites d'exploitation, le manque d'harmonisation des pratiques fiscales locales occasionne quelques soucis supplémentaires dont elles se passeraient bien (il existe près de 800 règlements-taxes!).

La complexité et la disparité de la fiscalité locale en Région bruxelloise peuvent donc parfois induire des effets indirects contre-productifs sur son développement économique.

B. Maatregelen van de Regering als reactie op deze vaststellingen

Op basis van de aanbevelingen die aan deze studie verbonden zijn, hebben wij beslist te werken op basis van twee hoofdprincipes om het fiscaal arsenaal te rationaliseren : harmonisering en transparantie van de gemeentelijke belastingen enerzijds, en verminderen van bepaalde belastingen als compensatie voor het verlies aan ontvangsten voor de gemeenten anderzijds.

Concreet leidt dit tot de invoering van twee instrumenten :

1) de bouw van een website waarop alle gemeentelijke belastingen worden vermeld :

Op deze website vinden burgers en ondernemingen volledige informatie over plaatselijke belastingverordeningen. Hij is ondertussen online op het adres www.gemeentebelastingen.irisnet.be.

2) De oprichting van een fiscaal compensatiefonds.

Dit fonds was voorzien in het regeerakkoord. Het is een zeer belangrijk dossier voor de Brusselse Regering in het kader van het Contract voor de Economie en de Tewerkstelling.

Op 14 juni keurde de Regering de ontwerpordonnantie goed waarmee het fiscaal compensatiefonds wordt opgericht.

De doelstellingen van dit Fonds zijn :

- de fiscale druk op de ondernemingen verminderen;
- de plaatselijke fiscaliteit vereenvoudigen en harmoniseren;
- steun verlenen aan de gemeenten met een laag fiscaal rendement.

De ordonnantie is erop gericht door middel van contracten met de gemeenten een fiscaal klimaat tot stand te brengen dat gunstig is voor de ontwikkeling van de economische activiteit van het Gewest.

Het contract dat in de ordonnantie wordt vermeld, wordt gesloten voor een duur van minstens drie jaar, uitgaand van de initiatieven die de gemeente zelf voorstelt om - eventueel samen met andere partners - de economische activiteit op haar grondgebied te bevorderen.

Dit contract is van groot belang :

- omdat het effectief belastingen afschafft die door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in een besluit worden vastgesteld;

B. Mesures prises par le Gouvernement pour réagir face à ces constats

Sur base des recommandations issues de cette étude, nous avons donc décidé de travailler sur deux axes pour rationaliser l'arsenal fiscal : l'harmonisation et la transparence des taxes communales, d'une part, et la diminution de certaines taxes en compensant la perte de recettes pour les communes d'autre part.

Ce travail se concrétise par la mise en place de deux outils :

1) la création d'un site internet reprenant l'ensemble des taxes communales :

Ce site permet à tout citoyen et à toute entreprise de disposer d'une information complète sur les règlements-taxes locaux. Il est désormais consultable à l'adresse www.taxescommunales.irisnet.be.

2) la création d'un fonds de compensation fiscale.

Ce fonds était prévu dans la déclaration de politique gouvernementale et il s'agit d'un dossier primordial pour le Gouvernement bruxellois dans le cadre de la mise en oeuvre du Contrat pour l'Economie et l'Emploi.

Le Gouvernement a approuvé le 14 juin dernier le projet d'ordonnance visant la mise en oeuvre de ce fonds de compensation fiscale.

Les objectifs de ce fonds sont :

- diminuer la pression fiscale sur les entreprises;
- simplifier et harmoniser la fiscalité locale;
- soutenir les communes dont le rendement de la fiscalité est faible.

L'ordonnance vise à créer, par la conclusion de contrats avec les communes, un climat fiscal propice au développement de l'activité économique de la Région.

Le contrat visé par l'ordonnance est conclu pour une durée de trois ans minimum, sur la base des initiatives que la commune se propose de mener, éventuellement avec d'autres partenaires, afin de promouvoir l'activité économique sur son territoire.

L'intérêt de ce contrat réside dans :

- la suppression effective des taxes qui seront visées par arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale;

- omdat het principe van de plaatselijke autonomie wordt gerespecteerd aangezien iedere gemeente zelf aan het Gewest de initiatieven voorstelt die zij op economisch vlak wenst te nemen;
- omdat het aanzet tot een visie over meerdere jaren en hierdoor waarborgen biedt voor de stabiliteit van de maatregel;
- omdat het waarborgen inhoudt voor een stabiele, vereenvoudigde en beter geharmoniseerde plaatselijke fiscaliteit via de omkadering van alle nieuwe belastingen in functie van de weerslag die deze hebben op de plaatselijke economische ontwikkeling;
- omdat het elke gemeente de mogelijkheid biedt haar eigen initiatieven te oriënteren in functie van haar specifieke grondgebied, het soort ondernemingen dat er gevestigd is en de sociaal-economische toestand en omdat ook bij de onderhandelingen over het contract optimaal rekening wordt gehouden met de eigenheid van elke gemeente.

Het contract behoudt de uitvoering van de initiatieven op het gemeentelijk vlak, maar zorgt ervoor dat de gewestelijke economische ontwikkeling hiervan positieve effecten ondervindt.

Op basis van deze contracten zal aan de gemeenten een subsidie worden toegekend als compensatie voor de afschaffing van een aantal belastingen die door de Regering worden vastgesteld, en voor het lage rendement van de plaatselijke fiscaliteit.

De gemeenten zijn uiteraard DE onmisbare partners bij de werking van dit Fonds waarvan zij tegelijk de begünstigden zijn. Maar ik herinner eraan dat zij over hun volledige fiscale autonomie beschikken zoals deze door de Grondwet wordt gewaarborgd. Daarom kwam enkel de formule van het partnerschap in aanmerking om een harmonisering op gewestelijk vlak tot stand te brengen.

Op de begroting 2007 werd voor het fiscaal compensatiiefonds een bedrag van 15 miljoen € ingeschreven.

Om recht te hebben op de subsidie verbinden de gemeenten er zich contractueel toe :

- bepaalde belastingen af te schaffen die negatief zijn voor de economische activiteit – deze worden integraal gecompenseerd;
- hun belasting-verordeningen te vereenvoudigen;
- hun fiscaliteit te harmoniseren;
- in blijvend overleg te treden met het Gewest.

- le respect du principe de l'autonomie locale, puisque chaque commune propose à la Région les initiatives sur le plan économique qu'elle souhaite mener au niveau local;
- l'assurance d'une stabilité de l'action en incitant à une réflexion pluriannuelle;
- l'assurance d'une fiscalité locale plus stable, simplifiée et mieux harmonisée, via l'encadrement de toute nouvelle taxe en fonction de son impact sur le développement économique local;
- la possibilité pour chacune des communes d'orienter ses actions en fonction des spécificités liées à son territoire, du type d'entreprises qui y sont situées et de sa situation socio-économique et la garantie d'une négociation de contrat qui tient compte aux mieux des particularités de chacune d'entre elles.

Ce contrat maintient l'exercice des actions au niveau communal tout en prenant mieux en compte le développement économique régional.

Sur base de ces contrats, une subvention sera octroyée aux communes dans le but de compenser la suppression d'une série de taxes déterminées par le Gouvernement ainsi que le faible rendement de la fiscalité locale.

Les communes sont bien sûr LES partenaires indispensables pour la mise en œuvre de ce fonds dont elles sont également les bénéficiaires. Mais elles disposent d'une pleine autonomie en matière fiscale, garantie par la Constitution, ce qui implique que seule la voie du partenariat était envisageable en vue d'une harmonisation au niveau régional.

Un montant de 15 millions € a été inscrit au budget 2007 pour le fonds de compensation fiscale.

Pour bénéficier de la subvention, les communes s'engageront par contrat à :

- supprimer certaines taxes frappant l'activité économique, qui seront intégralement compensées;
- simplifier leurs règlements fiscaux;
- harmoniser leur fiscalité;
- s'inscrire dans une dynamique de concertation avec la Région.

Concreet zal de helft van het fonds (7,5 miljoen euro) dienen om voor 100 % de afschaffing te compenseren van de heffingen op computers en op drijfkracht, die door de gemeenten worden afgeschaft. Voor de gemeenten is dit een « nul-operatie » omdat het verlies aan inkomsten volledig wordt gecompenseerd door de subsidie van het Gewest. De bedrijven, van hun kant, halen rechtstreeks voordeel uit deze maatregel. De plaatselijke fiscale druk op de ondernemingen wordt hiermee met 10 % verminderd.

Bij de keuze van de belastingen die zouden worden afgeschaft, heeft de Regering geopteerd voor gemeentelijke belastingen die een grote financiële en administratieve last betekenen en die de dynamiek van de economie en de tewerkstelling afremmen.

De andere helft van het fonds (ook 7,5 miljoen euro dus) zal worden verdeeld als compensatie voor het zwakke rendement van de fiscaliteit voor de gemeenten, zoals in het regeerakkoord werd bepaald. Dank zij deze 7,5 miljoen euro kan de Regering rekenen op de medewerking van de 19 Brusselse gemeenten. Ik herhaal immers dat de samenwerking met de gemeenten essentieel is. Het succes van een plan dat de plaatselijke fiscale druk moet vereenvoudigen en stabiliseren (zelfs verminderen) is een illusie als de gemeenten zelf niet overtuigd zijn van het belang van hun rol ter zake. Dankzij dit deel van het fonds zullen de gemeenten zich ertoe verbinden iedere nieuwe belasting en iedere belastingverhoging met een weerslag op de economische ontwikkeling aan een opvolgingscomité voor te leggen. Bovendien zullen zij zich ertoe verbinden deel te nemen aan een werkgroep die de plaatselijke fiscaliteit moet harmoniseren.

Een opvolgingscomité zal ermee belast worden te evalueren in welke mate de gemeente zich aan haar verbintenissen heeft gehouden. Tot slot zal een begeleidingscomité, bestaande uit vertegenwoordigers van de Minister van Economie, de Minister van Financiën en de Minister bevoegd voor de Plaatselijke Besturen, jaarlijks de doelstellingen evalueren die in de ordonnantie vermeld staan en hiervan verslag uitbrengen aan de Regering.

2. Algemene besprekking

De heer Joël Riguelle vindt dat het ontwerp volledig spoort met de filosofie van het CET (Contract voor de Economie en de Tewerkstelling) en oplossingen aanreikt voor de problemen die de KMO's vaak ondervinden om in bepaalde wijken voet aan de grond te krijgen. In dat verband wijst hij erop dat ons aanbod aan gronden afkalft : zelfs de GOMB heeft niet genoeg gronden. Hij wijst eveneens op de concurrentie tussen de gewesten, die ons soms in een moeilijk parket brengt. Ten slotte stelt hij vast dat sommige gemeenten bepaalde belastingen (op drijfkracht, computers bijvoorbeeld) al hebben afgeschaft en bijgevolg niet zullen profiteren van dit ontwerp van ordonnantie. Tot besluit deelt hij mee dat de cdH het ontwerp zal steunen.

Concrètement, la moitié du fonds (7,5 millions EUR) servira à compenser à 100 % la suppression par les communes de leurs taxes sur les ordinateurs et sur la force motrice. Il s'agit donc d'une opération « neutre » pour les communes, puisqu'elles se privent d'une recette, mais que cette perte de recette est totalement compensée par la subvention régionale. En revanche, les entreprises sont les bénéficiaires directs de cette mesure. La fiscalité locale qui pèse sur les entreprises est en effet réduite de 10 % par ce biais.

En ce qui concerne le choix des taxes à supprimer, le Gouvernement a opté pour des taxes communales qui représentent une charge financière et administrative importante, et qui ont pour effet de constituer un frein au dynamisme économique et à l'emploi.

L'autre moitié du fonds (7,5 millions EUR également) sera répartie pour compenser le faible rendement de la fiscalité des communes, conformément à l'accord de Gouvernement. C'est grâce à ces 7,5 millions EUR que le Gouvernement compte s'assurer la participation des 19 communes bruxelloises. Je répète en effet que la collaboration des communes sera indispensable. La réussite d'un plan visant la simplification et la stabilisation, voire la diminution, de la pression fiscale locale est illusoire si les communes ne sont pas conscientes elles-mêmes de l'importance de leur rôle en la matière. Grâce à cette partie du fonds, les communes s'engageront à soumettre toute nouvelle taxe ou toute augmentation de taxe ayant un impact sur le développement économique à un comité de suivi. Elle s'engageront également à participer à un groupe de travail visant à harmoniser la fiscalité locale.

Un comité de suivi sera chargé d'évaluer dans quelle mesure la commune a exécuté ses engagements. Enfin, un comité d'accompagnement, composé de représentants du Ministre de l'Economie, du Ministre des Finances et du Ministre en charge des Pouvoirs locaux est chargé, une fois par an, d'évaluer les objectifs repris dans l'ordonnance et de remettre rapport aux membres du gouvernement.

2. Discussion générale

M. Joël Riguelle estime que le projet s'inscrit parfaitement dans la philosophie du C2E (Contrat pour l'Economie et l'Emploi) et apporte des solutions aux difficultés que les PME rencontrent souvent pour s'insérer dans certains quartiers. Il rappelle à ce sujet que notre offre de terrains s'amenuise : même la SDRB manque de terrains. Il pointe également la concurrence interrégionale, qui nous met parfois en difficulté. Enfin, il note que certaines communes ont déjà supprimé certaines taxes (force motrice, ordinateurs, par exemple) et ne bénéficieront donc pas de ce projet d'ordonnance. Il conclut en annonçant le soutien du groupe cdH.

De heer Didier Gosuin verklaart dat de MR-fractie natuurlijk voorstander is van alles wat de belastingdruk op de bedrijven doet afnemen. Hij wenst evenwel enkele opmerkingen te maken : sommige belastingen zijn « economische » belastingen, die soms door het Gewest en zelfs door de bedrijfswereld voorgesteld werden : bijvoorbeeld de belasting op de kantooroppervlakte of op de nachtwinckels. Men mag dus niet zomaar alles op een hoopje gooien of veralgemeinen : sommige belastingen (op de nachtwinckels bijvoorbeeld) werden ingevoerd om de buitensporige ontwikkeling van een bepaalde economische activiteit te voorkomen. Het is niet juist dat de gemeenten in een belastingwoede ontstoken zijn. Het is wel zo dat sommige belastingen achterhaald of absurd zijn, bijvoorbeeld de belastingen op de drijfkracht of de computers.

Bovendien benadrukt hij dat de toezichthoudende overheid, die toch al die belastingen goedgekeurd heeft, moet zorgen voor een logisch en coherent kader.

De spreker heeft weliswaar nauwelijks problemen met de inhoud, maar wel met de vorm : wetgevingstechnisch gezien krijgt dit ontwerp een dikke onvoldoende. De heer Gosuin verwijst in dit verband naar de talrijke opmerkingen van de Raad van State. Hij betreurt dat de regering weer eens een ontwerp wil doordrukken. De machtingen waarin het ontwerp voorziet, zijn zeer slecht omschreven : de ordonnantie is een echte blancocheque voor de regering. De ordonnantie houdt evenmin rekening met de gemeenteraad : het college is er niet toe gemachtigd zo'n verbin-tissen aan te gaan zonder het advies van de gemeenteraad.

Tot slot vraagt de spreker waarom men dat allemaal bij ordonnantie wil regelen : dat kan toch geregeld worden met overeenkomsten of convenanten zonder een ordonnantie in behoorlijke vorm.

De heer Didier Gosuin besluit dat de regering een onge-looflijk slechte tekst indient.

De heer René Coppens is ingenomen met dit ontwerp van ordonnantie : de gemeenten worden immers geconfronteerd met concurrentie uit de rand en men moet handelen. Het is inderdaad zo dat er ongeveer 800 verschillende belastingen zijn. Dat is te veel. Men mag niet uit het oog verliezen dat de fiscaliteit toch een rol speelt bij de keuze van de vestigingsplaats van een bedrijf en dat de meeste van onze gemeenten zich in de ons welbekende financiële situatie bevinden.

Hij is eveneens ingenomen met het aanmaken van een internetsite en in het algemeen met de verlaging van de belastingdruk op de bedrijven : het is belangrijk om also bij te dragen tot de economie van het Gewest en het de bedrijven en gemeenten makkelijker te maken.

De heer Walter Vandenbossche vindt dit ontwerp een stap in de goede richting, maar het gaat niet ver genoeg.

M. Didier Gosuin déclare que le groupe MR est évidemment favorable à tout ce qui allège la fiscalité qui frappe les entreprises. Il souhaite néanmoins faire quelques remarques : certaines taxes sont des taxes « économiques », parfois suggérées par la Région voire par le monde économique : par exemple, les taxes sur les bureaux ou les taxes sur les magasins de nuit. Il faut donc faire attention à ne pas faire certains amalgames ou certaines globalisations : certaines taxes (sur les magasins de nuit par exemple) ont été créées pour éviter tel ou tel développement excessif d'une activité économique. Il n'est pas exact de dire que les communes ont toutes été prises d'une rage taxatoire. Ceci étant, il est bien exact que certaines taxes sont devenues désuètes ou absurdes, comme par exemple les taxes sur la force motrice ou sur les ordinateurs.

Il souligne en outre que le rôle de la tutelle, qui a quand même accepté toutes ces taxes, est de veiller à un cadre logique et cohérent.

S'il ne relève donc guère de problèmes sur le fond, par contre, il est d'avis que la forme pose, elle, de réels problèmes : sur le plan de la légistique, ce projet mérite un zéro. M. Gosuin renvoie à cet égard aux nombreuses remarques du Conseil d'Etat et regrette qu'une nouvelle fois, le gouvernement ait choisi de passer en force. Les habilitations prévues dans le projet sont fort mal définies : l'ordonnance est un véritable chèque en blanc au gouvernement. L'ordonnance passe outre aussi au Conseil communal : le Collège n'est pas habilité à conclure de tels engagements sans l'avis du Conseil communal.

Enfin, pourquoi a-t-on voulu régler tout cela par une ordonnance : tout cela pouvait être fait sur base de contrats ou de conventions, sans qu'il faille une ordonnance en bonne et due forme.

Et M. Didier Gosuin de conclure en disant que le gou-vernement présente ici un texte d'une faiblesse indigne.

M. René Coppens se réjouit de ce projet d'ordonnance : les communes sont effet confrontées à la concurrence de la périphérie et il faut faire quelque chose. Il est exact qu'on peut relever aussi quelque 800 taxes différentes et que c'est de trop. Il ne faut pas perdre de vue que la fiscalité joue malgré tout un rôle dans le choix d'implantation d'une entreprise et que la plupart de nos communes sont dans la situation financière que l'on connaît.

Il se réjouit également de la création du site Internet et, plus généralement, de la diminution de la fiscalité sur les entreprises : il est important de contribuer ainsi à la dyna-misation de notre économie régionale et de faciliter la vie tant des entreprises que des communes.

M. Walter Vandenbossche estime que ce projet est un pas dans la bonne direction, mais un pas très modeste. Ceci

Hij blijft evenwel kritisch tegenover dit ontwerp, dat volgens hem belangen met elkaar verwart. Waarom zou men niet kunnen komen tot een betere algemene harmonisering in plaats van zich te beperken tot enkele inspanningen ? De kakofonie blijft bestaan.

Hij vraagt zich ook af wat er in die overeenkomsten zal staan en welke houding de regering zal aannemen tegenover de belastingen op de vestiging van de bedrijven : kan men geen fiscaliteit invoeren die de belangen van de bestaande handelskernen beter zou beschermen ? Hoe zou men in de praktijk op positieve wijze vooruitgang kunnen boeken ?

De heer Rudi Vervoort is ingenomen met het innovende karakter van de twee ontwerpen van ordonnantie die de regering heeft ingediend (1). Men kan weliswaar zeggen dat men nog meer had moeten doen en op andere teksten wachten, maar dan begint men er nooit aan. De gekozen weg is de enige mogelijke oplossing. De Raad van State heeft inderdaad enkele opmerkingen gemaakt, maar men kan daar gemakkelijk rekening mee houden : er is hier geen sprake van te raken aan de fiscale bevoegdheid van de gemeenten : sommige hebben gekozen voor een lage belastingsdruk. Waarvan akte, dat is hun keuze. De gemeentelijke autonomie wordt niet ter discussie gesteld : men heeft hier te maken met een contractueel proces en het beoogde doel is onbetwistbaar een bevoegdheid van het Gewest.

De heer Didier Gosuin vindt het betoog van de heer Vervoort een goed pleidooi.

De heer Rudi Vervoort antwoordt dat het ontwerp zeker geen verloren zaak is.

De heer Didier Gosuin antwoordt dat hij het advies van de Raad van State in herinnering wou brengen.

De heer Rudi Vervoort antwoordt dat de Raad van State niet noodzakelijk altijd gelijk heeft en vanuit zijn eigen standpunt oordeelt. Het is hier de bedoeling om bij te dragen tot de uitvoering van het Contract voor de Economie en de Tewerkstelling.

De heer Didier Gosuin herhaalt dat volgens hem een ordonnantie niet noodzakelijk was.

De heer Rudi Vervoort antwoordt dat het een keuze van de regering en de wetgever is : het is een nieuwe benadering. Regelmatig hoort men pleiten voor een contractualisering van de betrekkingen tussen Gewest en gemeenten : nu is er een voorbeeld van.

dit, il reste critique vis-à-vis de ce projet, qui lui paraît mélanger des intérêts. Pourquoi ne pourrait-on pas aussi arriver à une meilleure harmonisation générale, au lieu de se limiter à quelques efforts ? La « cacophonie » continue à exister.

Il se demande également quel sera le contenu de ces contrats et quelle sera l'attitude du gouvernement à l'égard de la fiscalité sur l'implantation des entreprises : ne peuvent-on pas mettre en place une fiscalité qui protégerait mieux les intérêts des noyaux commerciaux existants ? Comment pourrait-on progresser de manière plus positive et concrète ?

M. Rudi Vervoort se réjouit du caractère novateur des deux projets d'ordonnance présentés aujourd'hui par le gouvernement (1). Certes, on peut dire qu'il aurait fallu encore faire plus, aller plus loin, et attendre d'autres textes, mais alors on ne commence jamais. La voie choisie est la seule que l'on pouvait emprunter. Certes, le Conseil d'Etat fait quelques remarques mais on peut aisément les rencontrer : il n'est pas question ici de toucher au pouvoir fiscal des communes : certaines en choisiront une fiscalité faible. C'est leur choix. L'autonomie communale n'est pas mise en cause : on se trouve ici dans un processus contractuel et l'objectif visé est incontestablement dans les compétences de la Région.

M. Didier Gosuin note que l'intervention de M. Vervoort est une « bonne plaidoirie ».

M. Rudi Vervoort répond que ce projet n'est certainement pas une cause implaideable.

M. Didier Gosuin répond qu'il a voulu rappeler l'avis du Conseil d'Etat.

M. Rudi Vervoort répond que le Conseil d'Etat n'a pas nécessairement toujours raison et qu'il juge dans l'optique qui lui est propre. L'objectif est ici de contribuer à la réalisation du Contrat pour l'Economie et l'Emploi.

M. Didier Gosuin répète qu'à son avis, une ordonnance n'était pas nécessaire pour cela.

M. Rudi Vervoort répond que c'est le choix du gouvernement et du législateur : on fait ici œuvre nouvelle dans une nouvelle approche. On entend régulièrement plaider pour une contractualisation des relations Région – Communes : en voilà un exemple.

(1) Dit ontwerp en het ontwerp van ordonnantie nr. A-384/1 – 2006/2007 tot verbetering van de budgettaire toestand van de gemeenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

(1) Le présent projet ainsi que le projet d'ordonnance n° A-384/1 – 2006/2007 visant à améliorer la situation budgétaire des communes de la RBC.

De heer Fouad Ahidar vraagt hoeveel geld de regering opzij gezet heeft voor de verbintenissen in het kader van dit ontwerp en hoe men rekening zal houden met de opmerkingen van de Raad van State.

Minister-President Charles Picqué antwoordt op deze opmerkingen door te onderstrepen dat men pragmatisch moet blijven : hij is er zeker van dat er geen grote problemen zullen zijn zoals sommigen vrezen.

Hij herinnert eraan dat deze ordonnantie betrekking heeft op de « economische » taksen die een domper kunnen zetten op de economische ontwikkeling.

De regering heeft de opmerkingen van de Raad van State natuurlijk bekeken, maar het beste antwoord is de contractualisering uit het ontwerp.

Hij onderstreept ook dat men het wel degelijk heeft over « gunstig klimaat ». Er is geen sprake van autoritair optreden. Het ontwerp doet ook geen afbreuk aan de toepassing van de wet die bepaalt dat het College de verbintenis via een contract aan de gemeenteraad moet voorleggen.

De ordonnantie zorgt voor stabiliteit en een tijdsduur (altijd zeer belangrijk geacht door de bedrijven). Dat krijgt in hoge mate de voorkeur boven jaarlijkse besluiten of circulaires, waarin men altijd bijvoorbeeld de bedragen en criteria enz. kan wijzigen. De economische wereld kan dat helemaal niet appreciëren. De economische actoren hebben gelijk wanneer zij zeggen dat de (fiscale) gevolgen zeer verschillend kunnen zijn naargelang de vestiging in deze of gene gemeente.

In zekere zin is het wel duidelijk dat de « kakofonie » waar een lid het over gehad heeft, nog altijd bestaat, omdat andere vormen van fiscaliteit nog altijd bestaan : men kan dat zien in de inventaris die gemaakt is. Deze ordonnantie is echter een belangrijke stap in de goede richting. Daaruit blijkt ook het streven van de regering naar meer harmonie.

Minister-President Charles Picqué wijst er ook op dat dit ontwerp van ordonnantie zeer goed ontvangen is door tal van economische actoren. Dit ontwerp is misschien de eerste steen van een beleid dat zal veranderen eens het Gewest over de middelen zal beschikken om zijn fiscaliteit in evenwicht te brengen en tot een herziening over te gaan van de gegrondheid van bepaalde heffingen zoals die op de kantoren, de uithangborden, outillage. Deze heffingen zijn een beetje parodoxaal wanneer men ook de economische en ambachtelijke activiteiten wil aanzwengelen.

Wat betreft het bedrag waarover de regering beschikt, verwijst hij naar zijn inleidende uiteenzetting.

De heer Walter Vandenbossche vraagt nog eens wat men zou kunnen doen om een « nieuwe fiscaliteit » in te voeren.

M. Fouad Ahidar demande combien d'argent le gouvernement a prévu pour les engagements qui découlent de ce projet et comment on rencontrera les remarques du Conseil d'Etat.

Le ministre-président Charles Picqué répond à ces différentes interventions en soulignant qu'il faut rester pragmatique : il est certain qu'il n'y aura pas de gros problèmes comme certains le craignent.

Il rappelle que cette ordonnance vise les taxes « économiques » qui sont susceptibles de freiner le développement économique.

Le gouvernement a certes considéré les remarques du Conseil d'Etat, mais la meilleure réponse est la contractualisation prévue dans le projet.

Il souligne également que l'on parle bien de « climat favorable ». Il n'est pas question d'ingérence autoritaire. Le projet ne préjudicie pas non plus à l'application de la loi qui impose le passage devant le Conseil communal quand le Collège s'engage dans un contrat.

L'ordonnance apporte une stabilité, une durée (toujours jugée très importante par les entreprises). C'est de loin préférable à des arrêtés ou à des circulaires annuels, dans lesquels on peut toujours changer, par exemple, les montants, les critères, etc..., des incertitudes que le monde économique n'apprécie pas du tout. Et les acteurs économiques ont raison quand ils disent que s'implanter dans telle ou telle commune peut avoir des conséquences (fiscales) très différentes.

D'une certaine manière, il est clair que la « cacophonie » évoquée par un membre persiste encore, parce que d'autres formes de fiscalité existent toujours : on peut le voir dans l'inventaire qui a été fait. Mais cette ordonnance est incontestablement un pas important dans la bonne direction. Elle montre aussi la volonté du gouvernement d'aller vers une plus grande harmonisation.

Le ministre-président Charles Picqué signale également que ce projet d'ordonnance a été vivement apprécié par beaucoup de milieux économiques. Ce projet est peut-être la première pierre d'une politique qui changera quand la Région disposera des moyens pour rééquilibrer sa fiscalité et revoir le bien-fondé de certaines taxes comme par exemple la taxe sur la bureaux, la taxe sur les enseignes, la taxe sur les outillages, autant de taxes un peu paradoxales quand, d'autre part, on s'échine à maintenir et développer l'activité économique et artisanale.

Pour ce qui concerne la somme dont dispose le gouvernement, il renvoie à son exposé introductif.

M. Walter Vandenbossche redemande ce que l'on pourrait faire pour créer une « nouvelle fiscalité ».

De minister-president vraagt hem of hij daaronder verstaat een fiscaliteit die bestemd is om bepaalde economische activiteiten te ontmoedigen.

De heer Walter Vandenbossche heeft het bijv. over het feit dat de parkeerplaatsen gratis zijn rond de supermarkten terwijl die betalend zijn in de straten van de handelswijken.

Minister-President Charles Picqué antwoordt dat men geen zaken door elkaar moet halen : dit ontwerp strekt ertoe bepaalde vormen van fiscaliteit te verminderen. Voor de problemen opgeworpen door de heer Vandenbossche, zou men andere initiatieven moeten nemen en andere teksten moeten opstellen.

Le ministre-président lui demande s'il entend par là une fiscalité destinée, par exemple, à décourager certaines activités économiques.

M. Walter Vandenbossche évoque, par exemple, le fait que le parking est gratuit sur les parkings qui entourent les grandes surfaces tandis qu'il est payant dans les rues des quartiers commerçants.

Le ministre-président Charles Picqué répond qu'il ne faut pas mélanger les choses : ce projet vise à diminuer certaines formes de fiscalité. Pour les problèmes soulevés par M. Vandenbossche, il faudrait développer d'autres initiatives et d'autres textes.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Artikel 1

Geen opmerkingen of vragen.

Stemming

Artikel 1 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 2

Mevrouw Françoise Schepmans vraagt of het toezicht de gemeenten die niet willen deelnemen aan deze operatie zal « straffen ».

Minister-President Charles Picqué antwoordt dat het antwoord natuurlijk negatief is. Hij voegt eraan toe dat alle gemeenten « vrienden » blijven.

Stemming

Artikel 2 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 3

Mevrouw Françoise Schepmans herinnert eraan dat alle contracten door de gemeenteraad goedgekeurd moeten worden. Het artikel zegt daar niets over.

Minister-President Charles Picqué antwoordt dat het onnodig is de wet in herinnering te brengen. Die blijft van toepassing.

3. Discussion des articles et votes

Article 1er

Ni commentaires ni questions.

Vote

L'article 1er est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 2

Mme Françoise Schepmans demande si la tutelle va « punir » les communes qui ne voudraient pas participer à cette opération.

Le ministre-président Charles Picqué répond que, bien entendu, la réponse est non. Il ajoute que toutes les communes resteront « amies ».

Vote

L'article 2 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 3

Mme Françoise Schepmans rappelle que tous les contrats nécessitent l'approbation du Conseil communal. L'article est muet à ce sujet.

Le ministre-président Charles Picqué répond qu'il n'est pas nécessaire de rappeler la loi, qui continue à s'appliquer.

Stemming

Artikel 3 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 4

Mevrouw Françoise Schepmans heeft enkele opmerkingen.

Zij stelt vast dat in de begrotingen 2007 de bedragen reeds opgesplitst zijn. Is de bedoelde oproep tot kandidaten niet een beetje fictief ? Als er geen kandidaten zijn, wordt het bedrag dan herverdeeld ? Zo ja, hoe en voor wie ?

In verband met 2° van dit artikel, vraagt zij wat het verband is tussen de nota bedoeld in 2° en de algemeenbeleidsnota.

Zij meent tot slot dat de informatie bedoeld in 3° van dit artikel reeds door het Gewest gekend zijn.

Minister-President Charles Picqué antwoordt dat een circulaire naar de gemeenten gestuurd is met de vraag om niet in te kohieren en dat geen enkele gemeente dat gedaan heeft. Hij voegt eraan toe dat het Gewest over de reglementen (zie ook de website) beschikt maar niet over de cijfers. Als men kandidaat wil zijn, is het niet zo'n karwei om de cijfers te bezorgen.

Mevrouw Françoise Schepmans geeft een toelichting en verantwoording bij amendement nr. 1.

Minister-President Charles Picqué is het in een geest van openheid eens met 1° van dit amendement (twee kalendermaanden), maar hij verwerpt 2°. Hij vraagt een aparte stemming over dit amendement.

Stemmingen

Punt 1° van amendement 1° wordt aangenomen bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

Punt 2° van amendement 1° wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Het aldus geamendeerde artikel 4 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 5

Geen commentaar noch vragen.

Vote

L'article 3 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 4

Mme Françoise Schepmans formule quelques remarques :

Elle note que les budgets 2007 ont déjà ventilé les sommes. L'appel à candidatures visé ici n'est il donc pas un peu fictif ? Et s'il n'y a pas de candidats, le montant sera-t-il redistribué ? Si oui, comment et vers qui ?

Au sujet du 2° de cet article, elle demande quelle est la relation entre la note visée au 2° et la note de politique générale.

Enfin, elle est d'avis que les informations visées au 3° de cet article sont déjà connues de la Région.

Le ministre-président Charles Picqué répond qu'une circulaire a été envoyée aux communes pour leur demander de ne pas enrôler et qu'aucune ne l'a fait. Il ajoute que la Région dispose (voir aussi le site Internet) des Règlements, mais pas des chiffres. Si l'on veut être candidat, il n'est pas insurmontable de fournir les chiffres.

Mme Françoise Schepmans présente et justifie l'amendement n° 1.

Le ministre-président Charles Picqué, dans un esprit d'ouverture, se dit d'accord avec le 1° de cet amendement (deux mois civils), mais il refuse le 2°. Il demande un vote dissocié sur cet amendement.

Votes

Le 1° de l'amendement n° 1 est adopté à l'unanimité des 14 membres présents.

Le 2° de l'amendement n° 1 est rejeté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

L'article 4, tel qu'amendé, est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 5

Ni commentaires ni questions.

Stemming

Artikel 5 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 6

Geen commentaar noch vragen.

Stemming

Artikel 6 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 7

Mevrouw Françoise Schepmans vraagt vanaf wanneer men ervan uitgaat dat een belasting nadelige gevolgen heeft.

Minister-President Charles Picqué antwoordt dat het begeleidingscomité de voorstellen zal onderzoeken en zal oordelen of een belasting de economische activiteit al dan niet kan afremmen. Hij voegt eraan toe dat de gemeenten ook de economische spelers op hun grondgebied zouden kunnen raadplegen. Het is zeer moeilijk om criteria vast te stellen in een ordonnantie en men zal het aan het begeleidingscomité overlaten om te oordelen.

Mevrouw Françoise Schepmans geeft te kennen dat dit antwoord haar geen voldoening geeft.

Stemming

Artikel 7 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3 bij 1 onthouding.

Artikel 8

Geen commentaar noch vragen.

Stemming

Artikel 8 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 9

Geen commentaar noch vragen.

Vote

L'article 5 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 6

Ni commentaires ni questions.

Vote

L'article 6 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 7

Mme Françoise Schepmans demande à partir de quand on considérera qu'une taxe a un impact défavorable.

Le ministre-président Charles Picqué répond que le Comité d'accompagnement examinera les propositions et jugera si telle taxe est ou non un frein à l'activité économique. Il ajoute que les communes pourraient aussi consulter les opérateurs économiques sur leur territoire. Il est très difficile de fixer des critères dans une ordonnance et on s'en remettra donc au jugement du Comité d'accompagnement.

Mme Françoise Schepmans réplique que cette réponse ne la satisfait pas.

Vote

L'article 7 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 8

Ni commentaires ni questions.

Vote

L'article 8 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 9

Ni commentaires ni questions.

Stemming

Artikel 9 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 10

Geen commentaar noch vragen.

Stemming

Artikel 10 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 11

Mevrouw Françoise Schepmans zegt dat men de respectieve voorrechten van het begeleidingscomité en van het opvolgingscomité niet goed begrijpt. Hoe zijn die comités op elkaar afgestemd ?

Minister-President Charles Picqué antwoordt dat het opvolgingscomité voornamelijk lokaal werkt. Het begeleidingscomité zal de voorgestelde beleidsmaatregelen globaal onderzoeken : het is een soort koepel.

Mevrouw Françoise Schepmans neemt akte van dit antwoord.

Stemming

Artikel 11 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 12

Geen commentaar noch vragen.

Stemming

Artikel 12 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 13

Geen commentaar noch vragen.

Stemming

Artikel 13 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Vote

L'article 9 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 10

Ni commentaires ni questions.

Vote

L'article 10 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 11

Mme Françoise Schepmans dit que l'on comprend mal les prérogatives respectives du Comité d'accompagnement et du Comité de suivi. Comment s'articulent ces deux Comités ?

Le ministre-président Charles Picqué répond que le Comité de suivi est essentiellement local. Le Comité d'accompagnement est celui où l'on va examiner globalement les politiques proposées : il est une sorte de « coupole ».

Mme Françoise Schepmans dit prendre acte de cette réponse.

Vote

L'article 11 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 12

Ni commentaires ni questions.

Vote

L'article 12 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 13

Ni commentaires ni questions.

Vote

L'article 13 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Artikel 14

Geen commentaar noch vragen.

Stemming

Artikel 14 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Artikel 15

Geen commentaar noch vragen.

Stemming

Artikel 15 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

4. Stemming over het geheel

Het ontwerp van ordonnantie wordt zoals het geammen-deerd is in zijn geheel aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

– Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteurs voor het opstellen van het verslag.

De Rapporteurs,

Mohamed DAÏF
Fouad AHIDAR

De Voorzitter,

Hervé DOYEN

Article 14

Ni commentaires ni questions.

Vote

L'article 14 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

Article 15

Ni commentaires ni questions.

Vote

L'article 15 est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

4. Vote sur l'ensemble

Le projet d'ordonnance dans son ensemble, tel qu'amendé, est adopté par 10 voix contre 3 et 1 abstention.

– Confiance est faite aux rapporteurs pour la rédaction du rapport.

Les Rapporteurs,

Mohamed DAÏF
Fouad AHIDAR

Le Président,

Hervé DOYEN

Door de commissie aangenomen tekst*Artikel 1*

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

AFDELING 1**Doele***Artikel 2*

Deze ordonnantie strekt ertoe, middels het sluiten van overeenkomsten met de gemeenten, een klimaat tot stand te brengen dat gunstig is voor de ontwikkeling van de economische bedrijvigheid van het Gewest, door een toelage toe te kennen die bedoeld is om de door de gemeenten doorgevoerde afschaffing van een reeks door de Regering bepaalde belastingen alsook de lage opbrengst van de plaatselijke belastingen te compenseren en door voor iedere nieuwe belasting te voorzien in een kader naargelang de weerslag die deze heeft op de plaatselijke economische ontwikkeling.

AFDELING 2**Definities***Artikel 3*

Voor de toepassing van deze ordonnantie dient te worden verstaan onder :

1° de Regering : de Brusselse Hoofdstedelijke Regering;

2° de overeenkomst ter bevordering van de economische ontwikkeling, afgekort « de overeenkomst » : de overeenkomst gesloten tussen het college van burgemeester en schepenen en de Regering, met een overzicht van alle gemeentelijke initiatieven, die eventueel gevoerd worden samen met andere partners, ter bevordering van de economische activiteit op het grondgebied van de gemeente;

3° de toelage voor de economische ontwikkeling, afgekort « de toelage » : de toelage die door de Regering wordt toegekend aan een gemeente in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ter uitvoering van de tussen beide partijen gesloten overeenkomst.

Texte adopté par la commission*Article 1er*

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

SECTION 1**Objectif***Article 2*

La présente ordonnance vise à créer, par la voie de conclusion de contrats avec les communes, un climat propice au développement de l'activité économique de la Région via l'octroi d'une subvention destinée à compenser la suppression par les communes d'une série de taxes déterminées par le Gouvernement et le faible rendement de la fiscalité locale ainsi qu'en encadrant toute nouvelle taxe en fonction de son impact sur le développement économique local.

SECTION 2**Définitions***Article 3*

Pour l'application de la présente ordonnance, il y a lieu d'entendre par :

1° le Gouvernement : le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale;

2° le contrat visant à promouvoir le développement économique, en abrégé « le contrat » : le contrat conclu entre le collège des bourgmestre et échevins et le Gouvernement, contenant l'ensemble des initiatives communales, menées éventuellement avec d'autres partenaires, visant à promouvoir l'activité économique sur le territoire de la commune;

3° la subvention pour le développement économique, en abrégé « la subvention » : la subvention octroyée par le Gouvernement à une commune de la Région de Bruxelles-Capitale en exécution du contrat conclu entre eux.

AFDELING 3

**Aanvraag van de gemeenten,
opstellen en sluiten van de overeenkomst***Artikel 4*

De Regering richt aan de gemeenten een oproep tot kandidaatstelling, met een overzicht van de doelstellingen die zij wil verwezenlijken en de voorgestelde maatregelen om te komen tot fiscale eenvormigheid.

Binnen de twee maanden die volgen op de oproep tot kandidaatstelling, richt het college van burgemeester en schepenen van de gemeenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die met de Regering de in artikel 3, 2° bedoelde overeenkomst wensen te sluiten, aan het gewestelijk bestuur der plaatselijke besturen een aanvraagdossier dat ten minste volgende elementen dient te bevatten :

- 1° de naam van de gemeente en de contactpersonen;
- 2° een nota met betrekking tot de economische en sociale situatie in de gemeente;
- 3° een overzicht van de gemeentebelastingen waaraan de bedrijven onderworpen zijn;
- 4° een uiteenzetting van de initiatieven die de gemeente zou kunnen voeren ter bevordering van de economische activiteit op haar grondgebied, waaronder de afschaffing van bepaalde belastingen en de vereenvoudiging van de belastingregelgeving.

De inhoud van het aanvraagdossier kan aangevuld worden door de Regering.

Artikel 5

De Regering meldt ontvangst van de aanvraagdossiers. Vanaf de ontvangst van de aanvragen, heeft het gewestelijk bestuur der plaatselijke besturen één maand de tijd om inlichtingen in te winnen met het oog op de aanvulling van het aanvraagdossier.

Na dit verzoek om inlichtingen begint een nieuwe termijn van twee weken te lopen om het dossier aan te vullen.

Zodra de volledige aanvragen uiteindelijk zijn ingediend, keurt de Regering het ingediende aanvraagdossier binnen de twee maanden goed of af.

Wanneer de Regering beslist het aanvraagdossier goed te keuren, maakt zij tevens het bedrag bekend van de toelegage die toegekend zal worden bij het sluiten van de overeenkomst met de gemeente. Het bedrag van de toelegage wordt bepaald zoals omschreven in artikel 12.

SECTION 3

**Candidature des communes,
élaboration et conclusion du contrat***Article 4*

Le Gouvernement adresse un appel à candidatures aux communes reprenant les objectifs qu'il entend mettre en oeuvre et les mesures d'harmonisation fiscales proposées.

Dans les deux mois qui suivent l'appel à candidatures, le collège des bourgmestre et échevins des communes de la Région de Bruxelles-Capitale qui souhaite conclure le contrat visé à l'article 3, 2° avec le Gouvernement, adresse à l'administration régionale des pouvoirs locaux un dossier de candidature comprenant au moins les éléments suivants :

- 1° le nom de la commune et les personnes de contact;
- 2° une note concernant la situation économique et sociale de la commune;
- 3° un relevé des taxes et impôts communaux auxquels sont assujetties les entreprises;
- 4° un exposé des initiatives qui pourraient être menées par la commune afin de promouvoir l'activité économique sur son territoire, dont la suppression de certaines taxes ainsi que la simplification des règlements fiscaux.

Le contenu du dossier de candidature peut être complété par le Gouvernement.

Article 5

Le Gouvernement accueille réception des dossiers de candidatures. A dater de la réception des candidatures, l'administration régionale des pouvoirs locaux dispose d'un mois pour demander des renseignements destinés à compléter le dossier de candidature.

Cette demande de renseignements fait courir un nouveau délai de deux semaines pour compléter le dossier.

A l'échéance de la réception des candidatures complètes, le Gouvernement approuve ou rejette dans les deux mois le dossier de candidature introduit.

Lorsque la décision du Gouvernement approuve le dossier de candidature, elle indique également le montant de la subvention qui sera accordée lors de la conclusion du contrat avec la commune. Le montant de la subvention est déterminé comme précisé à l'article 12.

Artikel 6

Indien de Regering beslist haar goedkeuring te verlenen, wordt een overeenkomst gesloten tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door diens Regering, en de betrokken gemeente.

De overeenkomst wordt gesloten voor een duur van minstens drie jaar en bevat meer bepaald volgende elementen :

1° een overzicht van de gemeentelijke initiatieven die erop gericht zijn op het grondgebied van de gemeente een gunstig fiscaal klimaat tot stand te brengen;

2° de te verwezenlijken doelstellingen en de verbintenissen van de partijen als gevolg van de uitvoering van deze initiatieven;

3° de verbintenis van de gemeente om de belastingen af te schaffen wanneer deze gecompenseerd worden via de toelage;

4° de verbintenis van de gemeente om aan het in afdeeling 4 bedoelde begeleidingscomité de invoering van iedere nieuwe belasting voor te leggen alsook de verhoging van bestaande belastingen die een weerslag zou kunnen hebben op de plaatselijke economische ontwikkeling;

5° de verbintenis van de gemeente om deel te nemen aan de werkgroep die moet instaan voor het eenvormig maken van de plaatselijke belastingen;

6° de realisatietermijnen van deze doelstellingen;

7° het bedrag van de toegekende toelage;

8° de evaluatiecriteria voor de uitvoering van de overeenkomst;

9° de in geval van niet-naleving van de overeenkomst bepaalde sancties.

De Regering kan de inhoud van de overeenkomst verduidelijken.

AFDELING 4**Opvolgingscomité en begeleidingscomité***Artikel 7*

In iedere gemeente die een overeenkomst is aangegaan, wordt een opvolgingscomité opgericht dat moet toezien op de uitvoering van de overeenkomsten.

Article 6

En cas de décision d'approbation du Gouvernement, un contrat est conclu entre la Région de Bruxelles-Capitale, représentée par son Gouvernement, et la commune concernée.

Le contrat est conclu pour une durée de trois ans minimum et comprend notamment les éléments suivants :

1° un aperçu des initiatives communales visant à créer un climat fiscal favorable sur le territoire de la commune;

2° les objectifs à atteindre et les engagements des parties à la suite de la mise en œuvre de ces initiatives;

3° l'engagement de la commune de supprimer les taxes lorsque celles-ci sont compensées par la subvention;

4° l'engagement de la commune de soumettre au comité d'accompagnement visé à la section 4 la création de toute nouvelle taxe ou l'augmentation de toute taxe existante qui pourrait avoir un impact sur le développement économique local;

5° l'engagement de la commune de participer au groupe de travail chargé d'harmoniser la fiscalité locale;

6° les délais de réalisation de ces objectifs;

7° le montant de la subvention octroyée;

8° les critères d'évaluation de l'exécution du contrat;

9° les sanctions prévues en cas de non-respect de la convention.

Le Gouvernement peut préciser le contenu du contrat.

SECTION 4**Comité de suivi et comité d'accompagnement***Article 7*

Dans chaque commune ayant conclu un contrat, il est créé un comité de suivi chargé de veiller à l'exécution des conventions.

Artikel 8

Het opvolgingscomité is samengesteld uit de volgende leden :

- de gewestminister bevoegd voor de Plaatselijke Besturen of diens afgevaardigde;
- de burgemeester of diens afgevaardigde;
- twee vertegenwoordigers van de gemeente;
- twee vertegenwoordigers van het gewestelijk bestuur der plaatselijke besturen (BPB).

Het opvolgingscomité kan vertegenwoordigers van de GOMB of van het BAO uitnodigen. Het opvolgingscomité kan tevens deskundigen of technici verzoeken deel te nemen aan de werkzaamheden.

Het opvolgingscomité wordt voorgezeten door de Minister bevoegd voor de Plaatselijke Besturen of diens afgevaardigde. Een vertegenwoordiger van het BPB stelt de notulen van elke vergadering op.

De Regering kan met betrekking tot de werking van het opvolgingscomité aanvullende regels vastleggen.

Artikel 9

Het opvolgingscomité komt minstens éénmaal per jaar bijeen of op verzoek van één van de leden ervan.

Het onderzoekt meer bepaald de afschaffing van de in de overeenkomst bedoelde belastingen alsook de uitwerking van andere gemeentebelastingen in het licht van de doelstellingen die overeengekomen werden met de gemeente.

Artikel 10

Het begeleidingscomité wordt ermee belast de Regering verslag uit te brengen over de verwezenlijking van de doelstellingen van deze ordonnantie, zoals beschreven in artikel 2.

De opvolgingscomités van iedere gemeente brengen minstens één keer per jaar of op verzoek van één van de leden ervan verslag uit aan het begeleidingscomité.

Artikel 11

Het begeleidingscomité is samengesteld uit de volgende leden :

- de Gewestminister bevoegd voor de Plaatselijke Besturen of diens afgevaardigde;

Article 8

Le comité de suivi est composé des membres suivants :

- le Ministre régional chargé des Pouvoirs locaux ou son délégué;
- le bourgmestre ou son délégué;
- deux représentants de la commune;
- deux représentants de l'administration régionale des pouvoirs locaux (APL).

Le comité de suivi peut inviter des représentants de la SDRB ou de l'ABE. Le comité de suivi peut également convier des experts ou techniciens à participer aux travaux.

Le comité de suivi est présidé par le Ministre chargé des Pouvoirs locaux ou son délégué. Un représentant de l'APL établit le procès-verbal de chaque réunion.

Le Gouvernement peut fixer des règles complémentaires relatives au fonctionnement du comité de suivi.

Article 9

Le comité de suivi se réunit au moins une fois par an ou à la demande de l'un de ses membres.

Il vérifie notamment la suppression des taxes visées par la convention ainsi que le développement des autres taxes communales au regard des objectifs convenus avec la commune.

Article 10

Le comité d'accompagnement est chargé de faire rapport au Gouvernement quant à la mise en œuvre des objectifs de la présente ordonnance, tels que décrits à l'article 2.

Les comités de suivi de chaque commune font rapport au comité d'accompagnement au moins une fois par an ou à la demande de l'un de ses membres.

Article 11

Le comité d'accompagnement est composé des membres suivants :

- le Ministre régional chargé des Pouvoirs locaux ou son délégué;

- de Gewestminister bevoegd voor Economie of diens afgevaardigde;
- de Gewestminister bevoegd voor Financiën of diens afgevaardigde.

Het begeleidingscomité wordt voorgezeten door de Minister bevoegd voor de Plaatselijke Besturen of diens afgevaardigde.

AFDELING 5 Berekening en uitbetaling van de toelage

Artikel 12

De Regering verdeelt de enveloppe van de budgettaire vastleggingen die bestemd zijn voor de gemeenten in het kader van de economische ontwikkeling van het gewest op basis van de volgende criteria :

- 1° de volledige of gedeeltelijke compensatie van de afschafte gemeentebelastingen;
- 2° de compensatie van de lage opbrengst van de belastingen van de gemeenten.

Artikel 13

De Regering betaalt de toelage uit bij de ondertekening van de overeenkomst en nadien in de loop van het eerste trimester van elk jaar.

AFDELING 6 Sancties

Artikel 14

In geval van schending van de in de overeenkomst vastgelegde verplichtingen door een begunstigde gemeente, maant de Regering de gemeente aan de vastgestelde tekortkoming te verhelpen binnen de door eerstgenoemde vastgelegde termijn, die minder dan een maand kan bedragen.

Als de begunstigde gemeente de aangewreven tekortkoming niet heeft hersteld binnen de door de Regering vastgelegde termijn, kan laatstgenoemde de terugbetaling eisen van de toelagen die sinds de ondertekening van de overeenkomst werden toegekend of, indien het contract gesloten werd voor een duur langer dan drie jaar, de terugbetaling van de toelagen die de laatste drie jaar werden toegekend.

De Regering wordt belast met de inning van de toelage in de in het eerste lid bedoelde hypothese.

- le Ministre régional chargé de l'Économie ou son délégué;
- le Ministre régional chargé des Finances ou son délégué.

Le comité d'accompagnement est présidé par le Ministre chargé des Pouvoirs locaux ou son délégué.

SECTION 5 Calcul et liquidation de la subvention

Article 12

Le Gouvernement répartit l'enveloppe des engagements budgétaires affectés aux communes dans le cadre du développement économique régional sur la base des critères suivants :

- 1° la compensation totale ou partielle des taxes communales supprimées;
- 2° la compensation du faible rendement de la fiscalité des communes.

Article 13

Le Gouvernement liquide la subvention à la signature de la convention et, par la suite, au cours du premier trimestre de chaque année.

SECTION 6 Sanctions

Article 14

En cas de violation, par une commune bénéficiaire, des obligations prévues par la convention, le Gouvernement met la commune en demeure de remédier au manquement constaté dans le délai qu'il fixe et qui peut être inférieur à un mois.

Si la commune bénéficiaire n'a pas corrigé le manquement reproché au terme fixé par le Gouvernement, ce dernier peut exiger le remboursement des subventions octroyées depuis la signature du contrat ou, si le contrat est conclu pour une durée supérieure à trois ans, le remboursement des subventions octroyées les trois dernières années.

Le Gouvernement est chargé du recouvrement de la subvention dans l'hypothèse visée à l'alinéa 1er.

AFDELING 7
Slotbepaling

Artikel 15

Deze ordonnantie treedt in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

SECTION 7
Disposition finale

Article 15

La présente ordonnance entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Bijlagen**Bijlage 1 – Amendement**

Nr. 1 (van de heer Philippe PIVIN, mevr. Martine PAYFA en mevr. Françoise SCHEPMANS)

Artikel 4

In het tweede lid, de volgende wijzigingen aan te brengen :

1° de woorden « *de maand* » worden vervangen door de woorden « *de twee maanden* »;

2° tussen de woorden « *kandidaatstelling* » en « *richt* » worden de woorden « *en ingevolge een beraadslaging van de gemeenteraad die het daartoe machtigt* » ingevoegd.

VERANTWOORDING

1° Het college krijgt een voldoende lange termijn om te reageren (vakantieperiode, raadpleging van de gemeenteraad).

2° Rekening houden met een opmerking van de Raad van State.

Annexes**Annexe 1 – Amendement**

N° 1 (de M. Philippe PIVIN, Mmes Martine PAYFA et Françoise SCHEPMANS)

Article 4

A l'alinéa 2, sont apportées les modifications suivantes :

1° les mots « *le mois* » sont remplacés par les mots « *les deux mois* »;

2° entre les mots « *à candidatures* » et « *le collège* » sont insérés les mots « *à la suite d'une délibération du conseil communal l'habilitant à cet effet* ».

JUSTIFICATION

1° Il s'agit de laisser au collège un délai suffisant pour réagir (période de vacances, consultation du conseil communal).

2° Tenir compte d'une observation du Conseil d'Etat.

Bijlage 2

Vergadering van de Verenigde Commissies voor de Financiën, Begroting, Openbaar Ambt, Externe Betrekkingen en Algemene Zaken en voor de Binnenlandse Zaken, belast met de Lokale Besturen en de Agglomeratiebevoegdheden van donderdag 28 juni 2007 :

*
* *

Gedachtewisseling met de heer Charles PICQUÉ, Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing, Huisvesting, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking, over de toestand van de gemeentefinanciën

I. Uiteenzetting van minister-president Charles Picqué**1. Inleiding**

De verslechtering van de gemeentefinanciën werd reeds onder de aandacht gebracht in de analyse van de « financiële toestand van de Brusselse gemeenten in de periode 1995 – 2004 » die ik u in mei 2005 heb voorgesteld. Deze evolutie blijkt zich gedurende de periode 2005 – 2007 door te zetten en voor een paar gemeenten zelfs te versnellen.

Het aantal gemeenten met een tekort op het eigen dienstjaar is toegenomen van 11 in 2004 tot 15 op de initiale begroting voor 2007. Slechts 4 gemeenten kunnen in 2007 nog een positief resultaat voorleggen, meer bepaald: Oudergem, Brussel, Molenbeek en Sint-Pieters-Woluwe.

Desalniettemin, en zoals ook verder zal blijken, is het positieve resultaat voor Brussel-Stad slechts « fictief » en kan het enkel maar tot stand komen doordat a priori een te lage dotatie aan de politiezone geboekt wordt. De Stad heeft evenwel een bijkomend bedrag van 10 miljoen euro geboekt als reserve, maar dat heeft geen weerslag op het resultaat op het eigen dienstjaar.

Mijn bezorgdheid wordt niet enkel ingegeven door het recurrente karakter van de vastgestelde tekorten, maar ook doordat de reserves van de gemeenten jaar na jaar afnemen.

Momenteel hebben 8 gemeenten (¹) te kampen met een tekort op het gecumuleerd resultaat. In 2003 waren dat er nog 3. Verwacht wordt dat tegen 2010 meer dan de helft van de Brusselse gemeenten op een « bankroet » afsteekt.

De gemeenten staan dus op de rand van de afgrond en zullen op termijn misschien in de onmogelijkheid verkeren om hun opdrachten te vervullen.

Er is nood aan doortastende maatregelen om te vermijden dat de gemeenten verworden tot administratieve antennes en niet langer een belangrijke rol kunnen spelen als plaatselijk bestuur.

Annexe 2

Réunion des Commissions réunies des Finances, du Budget, de la Fonction publique, des Relations extérieures et des Affaires générales et des Affaires intérieures, chargée des Pouvoirs locaux et des Compétences d'Agglomération du jeudi 28 juin 2007 :

*
* *

Echange de vues avec M. Charles PICQUÉ, Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine, du Logement, de la Propriété publique et de la Coopération au développement, sur la situation financière des communes

I. Exposé du Ministre-Président Charles Picqué**1. Introduction**

La dégradation des finances communales, observée dans l'analyse de l'*« état des finances communales bruxelloises sur la période 1995-2004 »* que je vous ai présentée en mai 2005, se poursuit voire s'accélère pour certaines communes sur la période 2005 à 2007.

Le nombre de communes en déficit à l'exercice propre est passé de 11 en 2004 à 15 au budget initial 2007. Seules 4 communes présentent encore un résultat positif en 2007 à savoir : Auderghem, Bruxelles, Molenbeek et Woluwe-Saint-Pierre.

Néanmoins et comme nous le soulignerons par après, le résultat positif de Bruxelles-Ville est « fictif » car il découle de l'inscription d'une dotation à la zone de police à priori trop faible. La Ville a néanmoins inscrit un complément de 10 millions en provision mais ce dernier n'affecte pas le résultat à l'exercice propre.

Mon inquiétude repose non seulement sur le fait que les déficits observés ont un caractère récurrent, mais aussi sur le fait que les réserves des communes s'amenuisent d'année en année.

8 communes sont actuellement en déficit en terme de résultat cumulé, contre 3 en 2003. D'ici 2010, on peut s'attendre à ce que plus de la moitié des communes bruxelloises soient dans une situation de « faillite »

Les communes sont donc proches du gouffre et risquent de se voir, à terme, dans l'impossibilité de remplir leurs missions.

Des mesures énergiques doivent donc être prises si on ne veut pas voir les communes n'être plus que des antennes administratives et perdre leur rôle essentiel de pouvoir local.

(1) Anderlecht, Etterbeek, Ganshoren, Jette, Sint-Gillis, Schaerbeek, Berchem en Watermaal-Bosvoorde.

(1) Anderlecht, Etterbeek, Ganshoren, Jette, Saint-Gilles, Schaerbeek, Berchem et Watermael-Boisfort.

Een eerste reeks maatregelen is reeds vervat in de gewestbegroting 2007 via :

- een bedrag van 30 miljoen € om de financiële toestand van de gemeenten te verbeteren. De ontwerpordonnantie werd op 14 juni 2004 goedgekeurd door de Regering en zal normaliter besproken worden in de commissie binnenlandse zaken;
- een verhoging van de algemene dotaat aan de gemeenten met 3,7 % (+ 9 miljoen €, wat het totaalbedrag brengt op 246.755.000 €);
- de oprichting van een Fiscaal Compensatiefonds dat gestijfd wordt met 15 miljoen €. De ontwerpordonnantie dienaangaande werd op 14 juni 2007 goedgekeurd door de Regering. Normaliter wordt dit ontwerp besproken in de commissie binnenlandse zaken;
- een bedrag van 9,2 miljoen € om een loonstijging met 2 % voor het personeel met een lage wedde bij de plaatselijke besturen te financieren, en dit zonder bijkomende financiering vanwege de gemeenten in 2007;
- een bedrag van 3 miljoen € voor de renovatie van de gemeentelijke kinderkribben.

In totaal werd hiermee bijna 66 miljoen euro aan bijkomende middelen voor de gemeenten ingeschreven op de gewestbegroting 2007, d.i. een toename met 16,5 %.

Sinds het begin van de legislatuur zijn de door het Gewest aan de gemeenten toegekende middelen met 38 % gestegen.

Deze maatregelen zijn een eerste stap op weg naar de sanering van de financiën van de Brusselse gemeenten. Zoals evenwel ook zal blijken uit de hiernavolgende analyse, zullen deze maatregelen alleen niet volstaan en dienen zij gekoppeld te worden aan :

- enerzijds inspanningen van de gemeenten zelf om hun uitgavenverloop onder controle te houden en
- anderzijds gewestelijke of andere aanvullende middelen om hen in staat te stellen hun taken te vervullen.

2. Methode

Deze analyse steunt op de gegevens die sinds 1995 vergaard werden in de rekeningen en begrotingen (rekeningen 1995 – 2005, laatste begrotingswijziging 2006 en initiële begroting 2007). Aangezien de begroting van sommige gemeenten voor 2007 nog niet goedgekeurd werd door de toezichthoudende overheid, zal in de analyse enkel verwezen worden naar de begrotingen 2007 in het eerste gedeelte, dat handelt over de begrotingsevenwichten van de gemeenten.

De resultaten van de Stad Brussel worden echter afzonderlijk beschouwd. De begrotingsmassa's die in de Stad omgaan, beïnvloeden de totaalcijfers voor de overige 18 gemeenten immers in een te aanzienlijke mate.

De analyse wordt beperkt tot de belangrijkste ontvangsten- en uitgavenposten van de gemeentelijke begrotingen.

De ontvangsten die geanalyseerd worden, zijn :

- de opcentiemen op de onroerende voorheffing (31 % van de ontvangsten),
- de opcentiemen op de personenbelasting (15 %),
- de algemene gewestelijke dotaaties (20 %),
- de gemeentebelastingen (9 %) en

Une première série de mesures se retrouvent dans le budget régional 2007 via :

- une enveloppe de 30 millions € pour améliorer la situation financière des communes. Le projet d'ordonnance a été approuvé par le gouvernement le 14 juin 2004 et sera débattu normalement en commission affaires intérieures;
- une augmentation de 3,7 % de la Dotation générale aux communes (+ 9 millions €, ce qui porte le montant total à 246.755.000 €);
- la mise sur pied d'un Fonds de compensation fiscale doté de 15 millions €, dont le projet d'ordonnance a été approuvé par le Gouvernement le 14 juin 2007 et sera normalement débattu en commission affaires intérieures;
- un montant de 9,2 millions € pour financer une augmentation de 2 % des bas salaires des agents des pouvoirs locaux et ce, sans financement complémentaire de la part des communes en 2007;
- un montant de 3 millions € pour la rénovation des crèches communales.

Au total, près de 66 millions € de moyens complémentaires pour les communes ont été inscrits au budget régional en 2007, soit une augmentation de 16,5 %.

Depuis le début de la législature, les moyens octroyés aux communes par la Région ont augmenté de 38 %.

Ces mesures sont un premier pas vers un assainissement des finances des communes bruxelloises. Néanmoins et comme nous le verrons dans l'analyse qui suit, elles ne peuvent à elles seules suffire et devront nécessairement être couplées à :

- d'une part des efforts entrepris par les communes elles-mêmes pour contrôler l'évolution de leur dépenses et,
- d'autre part, des moyens régionaux ou autres complémentaires pour qu'elles puissent assumer leurs missions.

2. Méthodologie

La présente analyse se base sur les données recueillies depuis 1995 dans les comptes et les budgets (comptes 1995-2005, dernière modification budgétaire 2006 et budget initiaux 2007). Cependant, pour certaines communes le budget 2007 n'ayant pas encore été approuvé par la tutelle, l'analyse ne fera référence aux budgets 2007 que dans sa première partie relative aux équilibres budgétaires des communes.

Les résultats de la Ville de Bruxelles ont toutefois été isolés. En effet, les masses budgétaires brassées par la Ville influencent de manière trop significative les chiffres globalisés des 18 autres communes.

L'analyse se limitera aux principaux postes de recettes et de dépenses des budgets des communes.

En terme de recettes, l'analyse portera sur :

- les additionnels au précompte immobilier (31 % des recettes),
- les additionnels à l'impôt des personnes physiques (15 %),
- les dotations régionales générales (20 %),
- les taxes communales (9 %) et,

- de financiële ontvangsten (7 %).

De uitgaven die geanalyseerd worden, zijn :

- de personeelsuitgaven (46 % van de uitgaven),
- de werkingsuitgaven (11 %),
- de dotaties aan de OCMW's (15 %),
- de dotaties aan de politiezones (13 %),
- de schuldlasten (9 %).

3. Vaststellingen: de evoluties die opgetekend werden in 2004, zetten zich door en worden versterkt

A. Een forse bevolkingsgroei

De toename van de Brusselse bevolking die sinds 1995 wordt vastgesteld, gaat verder en versnelt zelfs in 2005. Zo groeide het bevolkingsaantal sinds 2002 met 4,13 %.

Deze aangroei van de bevolking kent zijn zwaartepunt in de gemeenten van het Noordwesten : Anderlecht (+ 2,35 %), Koekelberg (+ 2,46 %), Ganshoren (+ 1,75 %), Jette (+ 1,73 %), Molenbeek (+ 1,73 %) en Sint-Joost (+ 1,79 %).

Watermaal-Bosvoorde is de enige gemeente die haar bevolking sinds 2002 ziet afnemen (met - 2,4 % op vijf jaar tijd).

B. Het gemiddeld reëel inkomen daalt

Uit de meest recente beschikbare gegevens (inkomsten 2003, dienstjaar 2004) blijkt dat het gemiddeld inkomen per inwoner in het Brussels gewest van 2002 tot 2003 is toegenomen met 0,3 %, tegenover 3,7 % in Vlaanderen en 3,2 % in het Waals Gewest. De verschillen tussen de gewesten worden dus steeds groter.

Op grond van de prijsevolutie van 1,6 % van 2002 tot 2003 kunnen we besluiten dat de gemiddelde koopkracht van de Brusselaars van 2002 tot 2003 verder verminderd is.

Over de periode 1999-2003 nam het gemiddeld Brussels inkomen gemiddeld toe met 2,23 %, wat nauwelijks meer is dan de inflatie over dezelfde periode.

Aangezien de gemeenten in tegenstelling tot het Gewest geen correctiemechanisme kennen als tegengewicht voor de lage inkomsten uit de personenbelasting, leidt een stagnatie van de Brusselse inkomens rechtstreeks tot een laag rendement van de opcentiemen op de personenbelasting.

Deze vaststelling is niet in alle gemeenten van dezelfde orde.

Sint-Joost, Sint-Gillis en Watermaal-Bosvoorde hebben een groeicijfer van meer dan 3 % (4,89 % voor Sint-Joost)

Daarentegen hebben Anderlecht, Berchem, Etterbeek, Jette, Molenbeek en Sint-Lambrechts-Woluwe een gemiddeld groeicijfer over vijf jaar tussen 1,7 en 1,9 %. Zij ondergaan dus een reële verarming.

C. De neerwaartse trend van de resultaten op het eigen dienstjaar wordt bevestigd

De verbetering van de resultaten op het eigen dienstjaar die we konden optekenen voor 2006 lijkt in 2007 niet bevestigd te worden. Sinds 2004 stellen wij een duidelijke achteruitgang van de gemeentefinanciën

- les recettes financières (7 %).

En terme de dépenses, l'analyse portera sur :

- les dépenses de personnel (46 % des dépenses),
- les dépenses de fonctionnement (11 %),
- les dotations aux CPAS (15 %),
- les dotations aux zones de Police (13 %),
- les charges de la dette (9 %).

3. Constats: Poursuite et amplification des évolutions observées en 2004

A. Forte croissance de la population

La croissance de la population bruxelloise observée depuis 1995 se poursuit et s'accélère en 2005. Depuis 2002, la population a ainsi crû de 4,13 %.

Cette croissance de la population s'inscrit principalement dans les communes du Nord-Ouest: Anderlecht (+ 2,35 %), Koekelberg (+ 2,46 %), Ganshoren (+ 1,75 %), Jette (+ 1,73 %), Molenbeek (+ 1,73 %) et Saint-Josse (+ 1,79 %).

Watermael-Boitsfort est la seule commune qui voit sa population diminuer depuis 2002 (- 2,4 % en 5 ans).

B. Le revenu moyen diminue en terme réel

Sur base des dernières données disponibles (revenu 2003, exercice 2004), le revenu moyen par habitant a augmenté de 0,3 % de 2002 à 2003 en Région bruxelloise, contre 3,7 % en Flandre et 3,2 % en Région wallonne. L'écart entre les régions ne cesse donc d'augmenter.

Sur base de l'évolution des prix de 1,6 % de 2002 à 2003, on peut donc conclure que le pouvoir d'achat moyen des Bruxellois a encore diminué de 2002 à 2003.

Sur la période 1999-2003, le revenu moyen bruxellois a augmenté en moyenne de 2,23 %, soit à peine plus que l'inflation sur la même période.

Vu que les communes, contrairement à la Région, ne bénéficient pas d'un mécanisme correcteur pour contrebalancer la faiblesse des recettes IPP, une stagnation des revenus des Bruxellois se traduit directement par un faible rendement des additionnels à l'IPP.

Ce constat n'est pas identique dans toutes les communes.

Saint-Josse, Saint-Gilles et Watermael-Boisfort connaissent un taux de croissance de plus de 3% (4,89 % pour Saint-Josse)

En revanche, Anderlecht, Berchem, Etterbeek, Jette, Molenbeek et Woluwe-Saint-Lambert ont un taux de croissance moyen sur les 5 ans compris entre 1,7 et 1,9 % et s'appauvrisse donc en termes réels.

C. La tendance à la dégradation des résultats à l'exercice propre se confirme

Même si on observe un amélioration des résultats à l'exercice propre, hors ville de Bruxelles, en 2006, celle-ci semble ne pas se confirmer en 2007. On observe un véritable déclin des finances communales depuis

vast (net na de periode 2002-2003, die gekenmerkt werd door positieve resultaten ten gevolge van de inhaalbeweging bij de inning van de fiscale inkomsten door het Ministerie van Financiën).

Ook de financiële toestand van de Stad Brussel gaat er sinds 2003 op achteruit. Ofschoon uit de grafiek blijkt dat het resultaat voor 2007 bijna 10 miljoen euro bedraagt, besliste de Stad om een reserve van 10 miljoen euro aan te leggen in plaats van dat bedrag te boeken als dotatie voor de politiezone, en dat ten gevolge van het conflict met de gemeente Elsene en de onzekerheid aangaande de stortingen aan de RSZ. Vermits de aangelegde reserves niet verrekend worden in het resultaat op het eigen dienstjaar, is dat resultaat « schijnbaar » positief.

De verslechtering van de resultaten op het eigen dienstjaar blijkt niet alleen uit de absolute cijfers voor alle gemeenten samen, maar ook uit het aantal gemeenten die te kampen hebben met een tekort.

In 1995 waren de financiën van slechts 4 gemeenten niet in evenwicht. In 2005 konden 13 gemeenten geen evenwicht op het eigen dienstjaar voorleggen.

In 2007 hebben, als we uitgaan van de initiële begrotingen, 15 gemeenten te kampen met een tekort, tegenover 16 in 2006. Zoals ik hiervoor reeds heb uitgelegd, is dat verschil te verklaren door de toestand van Brussel. De andere gemeenten die een overschat kunnen voorleggen, zijn: Oudergem, Molenbeek en Sint-Pieters-Woluwe.

Een benarde financiële toestand wordt dus de norm voor de Brusselse gemeenten, terwijl dat nauwelijks tien jaar geleden veeleer de uitzondering was.

Toch moeten we bij deze vaststelling een kanttekening maken. De resultaten van de rekeningen zijn in de meeste gevallen immers beter dan de cijfers van de begroting. De tekorten vermeld in de begrotingen voor 2007 kunnen dus lager uitvallen.

De neerwaartse trend van de resultaten op het eigen dienstjaar heeft een weerslag op de gecumuleerde resultaten van de gemeenten en op hun reservefondsen.

Uit de begrotingen voor 2007 blijkt dat het « spaarpotje » van de gemeenten zonder de Stad Brussel (dat aangewend kan worden om de mindere ontvangsten van bepaalde jaren te compenseren) afgangen is van 142 miljoen euro in 2003 tot 34 miljoen euro in 2007. Dat is een vermindering met bijna 76 % op vier jaar tijd. Als deze tendens zich doorgzet, dan zullen de gemeenten vanaf 2009 geen reserves meer hebben om hun structureel tekort te financieren.

De Stad Brussel is er sinds 2005 in geslaagd haar gewone reserves en haar gecumuleerd resultaat te handhaven rond de 23 miljoen euro. Gelet op de omvang van haar begroting (meer dan 470 miljoen aan uitgaven) en de onzekere situatie in verband met de financiering van de politiezone en de tekorten van de ziekenhuizen, zou de financiële toestand van de stad binnen een vrij korte tijdsspanne echter wel eens benadert kunnen worden.

Het feit dat de begrotingen doorgaans minder goed zijn dan de rekeningen, volstaat helaas niet als verklaring voor de terugval van de gecumuleerde resultaten. Uit de netto-daling van de resultaten blijkt dat de uitgaven in de praktijk veel sneller stijgen dan de ontvangsten.

Globaal beschouwd hadden tijdens de periode 1995-2004 gemiddeld 3 of 4 gemeenten een structureel tekort of een negatief gecumuleerd resultaat. Het ging om de gemeenten Jette, Sint-Gillis, Etterbeek en Sint-Joost tijdens de jaren '90 en Ganshoren, Jette, Sint-Gillis en Schaerbeek in het begin van de jaren 2000.

De voorbije 2 jaar hebben zich 4 gemeenten bij deze groep gevoegd : Anderlecht, Etterbeek, Berchem en Watermaal-Bosvoorde. Ook Vorst en Sint-Lambrechts-Woluwe worden mogelijk binnenkort aan dit lijstje toegevoegd.

2004 (juste après la période 2002-2003, qui avait été marquée par des résultats positifs liés au rattrapage dans la perception des recettes fiscales par le Ministère des finances).

La Ville de Bruxelles subit également une détérioration de sa situation financière depuis 2003. En effet, même si le graphique fait apparaître un résultat proche de 10 millions d'Euros en 2007, la Ville a préféré provisionner un montant de 10 millions plutôt que de l'inscrire en dotation à la zone de police vu le conflit avec la commune d'Ixelles et l'incertitude en ce qui concerne des versements à l'ONSS. Etant donné que les mises en provisions ne sont pas intégrées dans le résultat à l'exercice propre celui-ci est « faussement » positif.

La dégradation des résultats à l'exercice propre se traduit tant en termes absolus pour l'ensemble des communes qu'en terme de nombre de communes qui présentent un déficit.

Alors qu'en 1995 seules 4 communes affichaient un déséquilibre, en 2005, 13 communes présentaient un déséquilibre à l'exercice propre.

En 2007, sur base des budgets initiaux, 15 communes sont en déficit contre 16 en 2006 . Comme expliqué ci-dessus, c'est Bruxelles qui explique cette différence. Les communes qui sont encore en boni sont : Auderghem, Molenbeek et Woluwé-Saint-Pierre.

Une situation financière délicate devient donc la norme pour les communes bruxelloises, alors qu'il y a à peine 10 ans c'était l'exception.

Il y a toutefois lieu d'apporter un bémol à ce constat. Comme je vous le disais, les résultats des comptes sont en effet dans la plupart des cas meilleurs que ceux prévus au budget. Les déficits prévus dans les budgets 2007 pourraient donc être réduits.

La tendance à la dégradation des résultats à l'exercice propre se répercute sur les résultats cumulés des communes, ainsi que sur leur fonds de réserves.

Sur base des budgets 2007, le « bas de laine » des communes hors Ville de Bruxelles (ce qui peut être mobilisé pour compenser un manque de recettes certaines années) est passé de 142 millions d'Euro en 2003 à 34 millions en 2007 soit une diminution de près de 76 % en 4 ans. En prolongeant cette tendance, les communes n'auront plus de réserves pour financer leur déficit structurel dès 2009.

La Ville de Bruxelles a réussi à maintenir ses réserves ordinaires et son résultat cumulé autour de 23 millions d'Euro depuis 2005. Néanmoins, vu la taille de son budget (plus de 470 millions de dépenses) et les incertitudes en ce qui concerne le financement de la zone de police et des déficits des hopitaux, la ville pourrait très bien rapidement se trouver dans une situation financière très délicate.

Le fait que les budgets sont généralement moins bons que les comptes n'est malheureusement pas la seule explication de la chute des résultats cumulés. La baisse nette des résultats traduit réellement une envolée des dépenses par rapport aux recettes.

Globalement dans la période 1995-2004, 3 ou 4 communes en moyenne étaient en déficit structurel, soit en négatif au cumulé. Il s'agit des communes de Jette, Saint-Gilles, Etterbeek et St Josse dans les années 90 et de Ganshoren, Jette, Saint-Gilles et Schaerbeek au début des années 2000.

Ces 2 dernières années, 4 communes ont rejoint ce groupe à savoir Anderlecht, Etterbeek, Berchem et Watermael-Boisfort. Forest et Woluwe-Saint-Lambert devraient prochainement le rejoindre également.

Tot besluit, de jaren 2004-2007 worden gekenmerkt door de verdere verslechtering van de financiële gezondheid van de Brusselse gemeenten zoals die de voorbije tien jaar werd opgetekend.

D. Redenen voor deze verslechtering

De redenen zijn eenvoudig : de ontvangsten stijgen minder snel dan de uitgaven.

Terwijl de ontvangsten sinds 2004 met gemiddeld 2,8 % toenemen, stijgen de uitgaven sinds datzelfde jaar met gemiddeld 3,7 %. Dat verschil van 1 % kan er dan ook uiteraard enkel toe leiden dat de financiële toestand van de gemeenten er geleidelijk aan op achteruit gaat.

De meest recente gegevens die gebruikt werden voor de diepgaandere analyse van de ontvangsten en uitgaven van de gemeenten, zijn afkomstig van de gewijzigde begrotingen voor 2006. Aangezien de begrotingen voor 2007 van sommige gemeenten nog niet goedgekeurd werden door de toezichthoudende overheid, kon de administratie deze immers nog niet compileren en coderen.

4. Analyse van de ontvangsten en uitgaven

A. Ontvangsten

– De opcentiemen op de onroerende voorheffing (= 31 % van de ontvangsten voor de gemeente)

De opbrengst van de opcentiemen op de onroerende voorheffing bedraagt gemiddeld 31 % van de courante ontvangsten.

We stellen vast dat de gemiddelde opbrengst van de onroerende voorheffing per inwoner sinds 2004 stagniert.

Deze vaststelling is verontrustend, omdat bij gelijke omstandigheden de ontvangsten uit de onroerende voorheffing zouden moeten evolueren volgens de inflatie, zeker gelet op het grote aantal nieuwbouwprojecten in het Brussels Gewest.

De belangrijkste reden voor de stagnerende ontvangsten uit de onroerende voorheffing is de achterstand die het federaal niveau heeft opgelopen bij het doorstorten van de ontvangsten aan de gemeenten. Zo hadden de negentien gemeenten van het Brussels Gewest in 2005 voor ruim 115 miljoen euro in te vorderen rechten, dat is 25 % van het bedrag dat jaarlijks aan de Brusselse gemeenten wordt gestort.

De opcentiemen op de voorheffing bedragen een derde van de totale ontvangsten van de gemeenten. Voor de gemeentefinanciën is het dan ook essentieel dat de stortingen door de federale overheid sneller gebeuren en in overeenstemming met de vastgestelde rechten.

– De opcentiemen op de personenbelasting (= 15 % van de ontvangsten voor de gemeente)

De opbrengst van de opcentiemen op de personenbelasting bedraagt gemiddeld 15 % van de courante ontvangsten. Het aandeel van de personenbelasting in de financiering van de gemeenten blijft echter dalen (18 % in 1995).

Het gewicht van de personenbelasting in de totale ontvangsten verschilt behoorlijk van de ene gemeente tot de andere : Ukkel haalt 25 % van zijn ontvangsten uit de personenbelasting, Sint-Joost amper 4 %.

Toch is er geen correlatie tussen het gewicht van de ontvangsten uit de personenbelasting en de financiële gezondheid van een gemeente.

En conclusion, les années 2004-2007 sont marquées par une poursuite de l'aggravation de la santé financière des communes bruxelloises observées ces dix dernières années.

D. Raisons d'une telle dégradation

Les raisons sont simples: les recettes augmentent moins vite que les dépenses.

Depuis 2004, alors que les recettes augmentent en moyenne de 2,8 %, les dépenses augmentent en moyenne de 3,7 %. Il existe donc un différentiel de 1 % qui ne peut bien évidemment qu'amener à une aggravation progressive de la situation financière des communes

Pour l'analyse plus en profondeur des recettes et des dépenses communales, les dernières données utilisées sont celles des budgets 2006 modifiés. En effet, les budgets 2007 de certaines communes n'ayant pas encore été approuvé par la tutelle, ceux-ci n'ont pas pu encore être compilés et encodés par l'administration.

4. Analyse des recettes et des dépenses

A. Recettes

– Les additionnels au précompte immobilier (= 31 % des recettes communales)

Le rendement des centimes additionnels au précompte immobilier représente, en moyenne, 31 % des recettes courantes.

On observe une stagnation du rendement moyen par habitant du précompte immobilier depuis 2004.

Ce constat est inquiétant sachant qu'a priori, toutes choses étant égales par ailleurs, les recettes PRI devraient évoluer conformément à l'inflation. Ceci est d'autant plus vrai qu'on observe un grand nombre de nouvelles constructions en Région bruxelloise.

La raison première de cette stagnation des recettes PRI est le retard pris par le fédéral pour verser ces recettes aux communes. Ainsi, en 2005, les droits en instance de recouvrement pour les 19 communes de la Région bruxelloise s'élevaient à plus de 115 millions ?, soit 25 % du montant annuellement versé aux communes bruxelloises.

Les additionnels au précompte représentent le tiers des recettes des communes. Il est donc fondamental pour les finances communales que les versements du fédéral soit plus rapides et conformes aux droits constatés.

– Les additionnels à l'Impôt des personnes physiques (= 15 % des recettes communales)

Le rendement des centimes additionnels à l'impôt des personnes physiques représente en moyenne 15 % des recettes courantes. On assiste à une diminution régulière de la proportion de l'IPP dans le financement des communes (18 % en 1995).

Le poids de l'IPP dans les recettes varie beaucoup entre les communes: alors qu'à Uccle, les additionnels à l'IPP représentent 25 % des recettes, à Saint-Josse ce ratio descend à 4 %.

Il n'y a toutefois pas de corrélation entre le poids des recettes IPP et la santé financière d'une commune.

Over de periode 1995-2006 beloopt de gemiddelde jaarlijkse toename per inwoner 0,5 %. De voorbije jaren stellen we niet alleen een stagnatie vast, maar zelfs een echte afbrokkeling.

De gemiddelde gewestelijke aanslagvoet is constant sinds 1995 en bedraagt 6,7 %.

De lagere opbrengst van de opcentiemen uit de personenbelasting vindt zijn oorsprong dan ook

- niet enkel in de belastinghervorming waartoe de federale Regering besliste in 2001,
- maar ook in de verarming van de Brusselaars.

**– *De gemeentebelastingen*
(= 9 % van de ontvangsten voor de gemeente)**

De gemeentelijke fiscaliteit bestaat uit :

- belastingen op het vermogen (46 %), waaronder de belasting op kantoorruimte;
- belastingen op ondernemingen (26 %), waaronder de belasting op hotelkamers;
- belastingen op het gebruik van het openbaar domein (15 %);
- belastingen op administratieve prestaties (7 %);
- overige belastingen (6 %).

De ontvangsten uit de gemeentebelastingen zijn de sterkst stijgende ontvangsten. In 1995 bedroegen zij 6,9 % van de courante ontvangsten, in 2006 9,2 %.

Sinds 1995 bedraagt de gemiddelde jaarlijkse toename 6 % en deze is de laatste jaren nog versneld. Tussen 1995 en 2006 bedroeg de gemiddelde jaarlijkse toename per inwoner 5,3 % (maar 7 % voor de periode 2003-2006).

Om de steeds groeiende uitgaven te kunnen oppangen, zien de gemeenten zich genoodzaakt de belastingen te verhogen, en dan vooral die op de onderneming.

Op basis van deze vaststelling en met het doel om nieuwe economische activiteiten en de tewerkstelling in het Brussels Gewest te stimuleren, heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering beslist een fiscaal compensatiefonds op te richten dat beschikt over 15 miljoen euro en dat :

- enerzijds de gemeenten een compensatie biedt voor de afschaffing van twee belastingen die de ondernemingen niet bepaald konden appreciëren (belasting op computers en belasting op de drijfkracht);
- en anderzijds de gemeenten er met aanvullende middelen toe aanzet hun fiscaliteit te stabiliseren.

**– *De financiële ontvangsten of schuldontvangsten*
(= 7 % van de ontvangsten voor de gemeente)**

Deze omvatten de ontvangsten uit de creditrente en de ontvangsten afkomstig van dividenden uit deelnemingen (intercommunales, Dexia, enz.).

De schuldontvangsten vertonen sinds vijf jaar een constante neerwaartse trend.

Sinds 1995 wordt een gemiddelde jaarlijkse daling per inwoner ten belope van 0,9 % opgetekend.

Sur la période 1995-2006, la croissance annuelle moyenne par habitant s'élève à 0,5 %. On remarque clairement une stagnation voire un effritement ces dernières années.

Le taux d'imposition moyen régional est constant depuis 1995 et se situe à 6,7 %.

La diminution du rendement des additionnels à l'IPP trouve dès lors son origine :

- non seulement dans la réforme fiscale décidée par le Gouvernement fédéral en 2001,
- mais également dans l'appauvrissement des Bruxellois.

**– *Les taxes communales*
(= 9 % des recettes communales)**

La fiscalité communale est composée des :

- taxes sur le patrimoine (46 %), dont la taxe sur les bureaux;
- taxes sur les entreprises (26 %), dont la taxe sur les chambres d'hôtel;
- taxes sur l'occupation du domaine public (15 %);
- taxes sur les prestations administratives (7 %);
- autres taxes (6 %).

Les recettes liées à la fiscalité communale sont celles qui progressent le plus. De 6,9 % en 1995, elles représentent 9,2 % des recettes courantes 2006.

Depuis 1995, la croissance annuelle moyenne est de 6 % et on constate une accélération ces dernières années. Par habitant, la croissance annuelle moyenne est de 5,3 % sur 1995-2006 (mais 7 % sur 2003-2006).

Pour faire face aux dépenses grandissantes, les communes n'ont d'autre choix que d'augmenter la fiscalité et ce, principalement sur les entreprises.

Face à ce constat et pour favoriser la création d'activité et d'emploi en Région bruxelloise, le Gouvernement régional a décidé de créer un Fonds de compensation fiscale doté de 15 millions € qui :

- d'une part, compensera la suppression par les communes de 2 taxes particulièrement mal vues par les entreprises (taxe sur les ordinateurs et taxe sur la force motrice) et,
- d'autre part, incitera les communes, via des moyens complémentaires, à stabiliser leur fiscalité.

**– *Les recettes financières ou recettes de dettes*
(= 7 % des recettes communales)**

Il s'agit des recettes des intérêts créditeurs et des recettes des dividendes sur participations (intercommunales, Dexia, etc.).

Les recettes de dette sont en diminution constante depuis 5 ans.

Depuis 1995, on assiste à une réduction annuelle moyenne par habitant de 0,9 %.

Deze evolutie is voornamelijk toe te schrijven aan het feit

- dat sinds de vrijmaking van de energiemarkt lagere dividenden uitgekeerd worden door de energie-intercommunales
- en dat er zich ten gevolge van de verslechterde financiële toestand van de gemeenten een daling van de creditrente heeft voorgedaan.

De gas- en elektriciteitsdividenden nemen sinds 1995, per inwoner, jaarlijks met gemiddeld 2 % af.

De stagnatie van deze ontvangsten is niet bepaald goed nieuws voor de gemeenten, omdat de uitgaven gedurende diezelfde periode constant toenamen.

**– *De Algemene Dotatie aan de Gemeenten
(= 20 % van de ontvangsten voor de gemeente)***

Ik zal het later over de Algemene Dotatie hebben, als we de verschillende corrigerende maatregelen van het Gewest behandelen.

B) Uitgaven

Sinds 1995 stijgen de uitgaven jaarlijks met gemiddeld 4 %. Sinds 2004 verloopt deze stijging iets sneller, wat zich vertaald heeft in een gemiddeld groeitempo van 5,2 %. De uitgaven per inwoner zijn de afgelopen twee jaar met 8,7 % toegenomen.

De uitgaven worden onderverdeeld in 4 hoofdcategorieën: personeel (gewone personeelsuitgaven), werking (gewone werkingsuitgaven), overdrachten (voornamelijk naar de politiezone en het OCMW) (gewone overdrachtautgaven) en schulden (gewone schulduitgaven).

Vóór 2002 (oprichting van de politiezones) werd het grootste deel van de uitgaven (meer dan 60 %) bestemd voor personeel. Vandaag bedraagt dat percentage nog ongeveer 45 %.

De overdrachtautgaven bedroegen vóór 2002 ongeveer 20 %. Momenteel maken zij 35 % uit van de totale uitgaven.

Een andere vaststelling is dat de schulduitgaven eind jaren '90 een neerwaartse trend vertoonden, maar sinds 2000 jaar na jaar toenemen, van 7,2 % tot 8,9 %.

**– *De personeelsuitgaven
(46 % van de totale uitgaven)***

In de periode 1995-2001 stegen de personeelsuitgaven jaarlijks met gemiddeld 4,1 %. Sinds 2002, het jaar van de oprichting van de zones die zelf de bezoldiging van hun personeel ten laste nemen, heeft deze toename zich gestabiliseerd op 3,6 %.

Vóór 2001 stegen de uitgaven per inwoner jaarlijks met gemiddeld 3,7 %. Sinds 2002 bedraagt deze stijging nog 2,6 %.

Rekening houdend met de indexering en de evolutie van de loonschalen van het personeel, is een dergelijke toename van de uitgaven niet eens overdreven, wetende dat het takenpakket van de gemeenten aldaar uitgebreid werd. Bovendien omvatten deze personeelsuitgaven tevens de bezoldigingen voor de betrekkingen die gesubsidieerd worden door andere beleidsniveaus en waarvoor de gemeenten een toelage krijgen.

Om een beter inzicht te verwerven in de evolutie van de personeelsuitgaven, dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de pensioenlasten en de lasten die verband houden met het tewerkgestelde personeel.

– Pensioenuitgaven : Tussen 1995 en 2006 is de pensioenlast per inwoner nagenoeg ongewijzigd gebleven.

Cette diminution s'explique principalement par :

- la baisse des dividendes liés aux intercommunales d'énergie suite à la libéralisation du marché de l'énergie et
- une baisse des intérêts créditeurs conséquente à la dégradation de la trésorerie des communes.

Les dividendes gaz et électricité connaissent depuis 1995 une baisse annuelle moyenne par habitant de 2%.

La stagnation de ces recettes n'est certainement pas une bonne nouvelle pour les communes car les dépenses, pendant ce temps-là, ne cessent d'augmenter.

**– *La Dotation Générale aux communes
(= 20 % des recettes communales)***

Je vous parlerai de la DGC tout à l'heure, en abordant les différentes mesures correctrices régionales.

B) Dépenses

La croissance moyenne annuelle des dépenses s'élève en moyenne à 4 % depuis 1995. On note une légère accélération de cette croissance depuis 2004 avec une progression moyenne de 5,2 %. En termes de dépenses par habitant, celles-ci ont augmenté de 8,7 % ces 2 dernières années.

Les dépenses sont regroupées en 4 grandes catégories: personnel (DOP), fonctionnement (DOF), transferts (principalement vers la zone de police et le CPAS) (DOT) et dette (DOD).

Avant 2002 (création des zones de police), les dépenses de personnel étaient nettement prépondérantes et représentaient plus de 60 % des dépenses. Elles se situent aujourd'hui à environ 45 %.

En revanche, les dépenses de transferts qui s'élevaient à quelque 20 % avant 2002, représentent aujourd'hui 35 % des dépenses globales.

On notera également qu'après une baisse fin des années 90, les dépenses de dette ont tendance à augmenter chaque année depuis 2000, passant de 7,2 % à 8,9 %.

**– *Les dépenses de personnel
(46 % du total des dépenses)***

Sur la période 1995-2001, la croissance annuelle moyenne des dépenses de personnel s'est élevée à 4,1 %. Depuis 2002 et la création des zones qui prend en charge les rémunérations de son personnel, la croissance s'est stabilisée à 3,6 %.

Au niveau des dépenses par habitant, la croissance annuelle moyenne avant 2001 était de 3,7 % contre 2,6 % depuis 2002.

Vu l'indexation et l'évolution barémique du personnel, une telle croissance des dépenses ne semble pas excessive compte tenu des nouvelles missions que les communes doivent remplir. De plus, ces dépenses de personnel intègrent également les rémunérations d'emplois subventionnés par d'autres niveaux de pouvoir et pour lesquels la commune perçoit une subvention.

Afin de mieux percevoir l'évolution des dépenses de personnel il y a lieu de distinguer les charges de pensions de celles liées au personnel occupé.

– Dépenses de pensions : De 1995 à 2006, la charge des pensions par habitant est restée grosso modo équivalente.

De verklaring voor de daling die we konden optekenen in 2002, is niet dat de gemeenten een reserve wilden aanleggen, maar houdt veeleer verband met de oprichting van de politiezones.

Het aandeel van de pensioenen in de personeelsuitgaven bedraagt sinds 1995 constant ongeveer 20 %.

Uit een studie over de pensioenlasten van de Brusselse gemeenten en OCMW's blijkt dat de pensioenlasten een constant niveau zullen aanhouden tot 2010. Diezelfde studie bevestigt evenwel ook dat deze lasten sterk zullen stijgen tussen 2010 en 2020, als gevolg van de naderende pensioenering van een groot aantal vast benoemde personeelsleden en de stijgende levensverwachting.

De gemeenten moeten dus nu al de nodige voorzorgsmaatregelen treffen om de pensioenlasten te spreiden in de tijd.

- **Actief personeel :** Sinds 2002 nemen de personeelsuitgaven jaarlijks met gemiddeld 3,5 % toe.

In deze toename zijn ook de uitgaven verrekend voor de betrekkingen die gesubsidieerd worden door andere beleidsniveaus (in het kader van de veiligheids- en samenlevingscontracten, de preventiecontracten, het Grootstedenbeleid, enz.). Deze betrekkingen zorgen voor een toename van de personeelsuitgaven, maar een als ontvangst geboekte subsidie doet de last voor de gemeente geheel of ten dele vervallen.

De evolutie van de uitgaven verschilt echter sterk van gemeente tot gemeente; terwijl de gemiddelde jaarlijkse toename per inwoner in Jette sinds 2002 een negatief verloop kent (- 1,5 %), bedraagt deze in Watermaal-Bosvoorde 7,4 %.

- ***De werkingsuitgaven***
(11 % van de uitgaven)

In de periode 1995-2005 stegen deze met 3,8 %. Tussen 2004 en 2005 namen deze uitgaven echter toe bijna 10 %. Dat is, gezien de zwakke evolutie van de gemeenteontvangsten, een verontrustende vaststelling, ook al moeten we, net zoals in het geval van de personeelsuitgaven, ook deze toename relativeren, omdat hierin ook de kosten verrekend zijn die gegenereerd worden door verscheidene door het Gewest of de federale overheid gesubsidieerde programma's.

Het komt er voor de gemeenten op aan deze uitgaven in de toekomst nauwlettend te volgen.

- ***De dotaties aan de OCMW's***
(15 % van de totale uitgaven)

De afgelopen tien jaar zijn de dotaties aan de OCMW's per inwoner met 55 % toegenomen, dit is bijna 4,5 % per jaar, terwijl de ontvangsten in diezelfde periode stegen met 2,7 %.

Toch moeten we deze toename van de dotaties aan de OCMW's beschouwen in het licht van de stijging van het aantal leefloners en bijstandstrekkers. Zo steeg het aantal begunstigden sinds 2000 met 50 %, dit is 7 % per jaar.

Zo zijn de OCMW-dotaties per bijstandstrekker sinds 2000 met meer dan 11 % gedaald, dit is met 1,8 % per jaar.

- ***De dotaties aan de politiezones***
(13 % van de totale uitgaven)

Sinds 2002 bedraagt de gemiddelde jaarlijkse toename per inwoner 1,6 %, hetgeen lager is dan de percentuele stijging van alle gewone uitgaven. Dit toont ook aan dat de problematische toestand van de gemeen-

La baisse observée en 2002 ne résulte pas d'une volonté des communes de « provisionner » mais est due à la création des zones de police.

Le poids des pensions dans les dépenses de personnel est relativement stable autour de 20 % depuis 1995.

Une étude relative à la charge des retraites des communes et CPAS bruxellois confirme la constance des charges de pensions d'ici 2010. L'étude montre néanmoins également que ces charges devraient fortement augmenter entre 2010 et 2020 du fait du nombre important de statutaires proches de la pension et de l'augmentation de l'espérance de vie.

Il est donc important pour les communes de prendre dès aujourd'hui les mesures de précaution nécessaires pour étaler les charges des pensions dans le temps.

- **Personnel en activité :** Depuis 2002, la croissance annuelle moyenne des dépenses de personnel tourne autour de 3,5 %.

Cette croissance intègre des emplois subventionnés par d'autres niveaux de pouvoir (dans le cadre des contrats de sécurité et de société, des contrats de prévention, de la politique des Grandes Villes, etc). Ces emplois viennent gonfler les dépenses de personnel, mais un subside inscrit en recette annule en tout ou en partie la charge pour la commune.

L'évolution des dépenses est néanmoins fort variable de commune en commune ; en effet, si à Jette la croissance annuelle moyenne par habitant est négative depuis 2002 (- 1,5 %), à Watermael-Boitsfort elle est de 7,4 %.

- ***Les dépenses de fonctionnement***
(11 % des dépenses)

Pour la période de 1995 à 2005, on constate une croissance de 3,8 %. De 2004 à 2005, par contre, ces dépenses ont augmenté de près de 10 %. Ce constat est inquiétant vu la faiblesse de l'évolution des recettes communales même si, comme pour les dépenses de personnel, il faut relativiser cette croissance car elle intègre des coûts engendrés par divers programmes régionaux et fédéraux subventionnés.

Il conviendra pour les communes de suivre attentivement ces dépenses dans le futur.

- ***Les dotations aux CPAS***
(15 % des dépenses totales)

Les dotations aux CPAS par habitant ont augmenté de 55 % ces 10 dernières années, soit près de 4,5 % par an contre 2,7 % pour les recettes pour la même période.

Néanmoins, cette augmentation des dotations aux CPAS doit être mise en perspective avec l'augmentation des bénéficiaires du revenu d'intégration et de l'aide sociale. Ainsi depuis 2000, le nombre de bénéficiaires a augmenté de 50 %, soit 7 % par an.

Par conséquent, les dotations CPAS par bénéficiaire de l'aide sociale ont diminué de plus de 11% depuis 2000, soit 1,8% par an.

- ***Les dotations aux zones de police***
(13 % des dépenses totales)

Depuis 2002, la croissance annuelle moyenne par habitant est de 1,6 % ce qui est inférieur au taux de croissance de l'ensemble des dépenses ordinaires. Ceci tend à démontrer que les problèmes que rencontrent les

tefinanciën niet noodzakelijkerwijs toe te schrijven is aan de oprichting van de politiezones.

**– De schuldlasten
(9 % van de uitgaven)**

De jaarlijkse gemiddelde toename per inwoner bedraagt sinds 2002 5,4 %.

Er dient evenwel rekening gehouden te worden met het feit dat in de schulduitgaven ook de terugbetaling van leningen aan het herfinancieringsfonds van de gemeentelijke thesaurieën (thesaurie en openbare ziekenhuizen) verrekend is. Deze leningen worden door het Gewest oninvoerbaar verklaard, zolang de bepalingen van de overeenkomsten nageleefd worden.

Nemen we de balansgegevens erbij en als we daarbij de schuld aan het BGHGT buiten beschouwing laten, dan stellen we vast dat de gemeentelijke schuld (nog terug te betalen kapitaal) per inwoner jaarlijks met gemiddeld 7,4 % toeneemt.

Het moge duidelijk zijn dat dit de sterkst stijgende uitgavenpost is. Dit is des te zorgwekkender daar de rentevoeten een historisch laagtepunt bereikt hebben en bij een eventuele stijging, sommige gemeenten door deze lasten in financiële ademnood dreigen te raken.

Investeringsuitgaven: De evolutie van de investeringsuitgaven kent een vrij wisselvallig verloop en wordt in sterke mate bepaald door het jaar waarin de projecten van de verschillende gemeenten vastgelegd werden (2).

Op lange termijn, sinds 1997, houden de gemeentelijke investeringen een relatief stabiel niveau aan en schommelen zij rond de 180 €/inwoner. Tussen 2002 en 2004 deed zich evenwel een sterke toename voor.

De sectoren waarin de gemeenten het meest investeren, zijn het wegennet (21 %), sport- en cultuurinfrastructuren (21 %) en onderwijs (18 %). Deze verdeling is al 10 jaar nagenoeg dezelfde. De investeringen in huisvesting en stedenbouw maken slechts 14 % uit van het totaal, maar dat cijfer dient genuanceerd te worden, aangezien 8 gemeenten hun onroerend vermogen beheren via een grondregie met afzonderlijke boekhouding.

5. Wat kunnen we afleiden uit deze cijfers?

De toestand van de gemeentefinanciën is er in de jaren 2004 tot 2007 fors op achteruit gegaan. De uitgaven nemen gemiddeld immers aanzienlijk sterker toe dan de ontvangsten. Sinds 2004 stijgen de ontvangsten jaarlijks gemiddeld met amper 2,8 % en de uitgaven met 3,7 %.

Het aantal gemeenten dat te kampen heeft met een tekort, neemt toe. Vrijwel geen enkele gemeente slaagt er nog in om haar begroting voor het eigen boekjaar in evenwicht te brengen. De reserves nemen af.

De maatregelen die reeds getroffen werden om dit proces een halt toe te roepen, volstaan niet om de toename van de uitgaven te stoppen. Er is dus nood aan andere maatregelen om de gemeenten in staat te stellen hun nabijheidssrol te vervullen.

finances communales ne viennent pas nécessairement de la création des zones de police.

**– Les charges de la dette
(9 % des dépenses)**

La croissance annuelle moyenne par habitant s'élève à 5,4 % depuis 2002 .

Il y a toutefois lieu de tenir compte du fait que les dépenses de dette englobent le remboursement de prêts auprès du fonds de refinancement des trésoreries communales (trésorerie et hôpitaux publics) qui sont mis en irrécouvrables par la Région tant que les termes des conventions sont respectés.

Si on prend les données du bilan, hors dette vis-à-vis du FRBRTC, la croissance annuelle moyenne par habitant de la dette communale (capital restant à rembourser) s'élève à 7,4 %.

Il s'agit clairement du poste de dépenses qui augmente le plus. Ceci est d'autant plus inquiétant que les taux d'intérêts sont historiquement bas et que s'ils venaient à remonter, certaines communes se trouveraient totalement étranglées par ces charges.

Dépenses d'Investissements: L'évolution des dépenses d'investissement est assez aléatoire et dépend fortement de l'année d'engagement des projets des différentes communes (2).

Sur le long terme, depuis 1997, les investissements des communes restent relativement stables et tournent autour de 180 €/habitant. On note toutefois une forte augmentation de 2002 à 2004.

Les secteurs dans lesquels les communes investissent le plus sont la voirie (21 %), les infrastructures sportives et culturelles (21 %) et l'enseignement (18 %). Cette répartition est assez stable depuis 10 ans. Les investissements dans le secteur du logement et de l'urbanisme ne représentent que 14 % du total mais ce chiffre doit être nuancé par le fait que 8 communes gèrent leur patrimoine immobilier via une régie foncière à comptabilité distincte.

5. Ce que nous enseignent ces chiffres

Les années 2004 à 2007 sont caractérisées par une forte dégradation des finances communales. En effet, le taux moyen de progression des dépenses est nettement supérieur à celui des recettes. Depuis 2004, la croissance annuelle moyenne des recettes n'est que de 2,8 % alors que celle des dépenses est de 3,7 %.

Le nombre de communes en déficit augmente. Pratiquement plus aucune n'arrive à équilibrer son budget à l'exercice propre. Les réserves s'amenuisent.

Les mesures actuelles prises pour enrayer le processus ne suffisent pas à neutraliser la hausse des dépenses. Il faudra donc prendre d'autres mesures pour permettre aux communes de jouer leur rôle de proximité.

(2) We beperken ons tot de rekeningen, omdat de begrotingsgegevens vaak sterk verschillen van het bedrag dat daadwerkelijk vastgelegd wordt. Omdat 3 gemeenten hun rekening nog niet hebben ingediend, verdient het de voorkeur de evolutie tot 2004 te bekijken.

(2) On se limite aux comptes car les données des budgets sont souvent très éloignées de l'engagement effectif. Par conséquent, 3 communes n'ayant pas encore rentré leur compte, il est préférable de s'arrêter à 2004.

6. Corrigerende tussenkomst van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Deze vaststellingen hebben het Gewest ertoe gebracht om vanaf 2007 de middelen die aan de gemeenten verleend worden, aanzienlijk te verhogen.

Hierbij een kort overzicht van de belangrijkste gewestelijke middelen bestemd voor de gemeenten.

A. Algemene dotaties aan de gemeenten

De gewestelijke dotaties (ADG + Artikel 46bis + Bijkomende dotaties voor de negatieve effecten en de RVOHR) zijn goed voor bijna 20 % van de totale inkomsten van de gemeenten.

Tussen 2005 en 2006 nam het totaalbedrag van deze dotaties toe met 2 %, maar de ADG, afzonderlijk beschouwd, nam op diezelfde twee jaar toe met 3 %.

In 2007 zal, naast de verhoging van de ADG met 3,7 % en de indexering van de andere dotaties, een bedrag van 30 miljoen euro toegekend worden aan de gemeenten met financiële moeilijkheden. Zodoende worden de gewestelijke dotaties tussen 2006 en 2007 verhoogd met 15 %. Dit bedrag van 30 miljoen euro alleen zal niet volstaan om het financieel evenwicht van de gemeenten te herstellen.

B. Andere corrigerende maatregelen genomen door het Gewest

- Het met 15 miljoen euro gestijfde Fiscaal Compensatiefonds dat bij ordonnantie opgericht zal worden. Deze ordonnantie zal vanaf volgende week besproken worden in de commissie binnenlandse zaken. Zij moet het mogelijk maken een compensatie te bieden voor de lage fiscale opbrengsten van sommige gemeenten en de afschaffing van bepaalde belastingen die de uitbouw van economische activiteit zouden kunnen afremmen;
- Sinds 1993 heeft het Brussels Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën meer dan 107 miljoen € ingebracht in het kader van de overeenkomst voor het financieel herstel van de gemeenten die af te rekenen hebben met de grootste structurele problemen;
- In twee jaar tijd (2005 – 2006) kon dankzij de diverse programma's die kaderen in het wijkbeleid (wijkcontracten, afzonderlijke woningen, leegstaande woningen, doelstelling 2, urban 2, GOMB en kernen) bijna 90 miljoen € extra (87.559.458 €) geïnvesteerd worden bovenop de 510 miljoen vastgelegd van '94 tot 2004;
- Over de perioden 1998-2000, 2001-2003 en 2004-2006 zal het Gewest meer dan 60 miljoen € steun verleend hebben voor de gemeentelijke investeringen;
- In 2007 werd een bijkomend bedrag van 2,8 miljoen € toegekend voor de uitvoering van het veiligheidsplan, waardoor de gemeenten personeel kunnen aanwerven om in te zetten voor de strijd tegen het schoolverzuim, de bestrijding van diefstal en steaming en een verhoogde preventieve aanwezigheid 's avonds. Dat bedrag komt bovenop de 16,5 miljoen € die toegekend waren voor veiligheid en preventie;
- In 2006 heeft het Gewest de in 2005 gerealiseerde herwaardering van de weddeschalen met 2 % van de ambtenaren van de plaatselijke besturen, verder gesteund door een subsidie van 12,291 miljoen € toe te kennen. Daarnaast heeft het Gewest beslist om vanaf 2007 de herwaardering van de lage lonen bij de plaatselijke besturen (niveaus D en E) te ondersteunen en daarvoor 9,2 miljoen € te boeken op de begroting;
- Het Gewest blijft ook steun verlenen voor de opleidingen van de GSOB voor de organisatie van opleidingen voor het personeel van de Plaatselijke Besturen (verhoging van 675.000 tot 800.000 € in 2007, d.i. +18 %);

6. Intervention correctrice de la Région de Bruxelles-Capitale

Face à ces constats, la Région a décidé, dès 2007, d'augmenter de manière significative les moyens qu'elle consacre aux communes.

Voici un rapide état des lieux des principaux moyens régionaux destinés aux communes.

A. Dotations générales aux communes

Les dotations régionales (DGC+ Article 46bis + Dotations complémentaires pour les effets négatifs et l'EDRLR) représentent près de 20 % des recettes totales des communes.

De 2005 à 2006, ces dotations dans leur ensemble ont augmenté de 2 %. La DGC prise isolément a, quant à elle, augmenté de 3 % ces deux années.

En 2007, outre l'augmentation de la DGC de 3,7 % et l'indexation des autres dotations, un montant de 30 millions € sera octroyé aux communes en difficulté financière. Les dotations régionales augmentent ainsi de 15 % entre 2006 et 2007. Le montant de 30 millions ne suffira toutefois pas, à lui seul, à permettre d'atteindre l'équilibre financier dans les communes.

B. Autres mesures correctrices régionales

- Le Fonds de compensation fiscale doté de 15 millions €, qui sera créée via l'ordonnance qui sera discutée en commission affaires intérieures, permettra de compenser le faible rendement de la fiscalité observée dans certaines communes et la suppression de certaines taxes qui peuvent être des freins au développement d'activités économiques;
- Depuis 1993, le Fonds Bruxellois de Refinancement des Trésoreries Communales a injecté plus de 107 millions € dans le cadre de conventions de redressement avec les communes qui connaissent les plus grandes difficultés structurelles;
- En 2 ans (2005-2006), les différents programmes de politique des quartiers (contrats de quartier, immeubles isolés, immeubles abandonnés, objectif 2, urban 2, SDRB et noyaux) ont permis d'injecter près de 90 millions € supplémentaires (87.559.458 €) aux 510 millions engagés de 94 à 2004;
- En matière de travaux subsidiés, sur les trois triennats 1998-2000, 2001-2003 et 2004-2006, la Région aura apporté plus de 60 millions € pour soutenir les investissements des communes;
- En 2007, un montant supplémentaire de 2,8 millions € a été octroyé pour la mise en oeuvre du plan de sécurité, ce qui permettra l'engagement de personnel dans les communes (lutte contre le décrochage scolaire, lutte contre le vol et le racket et renforcement de la présence préventive en soirée). Cette somme s'ajoute aux 16,5 millions € octroyés en matière de sécurité et de prévention;
- En 2006, la Région a poursuivi son soutien à la revalorisation barémique de 2 % des fonctionnaires des pouvoirs locaux réalisée en 2005 en octroyant une subvention de 12,291 millions €. La Région a également décidé de soutenir, dès 2007, la revalorisation des bas salaires des pouvoirs locaux (niveaux D et E) avec l'inscription d'un montant de 9,2 millions € à son budget;
- La Région continue également à soutenir les formations de l'ERAP pour l'organisation de formation pour le personnel des Pouvoirs locaux (augmentation de 675.000 à 800.000 € en 2007, soit + 18 %);

- De Regering heeft beslist om een bedrag van 3 miljoen € te besteden aan de renovatie van de gemeentelijke crèches;
- Via Beliris en de gewestbegroting werd zowat 8 miljoen € geboekt op begroting voor de renovatie van de openbare zwembaden.

7. Voornaamste redenen tot bezorgdheid

A. Verarming van de Brusselse bevolking

De verarming van de Brusselse bevolking die de laatste jaren waargenomen wordt, heeft belangrijke gevolgen voor de gemeenten :

- minder ontvangsten ingevolge een lager rendement van de opcentiemen op de personenbelasting;
- verhoogde uitgaven met een sociaal karakter via de dotaies aan de OCMW's.

B. Ontvangsten uit de onroerende voorheffing afkomstig van het federale niveau die de vastgestelde rechten niet volgen

C. Pensioenlasten ten laste van de gemeenten.

Verwacht wordt dat deze lasten vanaf 2010 sterk zullen stijgen, doordat een groter aantal statutaire personeelsleden dan met pensioen gaan en de levensverwachting toeneemt. Het is dus van fundamenteel belang dat nu reeds maatregelen genomen worden om deze last over de jaren te spreiden.

D. Dotaties aan de politiezones

De wet op de geïntegreerde politie legt de gemeenten op om het eventueel tekort van de begroting van de zone bij te passen.

Ook al heeft dat tot nog toe geen spectaculaire weerslag gehad op de gemeentefinanciën, toch dient men zich vragen te stellen over de toekomst.

Het bestuur der plaatselijke besturen is er thans mee belast een analyse te maken van de financiën van de politiezones sinds hun oprichting in 2002. Uit deze analyse moet blijken met welke potentiële moeilijkheden de zones geconfronteerd zouden kunnen worden en die in feite afgeschoven zouden worden op de gemeenten.

8. Verwezenlijking en denkpistes

De analyse die in mei 2005 voorgesteld werd, voorzag in een reeks pistes om een oplossing te vinden voor een verbetering van de toestand van de gemeentefinanciën.

Hier volgt een stand van zaken van de belangrijkste voorgestelde pistes :

- Versterking van de gewestelijke inspectie die enerzijds moet toezien op de naleving van het saneringsplan van de gemeenten en anderzijds een adviserende en auditrol vervult ten opzichte van deze gemeenten.

Sindsdien werd de gewestelijke inspectie versterkt met 3 personeelsleden en werd de taak van sommigen onder hen uitgebreid tot de analyse van bijzondere problemen zoals de analyse van de financiële evolutie van de politiezones, de analyse van de inning van de inkomsten van de onroerende voorheffing door de federale staat, de analyse van de financiën van de OCMW's, enz.

- Oprichting van een Fiscaal Compensatifonds

- Le Gouvernement a décidé de consacrer un montant de 3 millions € pour la rénovation d'infrastructures communales consacrées aux crèches;
- Via Beliris et le budget régional, quelque 8 millions € ont été inscrits au budget pour rénover les piscines publiques.

7. Principaux éléments d'inquiétude

A. Paupérisation de la population bruxelloise

La paupérisation de la population bruxelloise observée ces dernières années entraîne des conséquences importantes pour les communes :

- une baisse de recettes via une baisse du rendement des additionnels à l'IPP;
- une augmentation des dépenses à caractère social via notamment les dotations aux CPAS.

B. Recettes PRI venant du Fédéral qui ne suivent pas les droits constatés

C. Charges de pensions à charge des communes.

Ces charges devraient fortement augmenter à partir de 2010 du fait du nombre accru de statutaires partant à la pension et de l'augmentation de l'espérance de vie. Il est donc fondamental que des mesures soient prises dès aujourd'hui pour étaler cette charge dans le temps.

D. Dotations aux zones de police

La loi sur la police intégrée impose aux communes de suppléer le déficit éventuel du budget de la zone.

Même si, jusqu'à présent, cela n'a pas eu d'impact spectaculaire sur les finances communales, il y a lieu de s'interroger sur ce qu'il en sera dans le futur.

L'administration des pouvoirs locaux est actuellement chargée de mener une analyse des finances des zones de police depuis leur création en 2002 pour mettre en avant les difficultés potentielles auxquelles les zones pourraient être confrontées et qui, dans les faits, se répercuteraient sur les communes.

8. Réalisation et pistes de réflexion

L'analyse présentée en mai 2005 prévoyait une série de pistes de solutions pour améliorer la situation financière des communes.

Voici l'état des lieux des principales pistes avancées :

- Renforcement de l'inspection régionale en charge d'une part du contrôle du respect du plan d'assainissement des communes sous plan et d'autre part, d'un rôle de conseil et d'audit à l'égard de ces communes.

Depuis lors, l'inspection régionale a été renforcée de 3 agents et le rôle de certains d'entre eux a été étendu à l'analyse de problématiques particulières telles que l'analyse de l'évolution financière des zones de police, l'analyse de la perception par le fédéral des recettes de précompte immobilier, l'analyse des finances des CPAS, etc.

- Création d'un Fonds de compensation fiscale

De ontwerpordonnantie zal besproken worden in de commissie. De regering heeft in derde lezing op 14 juni het ontwerp van ordonnantie goedgekeurd tot oprichting van dit compensatiefonds dat in 2007 met 15 miljoen € gestijfd is.

- Verhoging van de algemene financiering van de gemeenten

Niet alleen zal via de ontwerpordonnantie tot verbetering van de budgettaire toestand van de gemeenten de ADG opgetrokken worden met 8,9 miljoen € (+ 3,7 %).

Daarbovenop wordt nog eens 30 miljoen extra verdeeld onder de 19 Brusselse gemeenten.

- Aanmaak van een database met financiële en boekhoudkundige gegevens van de gemeenten

Aan deze database wordt momenteel de laatste hand gelegd en zij zou tegen het einde van dit jaar operationeel moeten zijn. Deze database zal de opvolging en de analyse van de gemeentefinanciën vergemakkelijken. Zij zal het ook makkelijker maken om de financiële toestand van de Brusselse gemeenten te vergelijken met die van de andere Belgische grote steden en gemeenten. Een grondige studie in dat verband zal binnen enkele weken aangevat worden.

- Oprichting van een fiscale administratie die onder meer moet instaan voor de inning van de onroerende voorheffing, die ongeveer goed is voor één derde van de inkomsten van de gemeenten.

Minister Vanhengel heeft begin maart een studie opgestart. Deze studie zou reeds eind juni de eerste resultaten moeten afleveren over de maatregelen die dienen genomen om zo'n administratie op te richten.

- Uitwerking van een lokaal bestuursplan

De Regering heeft beslist een volwaardig lokaal bestuursplan uit te werken in overleg met alle betrokken actoren : plaatselijke mandatarissen, personeel van de plaatselijke besturen, gewestelijke school voor openbaar bestuur, vereniging van de Stad en de gemeenten, sociale partners, het maatschappelijk middenveld, universiteiten, enz.

Dit plan heeft tot doel de gemeenten te voorzien van de geschikte instrumenten voor een modern beheer om hun werking en de doeltreffendheid van hun dagelijks dienstbetoon aan de bevolking te optimaliseren. Het komt er in fine op aan de kwaliteit van de gemeentelijke openbare diensten voor de Brusselaars te verbeteren.

- Naast al deze initiatieven heeft de Brusselse regering onlangs een reeks bijkomende maatregelen goedgekeurd om de kwaliteit van de dienstverlening door de gemeenten te verbeteren zonder hun financiën te bezwaren, zoals :

- de toekenning van 3 miljoen € aan de gemeenten voor de renovatie van de gemeentelijke crèches;
- de boeking op de begroting 2007 van een bedrag van 2,8 miljoen € om in het kader van het Veiligheidsplan de aanwerving van bijkomend personeel in de gemeenten mogelijk te maken (bestrijding van het schoolverzuim, bestrijding van diefstal en steaming en verhoogde preventieve aanwezigheid 's avonds).

*
* *

Tegen het einde van de legislatuur zal de Brusselse regering al deze projecten voltooien en zal zij de middelen die ter beschikking gesteld worden van de gemeenten, duurzaam maken en misschien zelfs versterken en dit zowel voor hun werking in het algemeen als voor het voeren van een specifiek beleid. Al deze maatregelen zullen uiteraard geëvalueerd worden wat betreft hun weerslag op de toestand van de gemeentefinanciën.

Le Gouvernement bruxellois a approuvé en troisième lecture le 14 juin le projet d'ordonnance visant à créer ce Fonds de compensation fiscale doté de 15 millions € en 2007. Le projet d'ordonnance sera discuté en commission.

- Augmentation du financement général des communes

Outre une augmentation de 8,9 millions € de la DGC (+ 3,7 %), un projet d'ordonnance visant à améliorer la situation budgétaire des communes est sur la table du parlement après son approbation en 2ème lecture par le Gouvernement le 14 juin dernier.

Via cette ordonnance, 30 millions sont destinés aux communes pour améliorer leur situation budgétaire.

- Création d'une base de données financières et comptables des communes

Cette base de données est en cours de finalisation et devrait être opérationnelle d'ici la fin de l'année. Cette base de données permettra de faciliter le suivi et l'analyse des finances communales. Elle facilitera également la comparaison entre la situation financière des communes bruxelloises et celle des autres grandes villes et communes belges. Une étude approfondie sur le sujet sera lancée d'ici quelques semaines.

- Mise en place d'une administration fiscale pour assurer entre autre la perception du précompte immobilier qui représente près du tiers des recettes communales.

Une étude a été lancée par le Ministre Vanhengel début mars. Celle-ci devrait, dès la fin juin, livrer ses premiers résultats quant aux mesures à mettre en oeuvre pour créer une telle administration.

- Élaboration d'un Plan de gouvernance locale

Le Gouvernement a décidé d'élaborer un véritable plan de gouvernance locale en concertation avec tous les acteurs concernés : mandataires locaux, agents des pouvoirs locaux, école régionale d'administration publique, association de la Ville et des communes, partenaires sociaux, membres de la société civile, universités, etc.

L'objectif de ce plan est de mettre en place au sein des communes, les outils de gestion moderne qui permettront d'optimaliser leur fonctionnement et l'efficacité des services que celles-ci rendent chaque jour à la population. Au final, il s'agit de conforter et d'améliorer la qualité des services publics communaux à destination des Bruxellois.

- Au-delà de ces différents chantiers importants, une série de mesures additionnelles ont été décidées récemment par le Gouvernement bruxellois pour améliorer la qualité des services rendus par les communes sans obérer leur finances telles que :

- l'octroi de 3 millions € aux communes pour la rénovation des crèches communales;
- l'inscription au budget 2007 d'un montant de 2,8 millions € pour permettre, dans le cadre du Plan de sécurité, l'engagement de personnel supplémentaire dans les communes (lutte contre le décrochage scolaire, lutte contre le vol et le racket et renforcement de la présence préventive en soirée).

*
* *

D'ici la fin de la législature, le Gouvernement bruxellois finalisera ces différents projets et pérennisera voire amplifiera les moyens mis à la disposition des communes, que ce soit pour leur fonctionnement en général ou pour mener des politiques plus spécifiques. L'ensemble de ces mesures seront bien sûr évaluées dans le but de mesurer leur impact sur l'état des finances communales.

II. Gedachtewisseling

Mevrouw Danielle Caron bedankt minister-president Charles Picqué voor deze uiteenzetting die een aantal bijgewerkte gegevens bevat. Dit debat is echter een herhaling van een discussie die vijf jaar geleden gevoerd is in het kader van de groep Gemeentelijke financiën.

De inning van de onroerende voorheffing vormt sinds ten minste 25 jaar een probleem in Brussel. Het zou nochtans tamelijk gemakkelijk zijn om deze taak toe te vertrouwen aan het Gewest dat over het kadastrer beschikt.

De problematiek van de pensioenen van de gemeentelijke bedienden, in het bijzonder de statutairen, is ook niet nieuw.

De volksvertegenwoordiger meent dat het nuttig zou zijn om de vermindering van de gemeentelijke uitgaven aan te moedigen (met name de uitgaven voor energieverbruik) met behulp van stimulansen. Zij pleit ook voor een vermindering van de prestigeuitgaven in bepaalde gemeenten. Het zou ook opportuun zijn om overlappingen te voorkomen in de bevoegdheidsverdeling tussen gemeenten en het Gewest.

Tot slot van haar interventie onderstreept mevrouw Danielle Caron dat het onontbeerlijk is erop toe te zien dat de gemeenten door een goede huisvader beheerd worden.

Volgens de heer Walter Vandenbossche bevestigen de cijfers van de minister-president de gemeentelijke realiteit die ieder parlementslid kent. Het zou echter nuttig zijn om deze gegevens te plaatsen in het kader van een intergewestelijke vergelijking. De verschillen tussen inkomsten en uitgaven van de Gewesten zouden op die manier duidelijk worden. De beheersconcepten die elders gebruikt worden en in Brussel van toepassing kunnen zijn, zouden in de verf gezet kunnen worden.

In zijn uiteenzetting wijst de minister-president erop dat de Brusselse bevolking sinds 1995 toeneemt en dat men dan ook een bevolkingsvermindering niet meer kan inroepen om de vermindering van de gemeentelijke ontvangsten te verklaren. De volksvertegenwoordiger vindt deze analyse te simplistisch. Hij meent eerder dat er een sociologische verschuiving aan de gang is met de rijke inwoners die Brussel verlaten terwijl de arme inwoners hier blijven of naar hier komen. Het is van fundamenteel belang zich vragen te stellen over de manier waarop men de bevolkingsgroepen met een hoog inkomen in Brussel kan houden. Men moet dus iets doen aan de fiscaliteit maar ook de levenskwaliteit verbeteren.

Volgens de heer Walter Vandenbossche is het onontbeerlijk om de fundamentele taken van de gemeenten te omschrijven. Men moet durven spreken over de opdrachten van de gemeenten en een onderscheid te maken tussen het essentiële en het bijkomstige. Waarom moeten de gemeenten zelf secundair onderwijs blijven organiseren terwijl er voldoende inrichtende machten bestaan ? Schoolinfrastructuur neemt een grote hap uit de gemeentelijke begroting en deze bevoegdheden moeten aan de Gemeenschappen overgedragen worden. De heer Vandenbossche heeft dergelijke initiatieven genomen voor het Nederlandstalig onderwijs toen hij nog schepen was in de gemeente Anderlecht.

In dezelfde optiek vraagt de volksvertegenwoordiger zich af of het ziekenhuisbeheer deel uitmaakt van de fundamentele opdrachten van de gemeenten ? Er zijn voldoende actoren in de maatschappij die deze opdracht uitvoeren.

Het commissielid brengt eveneens de kwestie van de gemeenschapsbevoegdheden te berde die door de gemeenten uitgevoerd worden. Hij geeft het voorbeeld van de COCOF die opdrachten toevertrouwd aan de gemeenten en middelen ter beschikking stelt, op de uitdrukkelijke voorwaarde dat deze gemeenten ook bijdragen tot de financiering.

De volksvertegenwoordiger meent dat deze studie niet volledig is. In plaats van met miljoenen palliatieve zorgen te verstrekken, stelt hij voor om een debat te organiseren over de fundamentele opdrachten van de

II. Echange de vues

Mme Danielle Caron remercie le ministre-président Charles Picqué pour cet exposé qui renferme une série de données mises à jour. Ce débat est cependant la répétition d'une discussion menée cinq ans plus tôt dans le cadre du groupe Finances communales.

La perception du précompte immobilier pose problème depuis au moins vingt-cinq ans à Bruxelles. Il serait pourtant relativement aisément de confier cette tâche à la Région qui dispose du cadastre.

La problématique des pensions des employés communaux, particulièrement les statutaires, n'est pas neuve elle non plus.

La députée pense qu'il serait utile d'encourager la diminution des dépenses communales (notamment celles dues à la consommation d'énergie) au moyen d'incitants. Elle plaide aussi pour une diminution des dépenses de prestige dans certaines communes. Il serait également opportun d'éviter les doublons dans la répartition des compétences entre les communes et la Région.

En conclusion de son intervention, Mme Danielle Caron souligne qu'il est indispensable de veiller à ce que les communes soient gérées en bon père de famille.

Selon M. Walter Vandenbossche, les chiffres présentés par le ministre-président confirment les réalités communales que connaît chaque parlementaire. Cependant, il serait utile de replacer ces données dans le cadre d'une comparaison interrégionale. Les différences de recettes et de dépenses entre les Régions apparaîtraient. Des concepts de gestion utilisés ailleurs et applicables à Bruxelles pourraient être mis en évidence.

Dans son exposé, le ministre-président signale que la population bruxelloise augmente depuis 1995 et qu'en conséquence, on ne peut plus invoquer une baisse de la population pour expliquer la diminution des recettes communales. Le député trouve cette analyse un peu trop simpliste. Il pense plutôt qu'un glissement sociologique est en train de se produire avec les habitants riches qui quittent Bruxelles tandis que les pauvres y demeurent ou font le chemin inverse. Il est donc fondamental de s'interroger sur la manière de conserver les populations à hauts revenus en Région bruxelloise. Pour ce faire, il convient d'agir sur la fiscalité mais également d'améliorer la qualité de vie.

Pour M. Walter Vandenbossche, il est indispensable de définir les tâches fondamentales des communes. Il faut oser discuter des missions des communes et distinguer l'essentiel du superficiel. Pourquoi les communes doivent-elles continuer à organiser un enseignement secondaire alors qu'il existe des pouvoirs organisateurs en suffisance ? Les infrastructures scolaires pesent lourdement sur les budgets communaux et ces compétences doivent être transmises aux Communautés. M. Vandenbossche a agi en ce sens pour l'enseignement néerlandophone lorsqu'il occupait des fonctions échevinales à la commune d'Anderlecht.

Dans le même ordre d'idée, le député se demande si la gestion d'hôpitaux fait partie des missions fondamentales des communes ? Il existe suffisamment d'acteurs dans la société qui accomplissent cette mission.

Le commissaire pose également la question des différentes compétences communautaires exécutées par les communes. Il cite l'exemple de la COCOF qui confie des missions aux communes et leur attribue des moyens, à la condition expresse que ces dernières interviennent aussi dans ce financement.

En conclusion, le député estime que cette étude n'est pas complète. Plutôt que d'agir de façon palliative à coup de millions, il plaide pour l'organisation d'un débat sur les missions fondamentales des communes.

gemeenten. Hij beëindigt zijn betoog met de noodzaak van een uniformisering van de fiscaliteit van de gemeenten ten aanzien van de bedrijven zoniet bestaat het gevaar dat deze laatste de Brusselse « kakofonie » verlaten ten voordele van een gunstiger Gewest.

De heer Denis Grimonberghs onthoudt uit de uiteenzetting van de minister-president dat hij werk wil maken van een gewestelijk belastingbestuur.

De spreker is gemeenteraadslid in Schaarbeek en stelt al jaren vast dat er een groot verschil is tussen de ontvangsten die in de begroting aangekondigd worden en de reële ontvangsten. Bij het opstellen van hun begroting zijn de gemeenten natuurlijk wettelijk verplicht om de verwachte ontvangsten die door het bestuur voor financiën beschreven worden, te vermelden. Om cijfers voor te leggen die meer aan de werkelijkheid beantwoorden, stelt de volksvertegenwoordiger voor om de ontvangsten over verschillende jaren af te toppen.

De heer Fouad Ahidar komt terug op de vaststelling volgens dewelke de jaarlijkse gemiddelde stijging van de ontvangsten lager is dan 1% in vergelijking met de uitgaven. De volksvertegenwoordiger vraagt dat een structurele oplossing gevonden wordt voor de financiële moeilijkheden van de gemeenten zoniet moet men ieder jaar opnieuw dit debat voeren.

Het verheugt de spreker dat de Brusselse bevolking toeneemt maar hij zou meer informatie willen over het sociologisch profiel van deze nieuwe inwoners.

De heer Fouad Ahidar herinnert er tot slot aan dat Brussel de hoofdstad van Europa is en hij vraagt in welke mate Europa ons Gewest helpt om deze functie uit te oefenen.

De heer Rudi Vervoort stelt vast dat naast deze duidelijke verpaupering van het Gewest, sommige wijken een nieuwe dynamiek vinden en een bevolking aan trekken met een zekere financiële draagkracht. Men moet vervolgens weten of deze financiële draagkracht positieve gevolgen heeft voor de gemeentelijke financiën. In Evere nemen de gemeentelijke ontvangsten bijvoorbeeld niet toe ondanks het feit dat er een bevolkingsgroep gekomen is met hoge inkomens. De uitleg is ongetwijfeld te vinden in het specifieke fiscale stelsel van de nieuwkomers. Men mag dus de evolutie van Brussel niet enkel bekijken vanuit de invalshoek van de verpaupering, omdat er wel degelijk mensen met hoge inkomens naar Brussel komen. Enkel hun bijzonder fiscaal statuut doet problemen ragen. De economische dynamiek is aanwezig maar Brussel int geen ontvangsten die in verhouding staan tot de gedane investeringen.

De heer Rudi Vervoort is tevreden met het debat dat vandaag gevoerd wordt omdat op die manier de mogelijkheid bestaat om precieze cijfers te plakken op de gekende realiteit.

Bepaalde sprekers hebben het reeds gehad over de problematiek van de 30 miljoen die aan de gemeenten toegekend worden. Het commissielid onderstreept de zeer grote inspanning die het Gewest tijdens deze zittingsperiode voor de gemeenten gedaan heeft. Het is meer dan een gewone stijging van het begrotingskrediet, en vormt het ontwerp voor de voortzetting van een sociaal economische doelstelling.

Men moet dus deze achterhalde visie op de gemeentelijke beheerders vergeten. Deze laatsten hebben oog voor al deze nieuwe beleidskeuzes en moeten tegemoet komen aan de nieuwe behoeften van hun bevolking. De gemeenten verdienen dus beter dan het negatieve imago dat zij soms met zich meeslepen. Misschien zouden zij beter moeten communiceren over wat zij doen.

De spreker besluit zijn betoog door zijn steun uit te spreken voor het beleid van de minister-president.

De heer Didier Gosuin herinnert eraan dat de situatie van de Brusselse gemeenten niet nieuw is en dat hun beperkte financiering teruggaat tot de verdeling van het Gemeentefonds in 1976. Sindsdien zijn alle initiatieven onvoldoende geweest om de Brusselse gemeenten het equivalent

Il termine son intervention en soulignant la nécessité d'une uniformisation de la fiscalité des communes à l'égard des entreprises sous peine de voir celles-ci quitter la « cacophonie » bruxelloise pour une région plus accueillante.

M. Denis Grimonberghs retient de l'exposé du ministre-président la volonté d'avancer sur la possibilité de développer une administration fiscale régionale.

L'orateur est conseiller communal à Schaerbeek et il constate depuis de très nombreuses années une distorsion considérable entre les recettes annoncées au budget et les recettes réelles. Il est vrai que, lors de l'élaboration de leur budget, les communes sont légalement obligées d'indiquer les recettes prévisibles annoncées par l'administration des finances. Afin de présenter des chiffres plus conformes à la réalité, le député suggère de procéder à un lissage des recettes sur plusieurs années.

M. Fouad Ahidar revient sur le constat selon lequel la croissance annuelle moyenne des recettes est inférieure de 1% à celle des dépenses. Le député plaide pour qu'une solution structurelle aux difficultés financières des communes soit trouvée sous peine de devoir répéter ce débat chaque année.

L'orateur se réjouit que la population bruxelloise augmente mais il aimeraient obtenir plus de détails sur le profil sociologique de ces nouveaux habitants.

M. Fouad Ahidar rappelle enfin que Bruxelles est la capitale de l'Europe et il aimeraient savoir dans quelle mesure cette dernière aide notre Région à assumer cette fonction.

M. Rudi Vervoort constate que, à côté de cette paupérisation avérée de la Région, certains quartiers se redynamisent et retrouvent une population avec une certaine capacité contributive. Il appartient ensuite de savoir si cette capacité contributive a un impact positif sur les finances communales. A Evere par exemple, les recettes communales n'augmentent pas malgré l'arrivée d'une population à revenus élevés. L'explication est sans doute à trouver dans le régime fiscal spécifique des nouveaux arrivants. Il ne faut donc pas lire l'évolution de Bruxelles uniquement sous l'angle de la paupérisation car il existe réellement des populations à revenus élevés qui viennent s'installer à Bruxelles. Seul leur statut fiscal particulier pose problème. Le dynamisme économique est présent mais Bruxelles ne perçoit pas les recettes à la mesure des investissements consentis.

M. Rudi Vervoort se félicite du débat mené aujourd'hui car il permet de mettre des chiffres précis sur des réalités déjà connues.

Certains intervenants ont déjà évoqué la problématique des 30 millions alloués aux communes. Le commissaire souligne l'effort particulièrement important consenti cette législature par la Région au profit des communes. Davantage qu'une simple augmentation de crédit budgétaire, il s'agit de l'ébauche de la poursuite d'un objectif socio-économique.

Il faut donc oublier cette vision surannée des gestionnaires communaux. Ces derniers sont réceptifs à toutes ces nouvelles politiques et doivent faire face aux nouveaux besoins de leur population. Les communes méritent donc mieux que l'image négative qu'elles véhiculent parfois. Peut-être devraient-elles mieux communiquer sur tout ce qu'elles font.

L'orateur conclut son intervention en affirmant son soutien à la politique menée par le ministre-président.

M. Didier Gosuin rappelle que la situation des communes bruxelloises n'est pas neuve et que leur sous-financement remonte à la répartition du Fonds des Communes en 1976. Depuis lors, tous les mécanismes mis en place ont été insuffisants pour donner aux communes bruxelloises l'équi-

te geven van wat de Waalse en Vlaamse gemeenten krijgen. De volksvertegenwoordiger is dan ook blij met het voorstel van de heer Walter Vandenbossche om Brussel te vergelijken met de andere Gewesten van het land. Uit een studie van de bank Dexia blijkt aldus dat de Brusselse gemeenten het minst uitgeven per inwoner (op het vlak van personeelskosten en schulden). Zij krijgen ook het minste geld. Ondanks deze beperkte financiering slagen de Brusselse gemeenten erin, ten koste van een klein deficit, om dezelfde dienst te verlenen als de gemeenten in de andere Gewesten en de rol van Belgische en Europese hoofdstad te spelen. Zij slagen er ook in een meer achtergestelde bevolkingsgroep op te vangen.

Volgens de heer Gosuin bevestigt deze analyse alleen maar wat andere studies reeds aangetoond hebben.

Hij stelt evenwel vast dat het Gewest te weinig prognose-instrumenten in handen heeft om de gemeentelijke verantwoordelijken te helpen bij hun besluitvorming. Hij meent dat het toezicht de gemeenten zou moeten begeleiden en begrotingsinstrumenten zou moeten bezorgen aan de lokale bewindslui om te voorkomen dat zij dramatische beslissingen nemen voor de financiën van de gemeente.

De volksvertegenwoordiger onderstreept de sociologische verandering van het Brussels Gewest: er is onbetwistbaar een verpaupering en een fenomeen van gentrification dat niet noodzakelijk tot onmiddellijke opbrengsten leidt. Hij stelt vast dat een groot aantal mensen niet bijdragen tot de personenbelasting en dat die vrijgesteld worden van iedere vorm van last voor de openbare dienstverlening. Het commissielid alludeert op de recente beslissing van de Brusselse regering die bepaalde bevolkingsgroepen met hoge inkomens de mogelijkheid biedt om niet bij te dragen tot de collectieve lasten. De Europese ambtenaren moeten voorstaan de gewestbelasting, de voormalige agglomeratietaaks, niet meer betalen. De spreker meent dat men een voorbeeld moet nemen aan Frankrijk en de mensen die de personenbelasting betalen, zou moeten vrijstellen van iedere belasting op het wonen. Hij vindt het logisch dat wie van de diensten gebruik maakt daar ook toe bijdraagt.

De cijfers van het kadastrale die het bestuur voor financiën bezorgd heeft, zijn juist maar de betaling heeft achterstand opgelopen. De volksvertegenwoordiger wantrouwt echter het voorstel tot aftopping van de heer Grimberghs. Hij meent dat, alvorens het kadastrale te regionaliseren, de gemeenten een proactieve houding zouden moeten aannemen, contact zouden moeten opnemen met het bestuur van financiën en kijken in welke mate zij kunnen helpen. Iedere gemeente beschikt over een erkende landmeter die dit werk kan uitvoeren dat veel geld zal opbrengen voor de gemeenten (dat is het geval in Oudergem).

Naast de sterke stijgingen van de gewestelijke financiële bijdrage in 2002 en 2007, pleit de volksvertegenwoordiger voor de invoering van begeleidingsinstrumenten voor de gemeenten en voor een grotere proactiviteit van deze laatsten.

De heer Mohamed Daïf vraagt zich af waarom de OCMW's niet vermeld worden in de lijst met de elementen die de gemeentelijke financiën in de problemen brengen, aangezien de gemeenten tot de financiering ervan bijdragen.

De heer Joël Riguelle is het niet eens met de opmerking dat het beheer van de Brusselse gemeenten minder efficiënt is dan dat van de gemeenten in de andere Gewesten. De Brusselse gemeenten maken deel uit van een groot stadscentrum en moeten veel uitdagingen aangaan. Iedere vergelijking moet dus gemaakt worden met equivalent stedelijke centra zoals Antwerpen. De volksvertegenwoordiger is ervan overtuigd dat Brussel de vergelijking zonder problemen kan doorstaan.

Zoals meerdere volksvertegenwoordigers reeds gezegd hebben zijn de fiscale betrekkingen van de gemeenten met de federale overheid problematisch. De gemeenten komen in de problemen door beslissingen of niet beslissingen van de federale overheid. De spreker zou in dat verband graag weten of er een evaluatie gemaakt is van de gevolgen voor de gemeentelijke financiën van de hervormingen en fiscale cadeaus op fede-

valent de ce que reçoivent les communes wallonnes et flamandes. A cet égard, le député se réjouit de la proposition de M. Walter Vandenbossche de comparer Bruxelles aux autres Régions du pays. Une étude de la banque Dexia révèle ainsi que les communes bruxelloises sont celles qui dépensent le moins par habitant (en termes de frais de personnel et de dettes) et qui reçoivent le moins d'argent. En dépit de ce sous-financement, les communes bruxelloises parviennent, au prix d'un léger déficit, à rendre les mêmes services que les communes des autres Régions et à assumer le statut de capitale belge et européenne et la présence d'une population plus fragilisée.

Pour M. Gosuin, cette analyse ne fait que confirmer les autres études menées antérieurement.

Il constate néanmoins que la Région manque d'outils prévisionnels pour aider les responsables communaux lors de leurs prises de décisions. Il pense que la tutelle devrait encadrer les communes et fournir des instruments budgétaires aux dirigeants locaux pour éviter qu'ils ne prennent des décisions dramatiques pour les finances de la commune.

Le député souligne le changement sociologique de la Région bruxelloise caractérisé par une incontestable paupérisation et un phénomène de gentrification qui n'amène pas nécessairement des ressources immédiates. Il constate qu'un nombre important de personnes ne contribuent pas à l'IPP et qu'elles sont en train d'être exonérées de toute charge de service public. Le commissaire fait allusion à la récente décision du gouvernement bruxellois qui permet à certaines populations à hauts revenus de ne pas participer aux charges collectives. Désormais, les fonctionnaires européens ne doivent plus payer la taxe régionale, ex-taxe d'agglomération. L'orateur pense qu'il faudrait s'inspirer de l'exemple français et exonérer les personnes payant l'IPP de toute taxe sur l'habitat. Il lui semble logique que toute personne qui profite de services y contribue.

Les chiffres du cadastre fournis par l'administration des finances sont exacts mais le paiement a du retard. Le député se méfie cependant de la proposition de lissage de M. Grimberghs. Il pense qu'avant même de mettre en place la régionalisation du cadastre, les communes devraient adopter une attitude proactive, prendre contact avec l'administration des finances et voir dans quelle mesure elles peuvent l'aider. Chaque commune dispose d'un géomètre agréé qui peut effectuer ce travail qui rapportera beaucoup d'argent aux communes (c'est le cas d'Auderghem).

A côté des fortes hausses de l'intervention financière régionale observées en 2002 et 2007, le député plaide pour la mise en place d'outils d'encadrement pour les communes et une plus grande proactivité de ces dernières.

M. Mohamed Daïf se demande pourquoi les CPAS ne sont pas cités dans la liste des éléments d'inquiétude relatifs aux finances communales dans la mesure où les communes contribuent à leur financement.

M. Joël Riguelle s'inscrit en faux contre l'idée que la gestion des communes bruxelloises est moins performante de celle des communes des autres Régions. Les communes bruxelloises font partie d'un grand centre urbain et ont de nombreux défis à relever. Toute comparaison doit donc se faire avec des centres urbains équivalents comme Anvers par exemple. Le député est persuadé que Bruxelles soutiendrait sans problème la comparaison.

Comme plusieurs députés l'ont déjà rappelé, les relations fiscales des communes avec le Fédéral posent problème. Ces dernières sont mises en instabilité par des décisions ou des non-décisions du Fédéral. A ce propos, l'orateur aimerait savoir si une évaluation des conséquences pour les finances communales des réformes et cadeaux fiscaux faits par le Fédéral a déjà été réalisée. Les effets commencent déjà à se faire sentir sur les

raal vlak. De gevolgen zijn reeds merkbaar voor de gemeentelijke begrotingen, waaronder de begroting van zijn gemeente Sint-Agatha-Berchem. Het zou overigens nuttig zijn om een precies cijfer te plakken op het bedrag dat de gemeenten niet innen als gevolg van de niet-betaling van geldsommen die door de federale overheid verschuldigd zijn.

De spreker wijst er eveneens op dat bepaalde taken die voorheen door de gemeentelijke politie uitgevoerd werden, niet meer uitgevoerd kunnen worden door de politiezone (bijvoorbeeld de plaatsing van borden verboden te parkeren ingeval van verhuizingen). De gemeenten moeten het voortaan met hun personeel doen. In Sint-Agatha-Berchem zijn er 6 tot 8 voltijds equivalenten nodig om die verschillende overgedragen taken te vervullen.

De minister-president heeft in zijn uiteenzetting te kennen gegeven dat de dotatie aan de OCMW's niet tot bezorgdheid leidt. De volksvertegenwoordiger vindt dit nogal parodoxaal gezien de verarming van het Gewest. In de rekeningen van zijn gemeente stelt hij vast dat er meer geld gaat naar een groter aantal aanvragers van maatschappelijke steun.

De volksvertegenwoordiger is bereid te spreken over de herschikking van de bevoegdheden. Eerst moet de financiële stabiliteit van de gemeenten worden verzekerd en moeten ze in staat worden gesteld om de uitdagingen waarvoor ze staan aan te kunnen. Tijdens die gesprekken moet rekening worden gehouden met de begrippen nabijheid en efficiëntie en moet men beseffen dat de gemeenten een fundamenteel instrument is voor de democratische controle. Op dit ogenblik zijn sommige gewestbesturen niet in staat om in een geest van nabijheid, snel en efficiënt op te treden zoals de gemeenten dat moeten doen.

De heer René Coppens is het eens met de heer Walter Vandenbossche dat er een debat moet worden gevoerd over de fundamentele taken van de gemeenten. De Vlaamse partijen vragen om een stroomlijning en om een duidelijk onderscheid tussen de gemeentelijke en gewestelijke bevoegdheden.

De volksvertegenwoordiger heeft echter blijk van realisme en weet dat de oplossing van dit probleem tijd zal vergen. Daarom pleit hij ervoor dat het Gewest samenwerking tussen de gemeenten op vrijwillige basis aamoeigt. Hij denkt ondermeer aan sportinfrastructuur (de zwembaden bijvoorbeeld), aan de bibliotheken en aan elk ander domein waar kan worden samengewerkt en waar besparingen kunnen worden gedaan.

Hij is eveneens blij met de financiële inspanning voor de crèches want er zijn op dat vlak grote behoeften.

De twee ontwerpen van ordonnantie die in de commissie voor de Binnenlandse Zaken zullen worden besproken, gaan in de goede richting maar de volksvertegenwoordiger vreest dat dit niet voldoende is zonder wijziging van de federale verdeelsleutel. Brussel moet meer geld krijgen van de federale overheid en billijk worden behandeld zoals de andere Gewesten van het land.

Mevrouw Françoise Schepmans geeft in de verenigde commissies het volgende te kennen.

Het beeld dat de minister-president zopas heeft geschetst van de financiën van de Brusselse gemeenten stemt niet optimistisch.

Vanzelfsprekend is de MR-fractie het in zeer grote mate eens met de vaststellingen, de analyse en de algemene doelstellingen van de minister-president.

Zoals de MR-fractie al meerdere keren heeft bevestigd zijn wij het oneens met de methode en de middelen, en zelfs de wijze van uitvoering ervan.

Alvorens dit thema aan te snijden, komen wij even terug op de vaststellingen en op de voornaamste oorzaken van de situatie die meermaals beschreven is.

budgets communaux, dont celui de sa commune de Berchem-Sainte-Agathe. Par ailleurs, il serait utile de chiffrer le montant du manque à gagner des communes suite au non-versement de sommes d'argent dues par le Fédéral.

L'intervenant signale également que certaines tâches autrefois exécutées par la police communale ne peuvent plus être réalisées par la police de la zone (par exemple, le placement de panneaux de signalisation d'interdiction de stationnement pour des déménagements). Il revient désormais aux communes de les effectuer avec leur personnel. A Berchem-Sainte-Agathe, 6 à 8 équivalents temps plein sont nécessaires pour faire face à ce transfert de tâches diverses.

Le ministre-président a signalé dans son exposé que la dotation aux CPAS n'était pas source d'inquiétudes. Le député trouve cela assez paradoxal au regard de la paupérisation de la Région. Il constate ainsi dans les comptes de sa commune une augmentation des transferts vers un plus grand nombre de demandeurs d'aides sociales diverses.

Le député est prêt à discuter du redéploiement des compétences. Il faut cependant d'abord assurer la stabilité financière des communes et leur permettre de faire face aux nombreux défis auxquels elles sont confrontées. Une telle discussion doit intégrer les notions de proximité et d'efficacité de terrain et garder à l'esprit que la commune est un instrument fondamental du contrôle démocratique. A l'heure actuelle, certaines administrations régionales ne sont pas capables de répondre avec l'esprit de proximité, de rapidité et d'efficacité qui doit caractériser les communes.

M. René Coppens partage le point de vue de M. Walter Vandenbossche sur la nécessité de mener un débat sur les tâches fondamentales des communes. Les partis flamands sont demandeurs d'une rationalisation et d'une distinction claire entre les compétences communales et régionales.

Le député fait cependant preuve de réalisme et il sait que la résolution de cette question prendra du temps. C'est pourquoi il plaide pour que la Région encourage le développement de collaborations intercommunales sur base volontaire. Il pense notamment aux infrastructures sportives (les piscines par exemple), aux bibliothèques ainsi qu'à tout autre domaine où des collaborations peuvent être organisées et engendrer des économies.

Il se félicite également de l'effort financier réalisé en faveur des crèches car les besoins dans ce domaine sont importants.

Les deux projets d'ordonnance qui seront discutés en commission des Affaires intérieures vont dans la bonne direction mais le député craint que cela ne suffise pas sans modification de la clé de répartition fédérale. Bruxelles doit recevoir plus d'argent du Fédéral et être traitée équitablement par rapport aux autres Régions du pays.

Mme Françoise Schepmans fait devant les commissions réunies l'intervention suivante :

Le tableau que le ministre-président vient de dresser de l'état des finances des communes bruxelloises n'incite guère à l'optimisme.

Dans une très large mesure, il va de soi que le groupe MR partage les constats, l'analyse et les objectifs généraux du ministre-président.

Toutefois, comme le groupe MR l'a déjà affirmé à de multiples reprises, c'est au niveau de la méthode et des remèdes, voire aux modalités de mise en œuvre de ceux-ci que nous sommes susceptibles de manifester quelque divergence.

Mais avant d'aborder ce thème, revenons un instant sur les constatations et sur les principales causes de la situation maintes fois décrite.

Na onderzoek van de gemeentelijke begrotingen en rekeningen in het licht van de economische classificatie komen we tot de volgende conclusies.

Met betrekking tot de ontvangsten van de gewone dienst van de begroting, blijkt dat het gedeelte ontvangsten uit prestaties een zeer gering aandeel en soms te verwaarlozen aandeel is in het geheel van de gewone ontvangsten. Die ontvangsten nemen meestal langzaam toe en volgen geen gelijke tred met de uitgaven.

In enkele gevallen kunnen inspanningen om het gemeentelijk vermogen te valoriseren of te beheren maar meestal hebben de ontvangsten verkregen door niet-verplichte prestaties van de gemeenten aan de inwoners en aan de bedrijven een laag rendement, met een matige stijging, en zelfs een stagnatie of zelfs een regressie, wegens het toenemend uitbesteden van taken die voor ontvangsten zorgen.

Het toenemend aantal vzw's en in bepaalde gemeenten het bestaan van klassieke gemeentelijke regies, het is te zeggen regies zonder rechtspersoonlijkheid, of autonome gemeentelijke regies, heeft tot gevolg dat de gemeentebegroting ontvangsten derft die de gemeentelijke thesaurie doeltreffend kunnen stijven.

U geeft te kennen dat het uitbesteden van opdrachten ook het voordeel biedt dat de personeelsuitgaven en de kosten voor de werking van de gemeente worden beperkt.

Niemand is evenwel het slachtoffer. De meeste van die diensten krijgen subsidies of genieten geldelijke of andere steun van de gemeente.

Bovendien hebben deze uitgaven gevolgen voor de gemeentelijke thesaurie die een directe en niet onbelangrijke weerslag heeft op het financieel resultaat in de eigen dienst.

Daarentegen worden de ontvangsten niet in rekening gebracht in de gemeente, maar komen ze direct ten goede aan gemeentelijke semi-overheidsinstellingen en kan het totale resultaat indien het batig is a posteriori de gemeentelijke kas stijven.

Men moet me dunkt uiterst aandachtig zijn voor dit verschijnsel waarvan een van de grootste gevolgen is het toenemend gevoel van autonomie in deze gedecentraliseerde instellingen en waarop de controle door de gemeente en a fortiori door het Gewest gaandeweg steeds moeilijker wordt.

In sommige gemeenten, en niet van de minste, worden functies maar gedeeltelijk uitgeoefend door de eigenlijke gemeentelijke diensten. Terloops merk ik dat het Gewest dezelfde weg opgaat en de MR-fractie heeft al meermalen de aandacht gevestigd en de regering daarvoor gewaarschuwd, zonder helaas tot nu toe te zijn gehoord.

Er zouden in voorkomend geval mechanismen moeten worden aangewend om de gemeenten ondanks die vorm van uitbesteden in staat te stellen om een belangrijk gedeelte van de winsten die de exploitatie van het vermogen of de prestaties aan de inwoners of de bedrijven opleveren op te eisen.

Inzake de ontvangsten uit overdracht, blijkt vrijwel overal dat de ontvangsten van de aanvullende personenbelasting niet toenemen in dezelfde verhouding als in de andere Gewesten. Sommigen hebben gewezen op de gevolgen van de belastinghervorming, maar het wordt meer en meer duidelijk dat de verarming van bepaalde categorieën van de bevolking een van de hoofdoorzaken is van de stagnatie van de ontvangsten van de aanvullende personenbelasting in ons Gewest.

De situatie van de werkgelegenheid blijft uiterst zorgwekkend, ondanks de inspanningen van de Minister voor Economie en Werkgelegenheid in het kader van het Contract voor de Economie en de Tewerk-

L'examen des budgets et des comptes communaux à la lumière de la classification économique révèle les conclusions suivantes.

En ce qui concerne les recettes du service ordinaire du budget, il apparaît que la part des recettes de prestations constitue une part très faible et parfois négligeable de l'ensemble des recettes ordinaires. La progression de ces recettes est le plus souvent lente et ne suit pas la même courbe ascendante que les dépenses.

Si dans quelques cas, des efforts de valorisation ou de gestion du patrimoine communal sont susceptibles de renverser la tendance observée, il semble que pour une plus large part, les recettes générées par les prestations non obligatoires des communes aux habitants et aux entreprises ont un rendement prétdument faible, avec une augmentation modérée, voire une stagnation ou même une régression, en raison de l'externalisation progressive des tâches qui constituent l'assiette des recettes.

En effet, la multiplication d'asbl et dans quelques communes l'existence de régies communales classiques, c'est-à-dire non dotées de la personnalité juridique, ou de régies communales autonomes, a pour effet de priver le budget communal de recettes susceptibles d'alimenter efficacement la trésorerie communale.

Vous me rétorquerez que l'externalisation des missions présente aussi l'avantage de limiter les dépenses de personnel et de fonctionnement de la commune.

Nul n'est toutefois dupe. La plupart de ces services extérieurs bénéficient de subventions ou autres transferts, pécuniaires ou autres, en provenance de la commune.

En outre, ces dépenses de transferts grèvent la trésorerie communale, ce qui a une incidence directe et non dénuée d'importance sur le résultat financier à l'exercice propre.

Par contre, les recettes ne sont pas comptabilisées au niveau de la commune, mais profitent directement aux organismes paracommunaux et seul leur résultat global est susceptible, s'il est bénéficiaire, d'alimenter a posteriori la caisse communale.

Il y a lieu d'être, me semble-t-il, extrêmement attentif à ce phénomène dont une des conséquences majeures est le sentiment d'autonomie grandissante au sein de ces organismes décentralisés et sur lesquels le contrôle communal et a fortiori régional s'avère au fil du temps de plus en plus malaisé.

Dans certaines communes, et non des moindres, un ensemble de fonctions n'est plus que très partiellement exercé par les services communaux proprement dits. Au passage, je note que la Région s'est engagée dans le même processus et le groupe MR a déjà à de multiples reprises attiré l'attention et mis le gouvernement en garde à ce sujet, sans hélas être entendu jusqu'à présent.

Des mécanismes devraient le cas échéant être mis en oeuvre pour permettre aux communes de bénéficier, malgré cette externalisation, d'une part significative des profits générés par l'exploitation du patrimoine ou par les prestations fournies aux habitants ou aux entreprises.

En ce qui concerne les recettes de transfert, un peu partout, il apparaît que les recettes des additionnels à l'impôt des personnes physiques ne croissent pas selon la même proportion que dans les autres Régions. Si d'aucuns ont invoqué les effets de la réforme fiscale, il devient toutefois de plus en plus patent que l'appauvrissement de certaines catégories de la population constitue une cause plus fondamentale de la stagnation des recettes d'additionnels à l'IPP dans notre Région.

La situation de l'emploi dans celles-ci demeure extrêmement préoccupante, malgré les efforts déployés par le Ministre de l'Economie et de l'Emploi dans le cadre du Contrat pour l'Economie et l'Emploi. Elle

stelling. Die situatie verklaart grotendeels het lage peil van de inkomsten die de belastinggrondslag vormen van de personenbelasting. Bovendien blijven de migratiestromen, ook al is de tendens minder duidelijk dan enkele jaren geleden, gaan in de richting van een vlucht van de mensen met een voldoende inkomen of zelfs een comfortabel inkomen naar de rand, terwijl de nieuwe inwoners van de gemeenten van ons Gewest integendeel vaak en grotendeels mensen zijn die geen belasting betalen op hun inkomsten, hetzij wegens een afwijkende juridische regeling, hetzij wegens het feit dat ze onvoldoende inkomsten hebben.

Wat de aanvullende onroerende voorheffing betreft zijn de ontvangsten niet zoals verhoop. Ook daar bestaat de oplossing er niet in om het tarief van de opcentiemen voortdurend te verhogen maar zou het misschien beter zijn en zeker billijker zijn dat alle kadastrale inkomsten worden vastgesteld volgens dezelfde normen en in een bepaald aantal gevallen worden aangepast.

Daarover hebben verschillende leden van de regering al hun mening gegeven. Waarom wordt de onroerende voorheffing immers niet geïnd door een gewestbestuur, zij het dat die oplossing alleen dan efficiënt zou zijn indien ook het Gewest de kadastrale inkomsten zou vaststellen. In de huidige stand van onze wetgeving is dit niet zo.

Wat de andere ontvangsten uit overdrachten betreft dient te worden gewezen op de problematiek van de specifieke gemeentelijke belastingen.

Ze zijn zoals iedereen weet talrijk en in een groot aantal gevallen weinig rendabel.

Anderen hebben gevlogen voor de economie en zorgen ervoor dat de Brusselse gemeenten minder aantrekkelijk zijn, zelfs al hebben universitaire studies aangetoond dat dit element alleen niet bepalend is voor de keuze van vestiging, investeringen of delocalisatie van bedrijven uit de economische sector.

Men kan niet genoeg benadrukken dat de vele belastingen soms tot ingewikkelde beheersproblemen leiden. Belastingen zorgen voor ontvangsten maar het innen kost geld.

De gevolgen van de personeelskosten, voor het innen, om nog niet te spreken van de administratieve en gerechtelijke beroepen, tast het reële rendement van verschillende gemeentelijke belastingen aan in die mate dat mocht men de analytische boekhouding toepassen in de gemeenten, men her en der met negatieve rendementen zou te maken hebben. De gemeentelijke ontvangers en de schepenen van financiën beklagen zich daarover. In dat opzicht is de administratieve vereenvoudiging niet alleen een juridisch concept maar ook een efficiënt middel in het financieel beheer.

De MR-fractie kan dus alleen maar pleiten voor een rationalisering van de gemeentelijke heffingen, maar het spreekt vanzelf dat iedere stap in deze richting moet gebeuren met strikte naleving van de gemeentelijke autonomie.

In het kader van de ontvangsten die overgedragen worden, zouden bepaalde van deze ontvangsten die het gevolg zijn van de toekenning van dotaties, subsidies of andere steun in bepaalde gevallen verbeterd kunnen worden.

Het blijkt immers dat bepaalde gemeenten dynamischer zijn dan andere op dit vlak.

Dit gezegd zijnde zou het misschien aanbeveling verdienen om de subsidiërende overheden te vragen de gemeenten beter te informeren en de mogelijkheden van financiële hulp beter bekend te maken.

De opleiding van gemeentelijk personeel in deze aangelegenheid zou bevorderd en uitgebreid moeten worden.

Dat zijn pistes die onderzocht moeten worden om de gemeentelijke ontvangsten in het kader van de gewone dienst te verbeteren.

explique en partie le niveau médiocre des revenus qui constituent la base imposable de l'IPP. Par ailleurs, les flux migratoires continuent, même si la tendance est beaucoup moins nette qu'il y a quelques années, à aller dans le sens d'un exode vers la périphérie de populations disposant des revenus suffisants, voire confortables, alors qu'enversément les nouveaux habitants des communes de notre Région sont fréquemment et pour une large part, des personnes échappant à tout prélèvement fiscal sur leurs revenus, soit en raison d'un régime juridique dérogatoire, soit en raison de leur insuffisance.

Pour ce qui des additionnels au précompte immobilier, les recettes ne sont pas conformes aux espérances. Là encore, la solution ne consiste pas à augmenter sans cesse le taux des centimes additionnels, mais il serait peut-être plus opportun et certainement plus équitable que tous les revenus cadastraux soient établis selon les mêmes normes et, dans un certain nombre de cas, soient adaptés.

Des idées ont déjà été émises à ce sujet par différents membres du gouvernement. Pourquoi ne pas recourir en effet à une perception du précompte immobilier par une administration régionale, mais cette solution ne produirait toute son efficacité que si elle s'accompagnait d'une maîtrise régionale sur la fixation des revenus cadastraux. Dans l'état actuel de notre système institutionnel, il n'en est rien.

Parmi les autres recettes de transfert, il y a lieu de relever la problématique des taxes spécifiquement communales.

Celles-ci sont, et chacun le reconnaît, nombreuses et dans un grand nombre de cas, assez peu rentables.

D'autres ont un impact sur le plan économique et contribuent à diminuer l'attractivité des communes bruxelloises, même si des études universitaires ont montré que ce seul élément n'est pas déterminant dans les choix d'implantation, d'investissements ou de délocalisation d'entreprises à caractère économique.

On ne saurait assez souligner les problèmes de gestion parfois inextricables auxquels donne lieu la multiplication des taxes. Si les impôts sont sources de recettes, leur perception a aussi un coût.

L'impact des frais de personnel, d'établissement et de recouvrement, pour ne pas dire de l'administration des recours administratifs et judiciaires, affecte le rendement réel de plusieurs taxes communales, au point que si l'on appliquait la comptabilité analytique dans les communes, on découvrirait ici et là des rendements négatifs. « Toute ça pour ça » se plaignent des receveurs communaux et des échevins des finances. Dans cette optique, la simplification administrative n'est pas seulement un concept juridique, mais constitue un outil performant intervenant dans la gestion financière.

Le groupe MR ne peut dès lors que plaider pour une rationalisation des taxes communales, mais il va de soi que toute démarche dans cette direction doit avoir lieu dans le strict respect de l'autonomie communale.

Au sein des recettes de transfert, celles qui résultent de l'octroi de dotations, de subventions ou autres aides pourraient dans certains cas être améliorées.

Il s'avère en effet que certaines communes font preuve d'un dynamisme plus grand que d'autres dans ce domaine.

Ceci étant, il se recommanderait peut-être d'inviter les autorités subsidiantes de mieux informer les communes et de cibler davantage la publicité de leurs possibilités d'aide financière.

La formation du personnel communal à ces matières devrait être encouragée et généralisée.

Il y a là des pistes à explorer en vue d'optimiser les recettes communales du service ordinaire.

Wat de ontvangsten van de schuld betreft, die lokken maar weinig commentaar uit aangezien de gemeentelijke en gewestelijke overheden maar zeer weinig invloed hebben op hun achteruitgang die structureel van aard is.

De dividenden verminderen en verdwijnen vaak in het bijzonder als gevolg van de liberalisering van de markten opgelegd door het Europese recht.

In het hoofdstuk van de uitgaven moet men de toename van de personeelsuitgaven in de verf zetten.

Die stijgen proportioneel sneller dan de stijging als gevolg van de indexering en de evolutie van de barema's.

Dit fenomeen is onrustwekkend. Voor de politiehervorming kon men de personeelsuitgaven situeren tussen 45 % en 55 %, maar de inweringtreding van deze hervorming heeft bijgedragen tot een vermindering van dit percentage vanaf 2002.

Het percentage zou logischerwijze moeten terugvallen tot 40 %, gelet op het aandeel van het politiepersoneel in het gehele van de personeelsuitgaven (allerhande toelagen en overuren inbegrepen, aantal betrokken personeelsleden). Vandaag tonen de laatst beschikbare cijfers uit de rekeningen 2005 en 2006 aan dat het aandeel van de personeelsuitgaven op gemeentelijk vlak opnieuw gemiddeld 50 % bedraagt.

Gelet op de uitbesteding van tal van opdrachten en ondanks de baremverhoging die door het Gewest toegestaan is, kan men deze evolutie alleen maar uitleggen door de massale contractuele aanwervingen in een hoog aantal gemeenten.

Ik heb de indruk dat de toezichthoudende overheid daar aandacht zou moeten aan besteden en de oorzaken van deze aanwervingen zou moeten analyseren, in het bijzonder de verhouding tussen de toename van het personeel en het volume van de te leveren prestaties.

Wat de werkingskosten betreft, ondanks de elementen waarop de gemeenten geen invloed hebben, zoals de stijging van de brandstofprijzen, de prijzen voor het water en de energie, denk ik dat het gewestelijke toezicht de taak moet hebben om de gemeenten aan te zetten om de werking van hun diensten en de staat van hun infrastructuur en uitrusting zoveel mogelijk te verbeteren.

Laten we het eens hebben over de ontvangsten van overdrachten. Men stelt in verschillende gemeenten een aanzienlijke stijging vast van de dota tie aan de politiezones en de OCMW's.

Er zal ongetwijfeld binnenkort overleg georganiseerd moeten worden met de federale overheid in dat verband. Interessant op dat vlak is dat deze problematiek ook de andere Gewesten aanbelangt, ook al zijn het vooral de grootsteden die te maken krijgen met een sterke stijging van hun politie- en veiligheidsuitgaven in het algemeen.

Wat de OCMW's betreft meen ik dat de gewestregering bij de federale regering zou moeten pleiten dat die haar aandeel in het leefloon zou verhogen.

Deze laatste opmerking past trouwens in de ruimere context – waar men het ook moet over hebben wanneer men het heeft over de financiering van de gemeenten – van de betrekkingen tussen de verschillende gezagsniveau's, in het bijzonder tussen de federale Staat en de gemeenten.

Het is duidelijk dat de lokale besturen, voornamelijk de lokale besturen in gebieden die sterk verstedelijkt zijn, thans extra lasten krijgen zonder de mogelijkheid om hun middelen aan te passen. Een herfinanciering is dus nodig. Ik denk dat er een ruime consensus daarover bestaat. De vraag die dan rijst en waarvoor ik bijzondere aandacht zal hebben, is die van een billijke verdeling van de nieuwe middelen voor de gemeenten.

Quant aux recettes de la dette, elles ne suscitent que peu de commentaires dans la mesure où les autorités communales et régionales ont une influence très limitée sur leur dégradation qui présente un caractère structurel.

Les dividendes diminuent et souvent disparaissent, en particulier sous l'effet de la libéralisation des marchés imposée par le droit européen.

Au chapitre des dépenses, il y a lieu de mettre en exergue la croissance des dépenses du personnel.

Celles-ci augmentent plus vite proportionnellement que la hausse résultante de la seule indexation et de l'évolution barémique.

Ce phénomène est inquiétant. Alors qu'avant la réforme des polices, la fourchette des dépenses du personnel se situait entre 45 % et 55 %, l'entrée en vigueur de ladite réforme a contribué à baisser ce pourcentage à partir de 2002.

Le taux devait logiquement retomber aux alentours de 40 %, vu la part prise par le personnel de police dans l'ensemble des dépenses de personnel (allocations diverses et heures supplémentaires comprises, nombre de membres de personnel concernés). Aujourd'hui, les derniers chiffres disponibles, apparaissant dans les comptes 2005 et 2006, démontrent que la proportion des dépenses de personnel spécifiquement communal atteint à nouveau environ 50 % en moyenne.

Compte tenu de l'externalisation de nombreuses missions et malgré l'augmentation barémique autorisée par la Région, on ne peut expliquer cette évolution que par des engagements contractuels massifs dans un nombre élevé de communes.

Il me semble que l'autorité de tutelle devrait se soucier de ce problème et analyser les causes de ces engagements et particulièrement le rapport entre l'accroissement de personnel et le volume des prestations à effectuer.

En ce qui concerne les frais de fonctionnement, en dépit d'éléments sur lesquels les communes n'ont pas de prise, comme la hausse des prix du carburant, de l'eau et de l'énergie, je pense qu'il est du devoir de l'autorité de tutelle régionale de stimuler les communes pour qu'elles optimisent le fonctionnement de leurs services et l'état de leurs infrastructures et équipements.

Venons-en aux dépenses de transfert. On constate dans plusieurs communes une hausse sensible de la dotation aux zones de police et aux CPAS.

Il n'est pas douteux qu'une concertation devra prochainement être organisée avec les autorités fédérales à ce sujet. A cet égard, il n'est pas anodin que cette problématique concerne aussi les autres Régions, même si ce sont surtout les grandes villes qui connaissent une augmentation élevée de leurs dépenses de police et de sécurité en général.

Quant aux CPAS, il me semble que le gouvernement régional devrait plaider auprès de son homologue fédéral pour que celui-ci accroisse sa part d'intervention dans l'octroi du revenu minimum d'intégration.

Cette dernière observation s'inscrit d'ailleurs dans le contexte plus large – dont on ne peut cependant faire l'économie lorsqu'on aborde le problème du financement des communes – des relations entre les différents niveaux de pouvoirs, et en particulier entre l'Etat fédéral et les communes.

Il est clair qu'à l'heure actuelle, les pouvoirs locaux et principalement ceux qui sont situés dans des zones à forte densité urbaine, se voient grever de charges supplémentaires sans avoir la possibilité d'adapter leurs moyens. Un refinancement s'impose donc. Je pense qu'il existe un large consensus à ce sujet. La question qui se pose alors et à propos de laquelle je ferai particulièrement preuve de vigilance est celle d'une répartition équitable des moyens nouveaux octroyés aux communes.

Wat het principe betreft feliciteer ik het Gewest voor zijn inspanningen om de gemeenten financieel te helpen die steeds meer moeilijkheden ondervinden om de eindjes aan elkaar te knopen.

Maar zoals ik u gezegd heb als er een meningsverschil zou ontstaan tussen de minister-president en de MR-fractie, dan zou die rijzen op het vlak van de methode en de toepassingsvoorraarden.

In dat verband herinner ik eraan dat de algemene dotatie aan de gemeenten duidelijke discriminaties doet ontstaan tussen de gemeenten, en niet enkel tussen de zogeheten rijke en zogeheten arme gemeenten. Ik wil niet het deel dat toegekend wordt aan de andere gemeenten in vraag stellen, maar bent u niet van plan om correctiemechanismen in te voeren ten voordele van de gemeenten die discriminaties ondergaan ?

Mijn tweede opmerking in dat verband heeft betrekking op de aard van de criteria en hun objectieve aard wat betreft de verdeling van de geweststeun.

Op zich moet het principe van de contractualisering van de betrekkingen tussen het Gewest en de gemeenten niet onmiddellijk afgevoerd worden, maar meer dan in het kader van andere procedures moeten er duidelijke criteria zijn die billijk en objectief zijn en door de wetgever vastgesteld worden.

De Raad van State heeft u onlangs daarvoor op de vingers getikt. Ik stel dan nog voor dat u rekening houdt met deze opmerkingen en dat u voorafgaandelijk aan iedere uitvoering van geweststeun, ruim overleg pleegt met alle betrokken partijen alvorens in een proces te stappen van bilaterale betrekkingen met de gemeenten.

Ik vestig tot slot de aandacht op het feit dat de problematiek van de financiering van de lokale besturen onlosmakelijk verbonden is met een efficiëntere en meer evenwichtige verdeling van de taken tussen deze besturen en de hogere overheden. De economische en de academische actoren zijn het daarover volledig eens.

Is het normaal dat de gemeenten bijvoorbeeld het deficit van ziekenhuizen moeten dragen waarvan de patiënten maar voor een zeer klein deel eigen inwoners zijn ?

Zoals de meeste van mijn collega's in deze assemblee hoop ik dat men snel het beginsel van de subsidiariteit zal uitvoeren.

De minister-president Charles Picqué antwoordt aan mevrouw Danielle Caron dat hij voorstander is van een regionalisering van de inning en de incohierung van de onroerende voorheffing. Hij is niet overtuigd door de formule die de heer Didier Gosuin voorstelt om van de gemeenten partners van het Federale bestuur te maken. Hij meent echter dat men voor het einde van de zittingsperiode initiatieven moet nemen om het Brussels Gewest, naar het voorbeeld van Vlaanderen, autonomie te geven op het vlak van de inning van de fiscale onroerende ontvangsten.

Minister-president Charles Picqué zegt aan de heer Walter Vandenbossche dat hij beschikt over een vergelijkingsbasis voor de ontvangsten en uitgaven van de gemeenten. Men moet echter voorzichtig te werk gaan en entiteiten vergelijken die vergelijkbaar zijn. Hij denkt bijvoorbeeld aan de vergelijking die gemaakt is met Antwerpen, Luik en Charleroi. Uit deze analyse blijkt dat de uitgaven van de Brusselse gemeenten gelijk lopen met die van andere grootsteden. Het gebeurd zelfs dat andere steden meer uitgeven per burger. Deze studie houdt natuurlijk ook rekening met het feit dat de andere grootsteden gemeentelijke diensten behouden die op Brussels vlak gewestelijk geworden zijn (brandweer, netheid).

De heer Walter Vandenbossche heeft gelijk als hij zegt dat de toename van het aantal inwoners niet altijd positieve gevolgen heeft voor de gemeentelijke financiën omdat de toename van mensen met een laag inkomen of zonder inkomen negatieve gevolgen heeft voor de sociale uitgaven. Mensen met een hoog inkomen verlaten in het algemeen de stad terwijl de nieuwe inwoners vaak van buitenlandse oorsprong zijn. Sommige

Sur le principe, je salue les efforts consentis par la Région pour aider financièrement les communes qui éprouvent de plus en plus de difficultés à joindre les deux bouts.

Mais, comme je vous l'ai dit, si une divergence devait apparaître entre le ministre-président et le groupe MR, c'est sur le plan de la méthode et des modalités d'application qu'elle se situerait.

A cet égard, je rappelle que la dotation générale aux communes génère des discriminations avérées entre les communes, et pas seulement entre celles dites riches et celles dites pauvres. Sans remettre en cause la part octroyée aux autres communes, n'envisagez-vous pas d'instaurer des mécanismes correcteurs en faveur des communes qui subissent des discriminations ?

Ma seconde observation sur ce point concerne la nature des critères et leur caractère objectif sur le plan de la répartition des aides régionales.

En soi, le principe de la contractualisation des rapports entre Région et communes ne doit pas être d'emblée écarté, mais plus que tout autre procédé, il doit s'accompagner de critères nets, équitables et objectifs fixés par le législateur.

Le Conseil d'Etat vient de vous le rappeler avec vigueur. Je propose donc que vous teniez compte de ces remarques et que, préalablement à toute mise en oeuvre des aides régionales, vous procédiez à une large concertation avec toutes les parties concernées à ce sujet avant de vous engager dans un processus de relations bilatérales avec les communes.

Je conclurai en attirant l'attention sur le fait que la problématique du financement des collectivités locales est indissociablement liée à celle d'une répartition plus efficiente et plus équilibrée des tâches entre ces collectivités et les pouvoirs publics d'un niveau supérieur. Les acteurs économiques et académiques sont unanimes aujourd'hui à le proclamer.

Est-il normal que les communes doivent supporter par exemple le déficit d'institutions hospitalières dont la patientèle est très minoritairement composée de leurs propres habitants ?

Enfin, comme la plupart de mes collègues au sein de cette assemblée, j'espère que l'on mettra en oeuvre rapidement le principe de subsidiarité.

Le ministre-président Charles Picqué répond à l'attention de Mme Danielle Caron qu'il est partisan d'une régionalisation de la perception et de l'enrôlement du précompte immobilier. Il ne croit pas particulièrement à la formule préconisée par M. Didier Gosuin, faisant des communes des partenaires de l'administration fédérale. En revanche, il pense qu'il faut organiser avant la fin de la législature un dispositif permettant à la Région bruxelloise, à l'instar de la Flandre, de disposer d'une autonomie quant à la perception de l'assiette fiscale immobilière.

Le ministre-président Charles Picqué signale à M. Walter Vandenbossche qu'il dispose d'une base de comparaison de recettes et des dépenses entre communes. Il faut néanmoins faire preuve de prudence et comparer des entités qui sont comparables. Il pense ainsi à la comparaison faite avec les villes d'Anvers, Liège et Charleroi. Il ressort de cette analyse que les dépenses des communes bruxelloises sont en rapport avec celles des autres grandes villes. Il peut même arriver que d'autres villes dépensent plus par citoyen. Cette étude tient évidemment compte du fait que les autres grandes villes conservent des services communaux qui, au niveau bruxellois, sont devenues régionaux (pompiers, propreté).

M. Walter Vandenbossche a raison de dire que l'augmentation du nombre d'habitants ne se traduit pas toujours positivement sur les finances communales car l'arrivée de personnes à faibles revenus ou sans revenus a une influence négative sur les dépenses sociales. Les personnes aisées quittent généralement la ville tandis que les nouveaux habitants sont le plus souvent d'origine étrangère. Certains, comme les fonctionnaires euro-

zoals de Europese ambtenaren kunnen een hoog inkomen hebben maar in het algemeen is het sociale statuut van nieuwkomers in de steden tamelijk bescheiden. In het verleden werd het verlies van inwoners vaak aangewezen als oorzaak van de armoede van de gemeenten. Dat is niet vanzelfsprekend en het tegendeel kan ook waar zijn. Een gemeente zoals Sint-Joost-ten-Noode int een groot deel van haar ontvangsten dank zij haar onroerend goed. Iedere nieuwe inwoner van Sint-Joost-ten-Noode vormt dus een potentieel sociale kost voor de gemeenten omdat het vaak om mensen met een bescheiden sociaal statuut gaat.

De problematiek van de verdeling van de bevoegdheden tussen Gewest en de gemeenten zal een centraal thema vormen tijdens de komende beraadslagingen over de manier waarop het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet worden beheerd. Minister-president Charles Picqué is niet tegen de overdracht van bevoegdheden van de gemeenten naar het Gewest maar het omgekeerde moet ook mogelijk zijn. Hij geeft aldus toe dat het secundair onderwijs een last kan betekenen voor de gemeentelijke financiën. De stad Brussel moet op dat vlak grote uitgaven bestrijden. Als het Gewest de tekorten van de ziekenhuizen wegwerkt, is dit in de eerste plaats om te voorkomen dat de gemeenten het moeten doen. Het Gewest handelt dus namens de gewestelijke solidariteit en deze tekorten hebben dus geen negatieve invloed op de gemeentelijke financiën. Het is juist dat de koepelstructuur Iris het saneringsplan niet in acht neemt terwijl de gemeenten solidair aansprakelijk zullen zijn voor de betaling van het tekort. Daarom moet de evolutie van de financiën van het Iris-netwerk nauwlettend in de gaten worden gehouden.

Het lijkt verbazend dat het Gewest en de gemeenten initiatieven nemen ten gunste van de bevolking op vlakken waarvoor ze niet bevoegd zijn (de crèches bijvoorbeeld). Minister-president Charles Picqué meent dat de burgers niet de gijzelaars mogen zijn van de ingewikkelde staatsstructuur en van de problemen van een Gemeenschap of van een Gewest. De ideale oplossing zal er uiteraard in bestaan dat deze andere gezagsniveaus geherfinancierd worden en dat aldus wordt vermeden dat het Gewest geld moet uitgeven voor zaken waarvoor het Gewest niet bevoegd is (sociale cohesie, sociaal beleid).

De heer Denis Grimberghs heeft het gehad over de techniek van de aftopping om een betere prognose van de ontvangsten mogelijk te maken. Die oplossing is echter niet even eenvoudig en indien men werkt met een gemiddelde van drie jaar, is het mogelijk dat men zich vergist want het vierde jaar komt er misschien een inhaalbeweging.

Minister-president Charles Picqué wijst er de heer Fouad Ahidar op dat de kloof van 1 % tussen de ontvangsten en de uitgaven van de gemeenten de voornaamste bekommernis is van het Gewest. Het zoeken naar een structurele oplossing leidt uiteraard tot de vraag naar de financiering van het Gewest en de wijze waarop de opbrengst van de belastingen wordt verdeeld tussen de gemeenten en het Gewest.

Het statuut van de nieuwkomers in Brussel verschilt en gaat van analfabeten tot mensen die in de Europese of internationale instellingen werken. Er bestaan dus grote verschillen in sociale situaties tussen de verschillende nieuwkomers. Minister-president Charles Picqué meent dat dit sterk afhankelijk is van de gemeenten en de wijken en dat mensen met hoge inkomens in het algemeen gaan wonen in bepaalde gemeenten en minder gegoeden gaan wonen in andere gemeenten.

Hij meent voorts dat er geen gentrification is in Brussel ofwel gaat het om zo'n kleine plaatsen en zo'n klein aantal mensen dat men kan spreken van gentrification van een wijk. Hij meent dat men zeer vaak twee zaken verwart: het niveau van de inkomens en de culturele status. Op basis van het culturele criterium kan men gewag maken van gentrification in bepaalde wijken waar universitairen die niet noodzakelijk rijk zijn komen wonen. Gentrification zorgt voor een verhoging van de fiscale bijdrage van de inwoners in een wijk, maar in Brussel is dat niet het geval. De monitoring van de wijken waarvan weldra de resultaten worden bekend gemaakt en op basis waarvan een statistische classificatie van de zones wordt opgesteld om de kansarme gebieden af te bakenen wijst alleen op enkele evoluties maar niet op een gentrification. Wat mogelijk is, is dat

péens, peuvent avoir des revenus importants mais de façon générale, les nouveaux habitants des villes ont un statut social relativement modeste. Dans le passé, la perte d'habitants était souvent évoquée comme la source de la pauvreté des communes. Cela n'est pas évident et l'inverse peut également être vrai. Ainsi, une commune comme celle de Saint-Josse-ten-Noode perçoit une grande partie de ses recettes grâce à son parc immobilier. Chaque nouvel habitant de Saint-Josse-ten-Noode représente donc un coût social potentiel pour la commune car il s'agit souvent de personnes à statut social modeste.

La problématique de la répartition des compétences entre la Région et les communes sera au centre des prochaines réflexions sur la manière de gérer la Région de Bruxelles-Capitale. Le ministre-président Charles Picqué n'est pas opposé au transfert de compétences des communes vers la Région mais l'inverse doit également être possible. Il faut pouvoir étudier ces questions sans tabou et sur la base d'études objectives. Il admet ainsi que l'enseignement secondaire peut constituer une charge sur les finances communales. La Ville de Bruxelles doit ainsi faire face à des dépenses importantes dans ce domaine. Si la Région comble les déficits des hôpitaux, c'est avant tout pour éviter que les communes ne doivent le faire. La Région agit donc au nom de la solidarité régionale et ces déficits n'ont donc pas d'influence négative sur les finances communales. Il est vrai que si la structure faîtière IRIS ne respecte pas son plan d'assainissement, alors les communes seront solidaires du déficit. C'est pourquoi il importe de surveiller avec attention l'évolution des finances du réseau Iris.

Il peut paraître surprenant que la Région et les communes prennent des initiatives au profit de la population dans des domaines qui ne ressortent pas de leurs compétences propres (les crèches par exemple). Le ministre-président Charles Picqué estime que les citoyens ne doivent pas être les otages de la complexité institutionnelle du pays et des difficultés d'une Communauté ou d'une entité fédérée. La solution idéale serait évidemment de refinancer ces autres niveaux de pouvoir et d'ainsi éviter que la Région ne doive dépenser de l'argent dans le cadre de compétences qui ne relèvent du champ régional (cohésion sociale, politique sociale).

M. Denis Grimberghs a évoqué la technique du lissage pour permettre une meilleure prévision des recettes. Cette solution n'est cependant pas aussi simple et, si on travaille sur une moyenne de trois ans, il est possible de se tromper car ce sera peut-être la quatrième année qui amènera le ratrapage.

Le ministre-président Charles Picqué souligne à l'attention de M. Fouad Ahidar que le fossé entre les recettes et dépenses communales est la préoccupation principale de la Région. La recherche d'une solution structurelle amène évidemment à se poser la question du financement de la Région et de la manière dont le produit des impôts est réparti entre les communes et la Région.

Le statut des nouveaux venus à Bruxelles est variable et va des personnes analphabètes aux personnes travaillant dans des institutions européennes ou internationales. Il existe donc une grande diversité des situations sociales parmi les nouveaux arrivants. Le ministre-président Charles Picqué pense quant à lui que cela dépend fortement des communes et des quartiers et que, de manière générale, les personnes à hauts revenus vont habiter dans certaines communes et à l'inverse les personnes moins aisées vont habiter dans d'autres communes.

Il pense par ailleurs qu'il n'existe pas de phénomène de gentrification à Bruxelles, ou alors, cela concerne des ensembles tellement petits et un nombre de personnes tellement réduit que l'on ne peut parler de gentrification à l'échelle d'un quartier. Il pense que l'on confond très souvent deux éléments: le niveau de revenus et le statut culturel. Sur la base du critère culturel, on peut parler de gentrification dans certains quartiers qui voient l'arrivée de personnes universitaires pas nécessairement riches. Si la gentrification est une augmentation de la contribution fiscale des habitants dans un quartier, alors il n'y en a pas à Bruxelles. Le monitoring des quartiers qui va bientôt sortir et qui dresse une classification statistique des secteurs en vue de délimiter les zones défavorisées montre uniquement quelques évolutions mais qui ne traduisent pas de gentrification. Ce qui

de waarde van de gebouwen in bepaalde wijken stijgt maar nogmaals er is in Brussel geen gentrification want de mensen zijn niet rijk. Minister-president Charles Picqué meent dat men niet van gentrification kan spreken in het geval van de Dansaertwijk.

De heer Rudi Vervoort heeft gelijk dat hij waarschuwt tegen een miserabilistische houding van Brussel want de economische welvaart van het Gewest wordt in alle studies bevestigd. Minister-president Charles Picqué voegt er bovendien aan toe dat de verlaging van de sociale status van de mensen op het vlak van het inkomen niet noodzakelijk betekent dat zij ongelukkiger zijn in de wijk. Hij meent dat het overheidsbeleid deze verlaging van de koopkracht kan compenseren door middel van een aanbod van openbare diensten en aangepaste infrastructuur. Meer dan ooit is een beleid van positieve discriminatie waarmee begin jaren '90 is begonnen ten gunste van de zwaksten verantwoord.

Minister-president Charles Picqué komt terug op wat de heer Didier Gosuin gezegd heeft en roept op tot voorzichtigheid bij het analyseren van de gegevens die Dexia heeft bezorgd. De gemeenten zijn klant bij de bank en die klanten willen niet worden gestigmatiserd. De gegevens van Dexia zijn soms gemengd en het is niet mogelijk om de evolutie per gemeente na te gaan. Dexia heeft immers af te rekenen met het probleem van de vertrouwelijkheid ten opzichte van de gemeenten.

Het toezicht is met betrekking tot de begeleiding van het gemeente-bestuur pas dan efficiënt als de gemeenten een saneringsplan hebben en de toezichthoudende overheid de beslissing kan begeleiden en opportunitatsadviezen kan geven. In de andere gevallen heeft het concept van gemeentelijke autonomie de overhand. Minister-president Charles Picqué vindt dat het toezicht niet dient om de gemeenten lastig te vallen maar om ze te helpen. Het Gewest geeft soms raad aan de gemeenten bij begrotingsbeslissingen maar zij houden er niet noodzakelijk rekening mee.

Minister-president Charles Picqué komt terug op de vraag van de heer Mohamed Daïf in verband met de overdrachten aan de OCMW's. Zij nemen niet fors toe ondanks een verhoging van het aantal personen met een leefloon omdat de federale overheid een hogere tegemoetkoming geeft. De toename van het aantal bestaansminimumtrekkers leidt dus niet tot een proportionele verhoging van de steun door de gemeenten. Niettemin nemen de administratie- en begeleidingskosten voor de gemeenten meer toe dan de steun die ze krijgen van de Federale Overheid.

Bovendien zijn de leeflonen niet de enige factoren die de overdrachten naar de OCMW's verklaren.

Minister-president Charles Picqué antwoordt aan de heer Joël Riguelle dat de gevolgen van de belastinghervorming verschillen naargelang van de gemeenten omdat ze afhangen van de inkomensschijven. De heer Joël Riguelle had gelijk eraan te herinneren dat de gemeente onvervangbaar is als instrument van een nabijheidsbeheer. De gemeente maakt het mogelijk dat de sociale behoeften worden gelenigd en blijft een belangrijk instrument van de democratie.

Minister-president Charles Picqué is teleurgesteld over de geringe belangstelling van de gemeenten voor intergemeentelijke samenwerking die financieel wordt gesteund door het Gewest. Hij meent dat vele gemeenten bang zijn dat ze hun prerogatieven moeten delen. Hij vindt dit bijzonder betreurenswaardig en jammer voor de inwoners. Zoals de heer René Coppens te kennen heeft gegeven, kan niet worden vermeden dat wordt gesproken over de gewestelijke middelen en dus de financieringswet wanneer de financiële problemen van de gemeenten ter sprake komen.

Minister-president Charles Picqué zou willen weten wat mevrouw Françoise Schepmans bedoeld met uitbesteding van diensten. Zouden vzw's gemeentelijke taken vervullen ?

Mevrouw Françoise Schepmans geeft het voorbeeld van de vzw's GIAL en BRAVVO.

peut se produire, c'est une augmentation de valeur des immeubles dans certains quartiers mais il n'y a pas, encore une fois, de gentrification car les gens ne sont pas riches. Ainsi, Le ministre-président Charles Picqué pense que dans le cas du quartier Dansaert, on ne peut parler de gentrification.

M. Rudi Vervoort a raison de mettre en garde contre une attitude misérabiliste de Bruxelles car la prospérité économique de la Région est rappelée dans toutes les études. Le ministre-président Charles Picqué ajoute par ailleurs que la réduction du statut social des personnes en terme de revenus n'indique pas nécessairement que ces dernières sont plus malheureuses dans les quartiers. Il pense que les politiques publiques peuvent compenser cette réduction du pouvoir d'achat par une offre de services publics et d'infrastructures adéquates. Plus que jamais les politiques de discrimination positive initiées au début des années '90 au profit des populations les plus fragilisées se justifient.

Le ministre-président Charles Picqué revient sur l'intervention de M. Didier Gosuin et invite à la prudence en ce qui concerne l'examen des données fournies par Dexia. Les communes sont les clients de la banque et ces clients ne veulent pas être stigmatisés. Les données présentées par Dexia sont donc parfois mélangées et il n'est pas possible de distinguer l'évolution commune par commune. Dexia est en effet confrontée au problème de confidentialité à l'égard des communes.

La tutelle n'est réellement efficace, en termes d'encadrement de la gestion communale, que lorsque les communes sont sous plan d'assainissement et que la tutelle peut encadrer la décision et exprimer des avis d'opportunité. Dans les autres cas, le concept d'autonomie communale prévaut. Le ministre-président Charles Picqué trouve que la tutelle n'est pas là pour « agresser » les communes mais plutôt pour les aider. Ainsi, la Région donne parfois des conseils aux communes lors de délibérations budgétaires mais ces dernières n'en tiennent pas nécessairement compte.

Le ministre-président Charles Picqué revient sur la question de M. Mohamed Daïf concernant les transferts aux CPAS. Ceux-ci n'augmentent pas fortement en dépit d'une augmentation du nombre de personnes bénéficiant d'un revenu d'intégration car on assiste à une augmentation de l'intervention du Fédéral. La hausse du nombre de minimes n'entraîne donc pas une augmentation proportionnelle de l'aide fournie par les communes. Néanmoins, les frais d'administration et d'encadrement augmentent pour les communes, et ce de façon plus importante que les aides reçues du Fédéral.

De plus, les revenus d'intégration ne sont pas les seuls facteurs explicatifs des transferts vers les CPAS.

Le ministre-président Charles Picqué répond à M. Joël Riguelle que les effets de la réforme fiscale varient selon les communes car ils sont fonction des tranches de revenus. M. Joël Riguelle a eu raison de rappeler que la commune reste irremplaçable comme instrument d'une gestion de proximité. Elle permet la satisfaction des besoins sociaux et elle demeure un instrument de démocratie important.

Le ministre-président Charles Picqué exprime sa déception quant au faible intérêt manifesté par les communes pour le développement de collaborations intercommunales soutenues financièrement par la Région. Il pense que beaucoup de communes ont peur de devoir partager leurs prérogatives. Il trouve cela particulièrement regrettable et dommageable pour les habitants. Comme M. René Coppens l'a signalé, on ne peut éviter de parler des moyens régionaux et donc de la loi de financement lorsqu'on aborde les difficultés financières des communes.

Le ministre-président Charles Picqué aimerait savoir ce que Mme Françoise Schepmans entend par l'externalisation de services. Des asbl rempliraient-elles des tâches communales ?

Mme Françoise Schepmans cite l'exemple des asbl GIAL et BRAVVO.

Minister-president Charles Picqué antwoordt dat de vzw's in die gevallen geen gemeentelijke subsidies krijgen en geen winst maken. Hij is in ieder geval bereid om eventuele voorbeelden die hem zouden worden opgesomd te onderzoeken.

Minister-president Charles Picqué zegt dat er een internetsite bestaat met alle gemeentebelastingen (www.gemeentebelastingen.brusselirisnet.be), wat zorgt voor enige transparantie met betrekking tot de gemeentelijke fiscale maatregelen.

Hij meent dat er veel goede wil nodig is om het bestaan van subsidies niet te kennen. Het is misschien waar dat bepaalde gemeenten de dossiers beter behandelen dan andere. Bovendien heeft de Vereniging van de Stad en de Gemeenten een internetsite besteld met de verschillende subsidies.

Mevrouw Françoise Schepmans spreekt van oproepen tot projecten.

Minister-president Charles Picqué zegt dat deze oproepen worden verzonden aan alle gemeenten tegelijk en dat zij eveneens op deze internetsite te vinden zullen zijn in de toekomst.

Hij preciseert ten slotte dat er correctie-instrumenten zijn voor de algemene dotatie aan de gemeenten. Hij denkt onder meer aan de compensatie van 1,3 miljoen EUR die de evolutie van de RVOHR heeft gevolgd en aan de verbeterde dotatie van 500.000 EUR voor sommige gemeenten.

Voorzitter Hervé Doyen dankt de minister-president voor zijn omstandige uiteenzetting en sluit de gedachtwisseling. De uiteenzetting en gedachtwisseling zullen als bijlage worden gevoegd bij de verslagen betreffende de ontwerpen van ordonnantie nrs A-383/1 en A-384/1 zoals de aanwezige leden eensgezind wensen.

Le ministre-président Charles Picqué répond que dans ces cas, les asbl n'exploitent pas les subsides communaux et qu'elles ne font pas de bénéfices. Il est en tout cas prêt à examiner d'éventuels exemples qui lui seraient présentés.

Le ministre-président Charles Picqué indique qu'il existe un site internet reprenant l'ensemble des taxes communales (www.taxescommunales.bruxellesirisnet.be), ce qui assure une certaine transparence des politiques fiscales communales.

Il pense qu'il faut beaucoup de bonne volonté pour ignorer l'existence de subsides. Il est peut-être vrai que certaines communes traitent mieux les dossiers que d'autres. De plus, l'Union de la Ville et des Communes a reçu commande d'un site internet reprenant les différents subsides.

Mme Françoise Schepmans parle des appels à projets.

Le ministre-président Charles Picqué signale que ces appels à projets sont envoyés à toutes les communes en même temps et qu'ils se retrouvent également sur ce site internet dans le futur.

Il précise enfin qu'il existe des instruments correctifs de la dotation générale aux communes. Il pense notamment à la compensation de 1,3 million EUR qui a suivi l'évolution de l'EDRLR ainsi qu'à la dotation correctrice de 500.000 EUR à l'attention de certaines communes.

Le président Hervé Doyen remercie le ministre-président pour son exposé détaillé et clôt l'échange de vues. L'exposé et l'échange de vues seront joints en annexe aux rapports concernant les projets d'ordonnance nos A-383/1 et A-384/1, comme le souhaitent unanimement les membres présents.

GEMEENTEFINANCIËN 2005-2007

***DE VERSLECHTERING VAN DE
PERIODE 1995 – 2004 ZET ZICH
VOORT***

METHODOLOGIE

- Rekeningen 1995-2005, laatste begrotingswijziging 2006, initiële begroting 2007
- Voor de cijfers voor 2006 en 2007 is enige omzichtigheid geboden in afwachting van de rekeningen.
- De resultaten van de Stad Brussel worden vaak afzonderlijk genomen, omdat zij de totaalcijfers van de overige 18 gemeenten te sterk beïnvloeden.

ONTVANGSTEN

Onderzoek van de 5 belangrijkste ontvangsten :

- Opcentiemen op de onroerende voorheffing
(31 % van de totale ontvangsten)
- Opcentiemen op de personenbelasting (15 %)
- Algemene dotatie aan de gemeenten (20 %)
- Gemeentelijke belastingen (9 %)
- « Financiële » ontvangsten (7 %)
(creditintresten + dividenden)

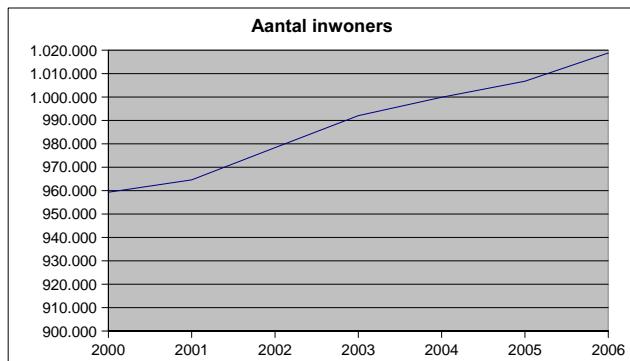
UITGAVEN

Onderzoek van de 5 belangrijkste uitgaven :

- Personeel (46 % van de totale uitgaven)
- Werking (11 %)
- Dotaties aan de OCMW's (15 %)
- Dotaties aan de politiezones (13 %)
- Schuldlasten (9 %)

EVOLUTIE VAN DE BEVOLKING

- Sinds 2002 met 4,13 % toegenomen
- Toename voornamelijk in de gemeenten van het N-W: Koekelberg, Ganshoren, Jette, Molenbeek en St-Joost
- Watermaal-Bosvoorde is de enige gemeente waar het bevolkingscijfer sinds 2002 gedaald is

Gemiddeld inkomen per inwoner

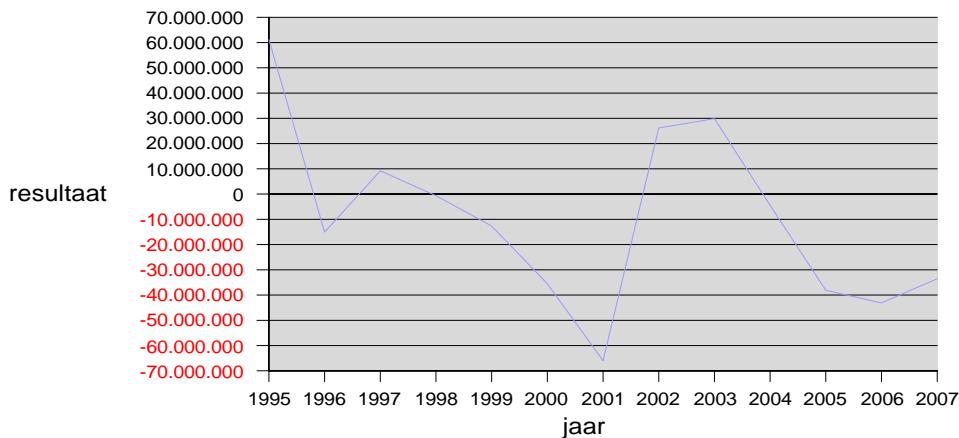

- Beschikbare gegevens: inkomens 2003
- Tussen 2002 en 2003 : + 0,3 % in het BHG tegen 3,7 % in het VG en 3,2 % in het WG
- Tussen 2002 en 2003 : reële daling van het inkomen omwille van de inflatie met 1,6 %
- Negatieve weerslag op de gemeentefinanciën aangezien de gemeenten, in tegenstelling tot het Brussels Gewest, geen mechanisme hebben om de ontvangsten uit de personenbelasting te corrigeren
- Sterke stijging in Sint-Joost en Sint-Gillis en in de meer gegoede gemeenten

Resultaat op het eigen dienstjaar

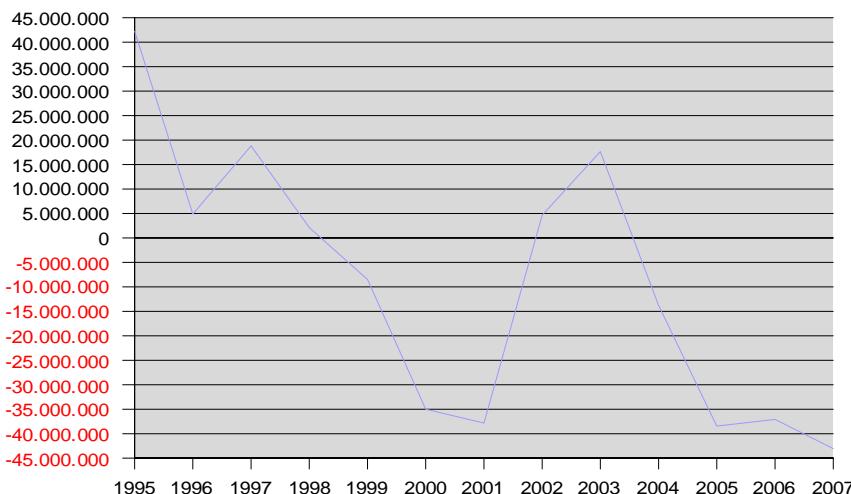

Eigen dienstjaar

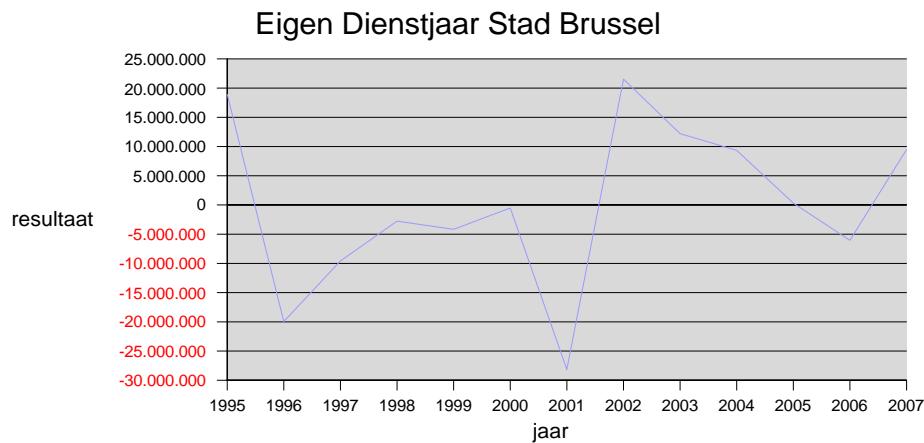
- Verslechtering sinds 2003, niettegenstaande een lichte verbetering in 2006 en 2007
- Merk op: 2006 en 2007 zijn begrotingsgegevens

Resultaat op het eigen dienstjaar, zonder de Stad Brussel

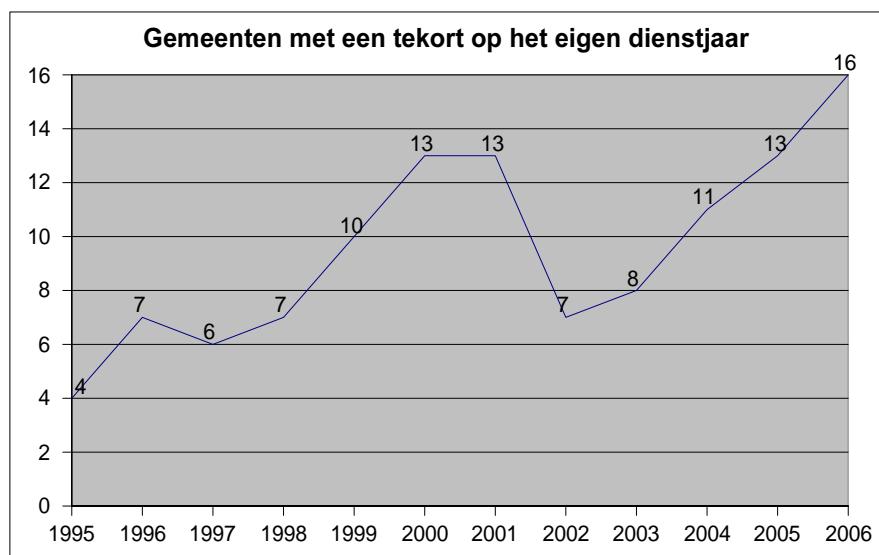
- Het resultaat van de gemeenten (de stad buiten beschouwing gelaten) is tussen 2006 en 2007 verslechterd.
- Merk op: 2006 & 2007 = begrotingscijfers

Resultaat op het eigen diensjaar Stad Brussel

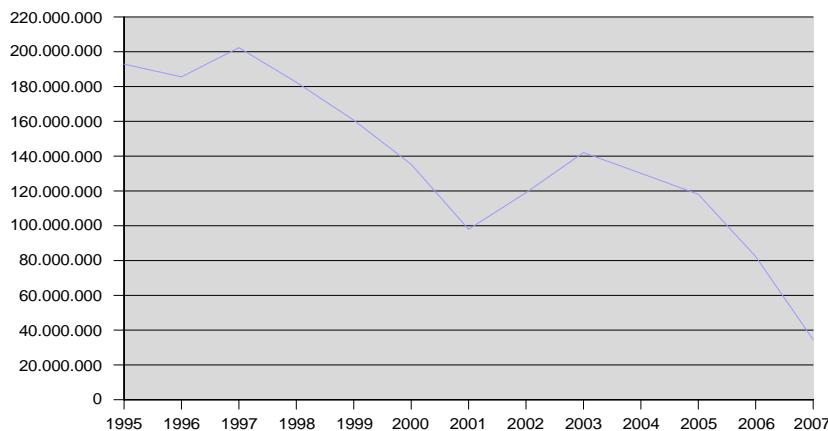

- Tussen 2006 en 2007 wordt een beter resultaat opgetekend, MAAR te lage raming van de dotatie voor de politiezone.

Aantal gemeenten met een tekort op het eigen dienstjaar

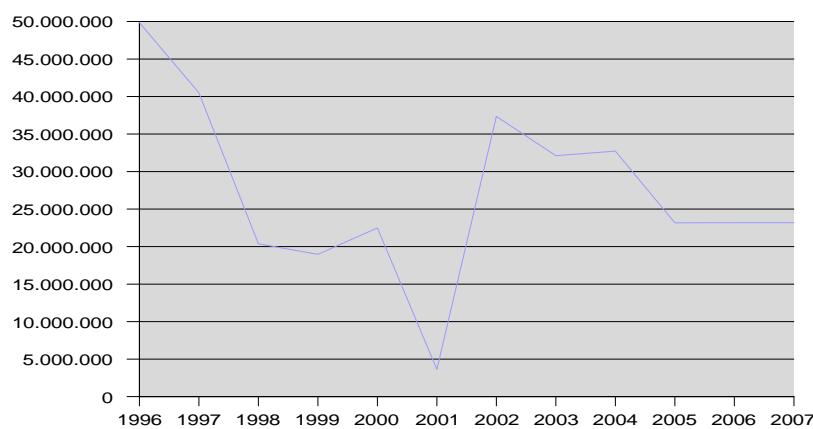

Gecumuleerd resultaat + reserves (zonder de Stad Brussel)

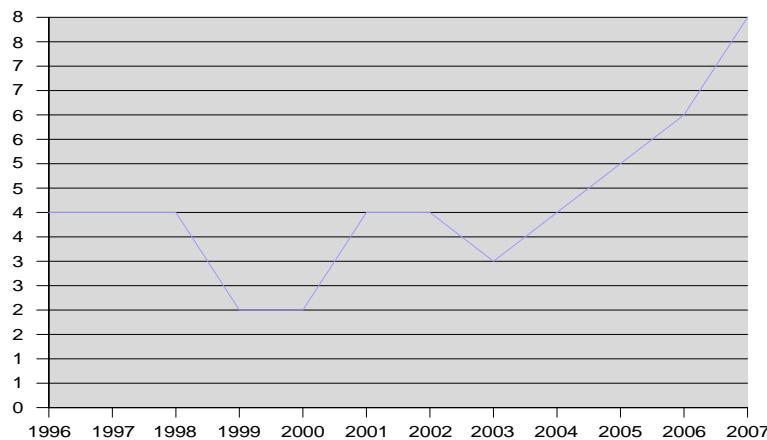
- Het gecumuleerd resultaat evolueert op gelijkaardige wijze als het resultaat op het eigen dienstjaar
- Op 4 jaar tijd gedaald met bijna 76 %, van 142 miljoen in 2003 tot 34 miljoen in 2007
- Uitputting van de reserves verwacht voor 2009

Gecumuleerd resultaat + reserves Stad Brussel

- Sinds 2005 gehandhaafd op 23 miljoen op een begroting van 470 miljoen
- Voldoende om de onzekerheid in verband met de politiezone en de ziekenhuizen te dekken?

Gemeenten met een tekort op het gecumuleerd resultaat + reserves

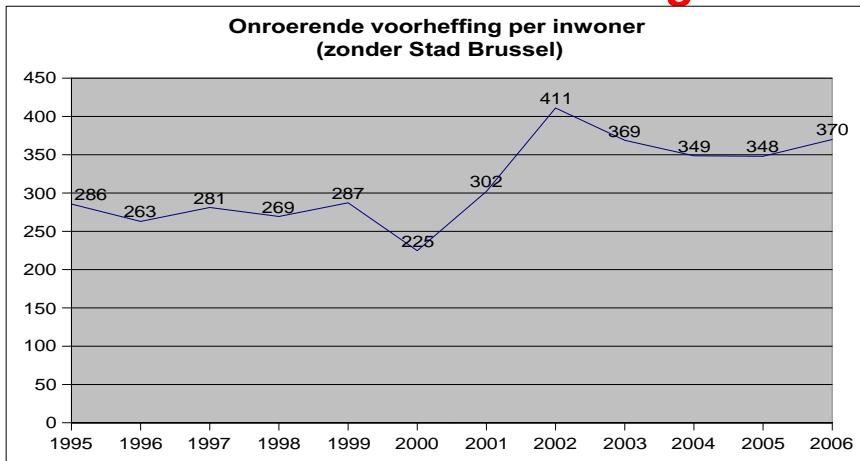
- In 2007 vertonen 8 gemeenten een « structureel » tekort, tegen 3 in 2003.
- Hun aantal zal in de toekomst allicht nog verder toenemen.

REDENEN VOOR DEZE VERSLECHTERING ?

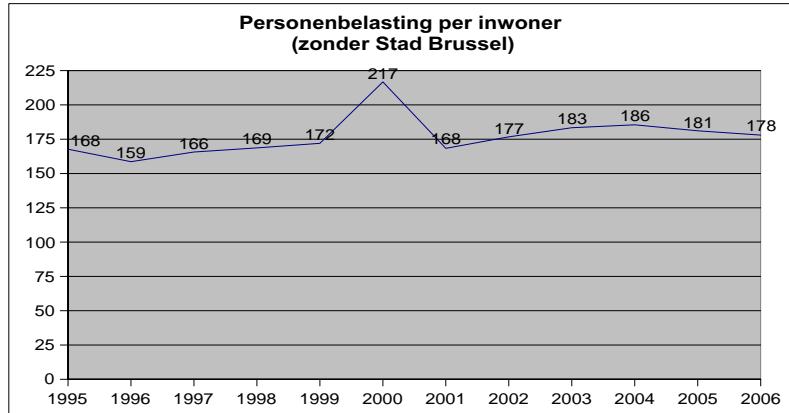
- DE ONTVANGSTEN ZIJN MINDER SNEL GESTEGEN DAN DE UITGAVEN
- Ontvangsten : + 2,8 % tussen 2004 en 2007
- Uitgaven : + 3,7 % tussen 2004 en 2007
- **Verschil van ± 1 %**

OPCENTIEMEN OP DE ONROERENDE VOORHEFFING 31 % van de inkomsten voor de gemeente

- Stagnatie sinds 2004. Verontrustend gezien de ontvangsten a priori zouden moeten evolueren conform de inflatie en er daarenboven heel wat nieuwbouw is in het Brussels Gewest
- Merk op voor 2006 : begrotingscijfers

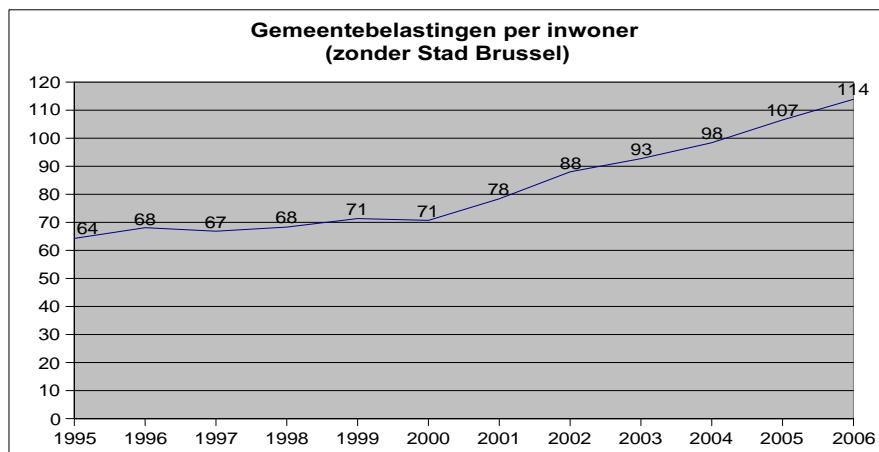
OPCENTIEMEN OP DE PERSONENBELASTING (15 % van de inkomsten)

- Negatieve groei sinds 2004 ingevolge de belastinghervorming en de verarming van de Brusselse bevolking
- 2000 : Inhaaljaar
- De percentages van de opcentiemen blijven stabiel
- Merk op: voor 2006 : begrotingscijfers

BELASTINGEN EN GEMEENTELIJKE RETRIBUTIES

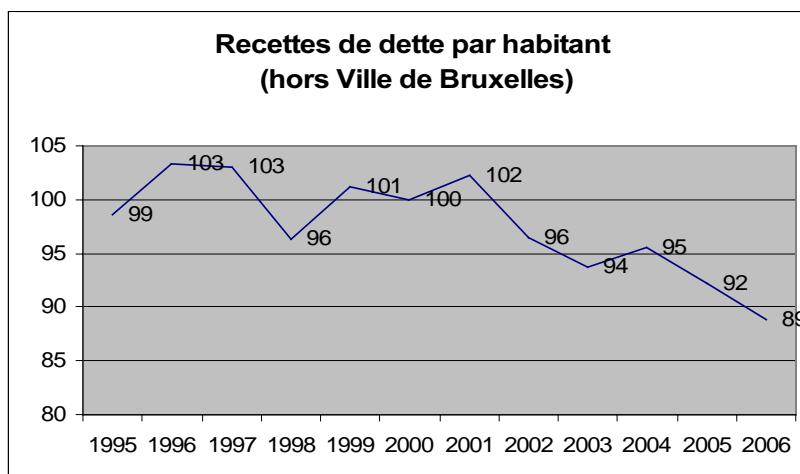
9 % van de inkomsten

- Jaarlijkse gemiddelde toename per inwoner : 5,3 % voor 1995-2006, maar 7 % voor 2003-2006
- De gemeenten moesten nieuwe belastingen invoeren, voornamelijk op de bedrijven, om hun begroting in evenwicht te brengen

FINANCIËLE ONTVANGSTEN

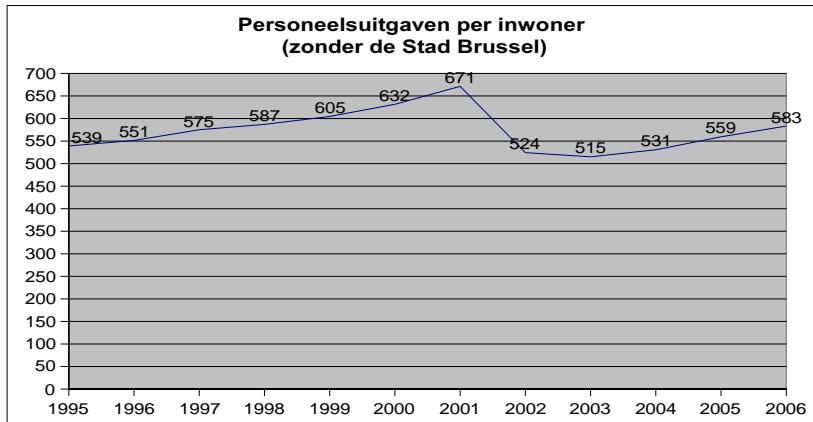
7 % van de inkomsten

- Creditrente + dividenden
- Sterk afgenomen sinds 2004 ingevolge de daling van de dividenden na de vrijmaking van de energiemarkt en daling van de creditrente ingevolge de verslechterde financiële toestand van de gemeenten

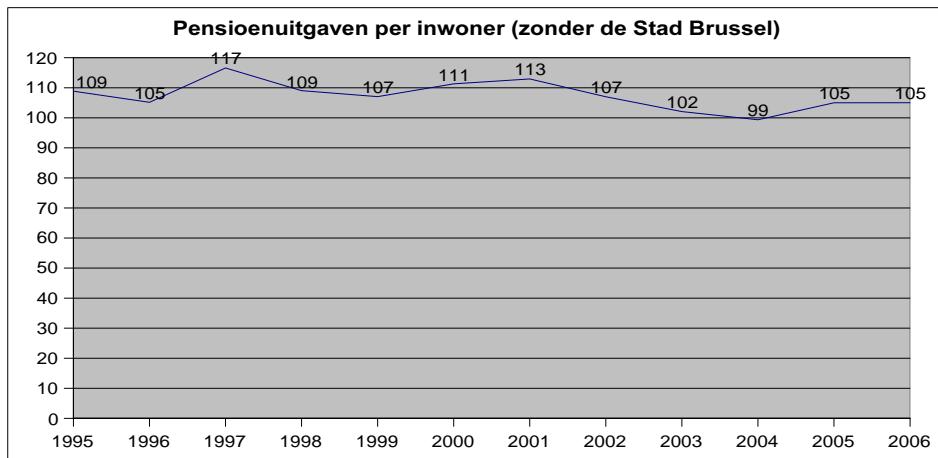
PERSONEELSUITGAVEN

46 % van de uitgaven

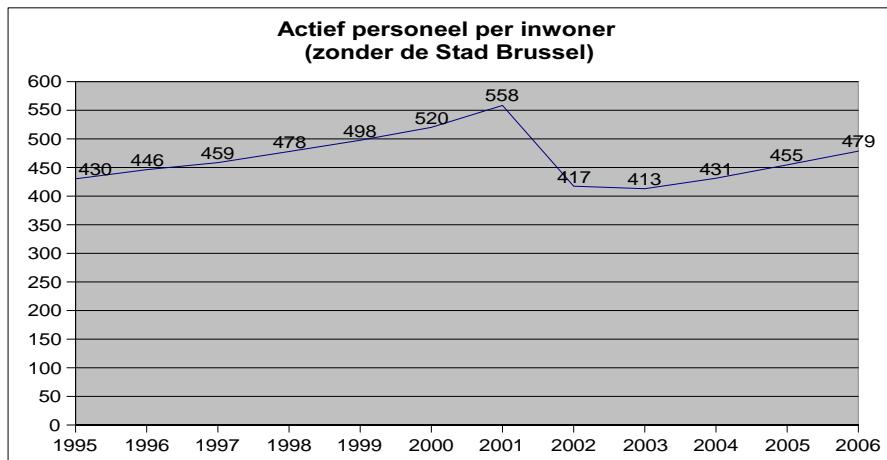
- 2002 : politiehervorming => personeel overgeplaatst naar de zones
- Gemiddelde jaarlijkse toename / inw. voor 2002-2006 : + 2,6 %
- Ook aanwerving van gesubsidieerd personeel via specifieke programma's
- Merk op: 2006 = begroting

PENSIOENUITGAVEN

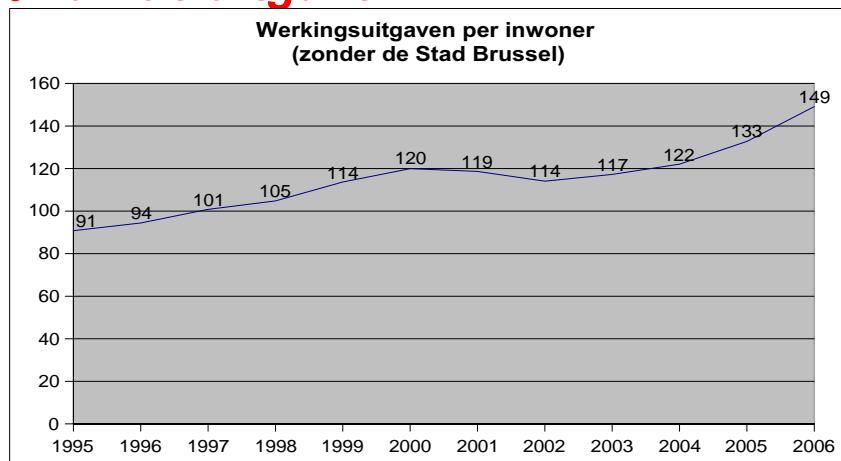
- Gedaald tussen 2002 en 2004, maar deze evolutie houdt verband met de oprichting van de politiezones
- Stabiel tussen 2005 en 2006
- Verwachte toename vanaf 2010

ACTIEF PERSONEEL

- Sinds 2002 gemiddeld met 3,5 % toegenomen
- Maar ook aanwerving van via specifieke programma's gesubsidieerd personeel
- Merk op: 2006 = begroting

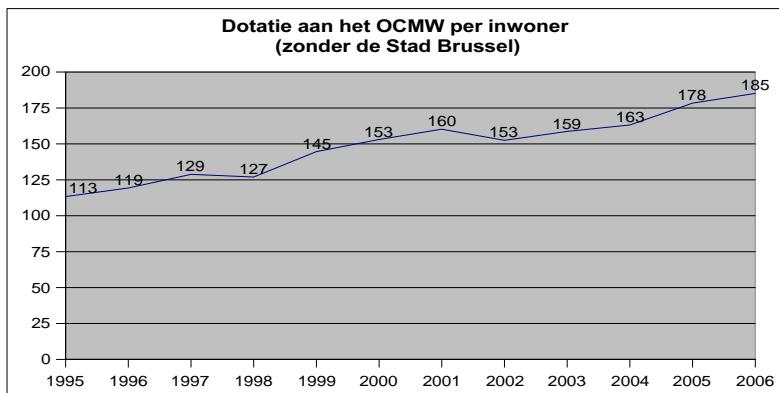
WERKINGSUITGAVEN 11 % van de uitgaven

- Gemiddelde jaarlijkse toename per inwoner tussen 1995-2005 : + 3,8 %, maar 10 % tussen 2004 en 2005
- Maar ook via specifieke programma's gesubsidieerde uitgaven

DOTATIES AAN DE OCMW'S

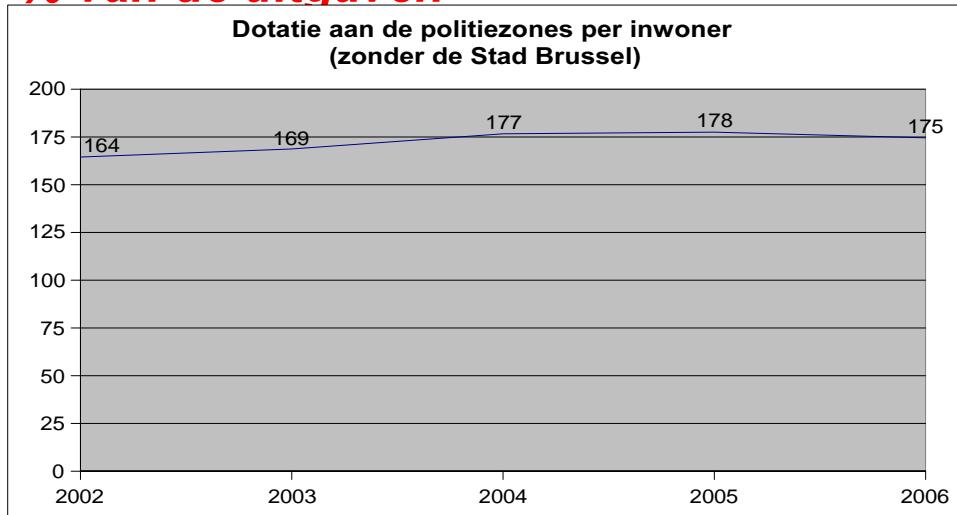
15 % van de uitgaven

- Sinds 1995 jaarlijks met gemiddeld 4,5 % toegenomen
- De dotaties aan de OCMW's zijn sinds 2000 gedaald met 11 % per bijstandstrekker, d.i. met 1,8 % per jaar

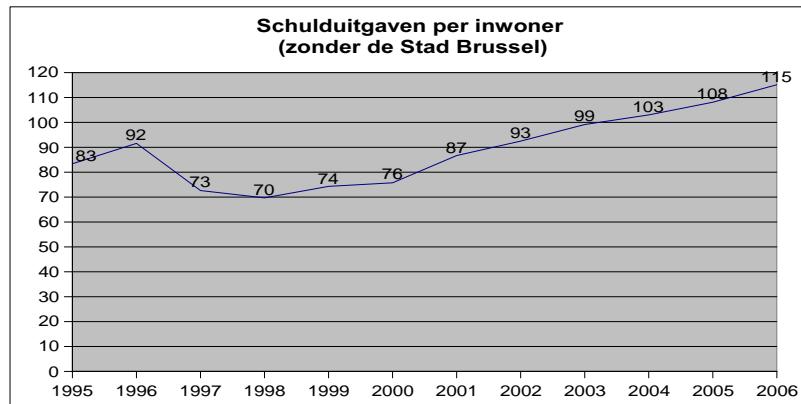
DOTATIES AAN DE POLITIEZONES

13 % van de uitgaven

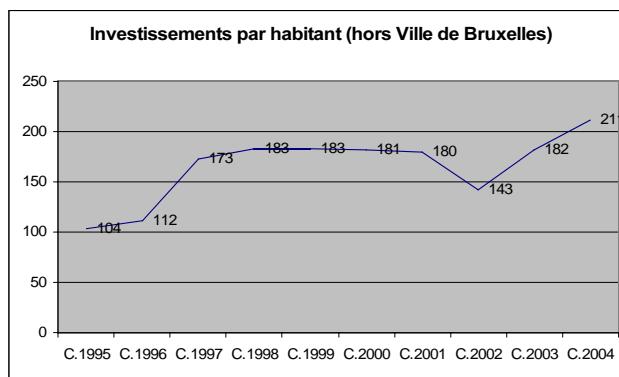
- Sinds 2002 jaarlijks met gemiddeld 1,6 % toegenomen
- Gebrek aan gegevens aangezien de zones nog maar bestaan sinds 2002

SCHULDLASTEN 9% van de uitgaven

- gemiddeld + 5,4 % per jaar sinds 2002
- De schuld aan het BGHGT buiten beschouwing gelaten, stijgt de schuld jaarlijks met gemiddeld met 7,4 %

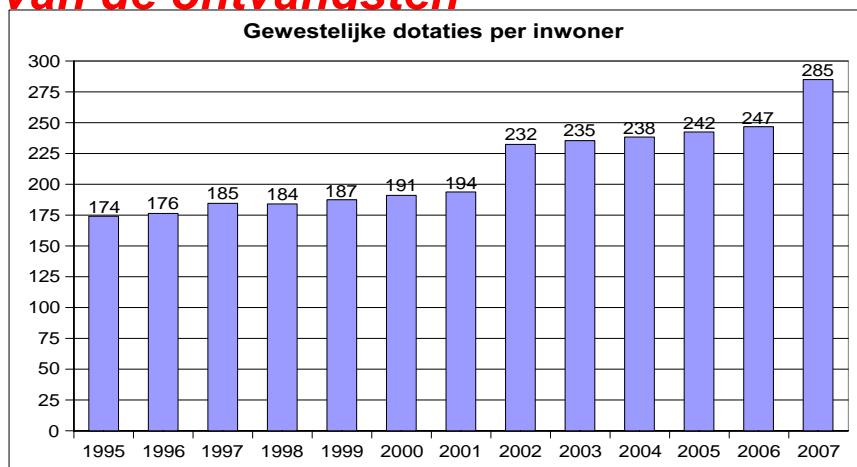
INVESTERINGEN

- Rekening 2004 = laatste beschikbare rekening voor de 19 gemeenten
- Sterk toegenomen tussen 2002 en 2004

ALGEMENE DOTATIES AAN DE GEMEENTEN

20 % van de ontvansten

- Algemene dotaties = ADG + Art. 46 bis (Lombardakkoorden) + tegemoetkoming van 30 miljoen om de financiële toestand van de gemeenten vanaf 2007 te verbeteren
- + 2% tussen 2005 en 2006 en + 15 % tussen 2006 en 2007

ANDERE CORRIGERENDE MAATREGELEN GENOMEN DOOR HET GEWEST (1)

- Brussels Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën: 107 miljoen sinds 1993
- Fiscaal compensatiefonds: 15 miljoen vanaf 2007
- Wijkbeleid: 90 miljoen in 2005 - 2006
- Gesubsidieerde werken: meer dan 60 miljoen sinds 1998
- Veiligheidsplan van 2,8 miljoen in 2007 bovenop de 16,5 miljoen voor veiligheid en preventie

ANDERE CORRIGERENDE MAATREGELEN GENOMEN DOOR HET GEWEST (2)

- Steun voor de herwaardering van de weddeschalen van het gemeentepersoneel (1% van de verhoging met 2 %) + 100 % financiering van de herwaardering van de weddeschalen voor de lage wedden met 2 %
- Steun voor de opleidingen van de GSOB
- Steun voor de renovatie van de kinderkribbeninfrastructuur : 3 miljoen €
- Steun voor de renovatie van de openbare zwembaden: 8 miljoen €

VOORNAAMSTE REDENEN TOT BEZORGDHEID

- Daling van de ontvangsten uit de personenbelasting
- Ontvangsten uit de onroerende voorheffing afkomstig van het federale niveau die de vastgestelde rechten niet volgen
- Pensioenlasten
- Dotaties aan de politiezones

VERWEZENLIJKINGEN (1)

Stand van zaken van de belangrijkste pistes die bij de analysevoorstelling in 2005 geopperd werden

- Versterking van de gewestelijke inspectie: 3 extra inspecteurs die tevens moeten instaan voor het uitvoeren van gerichte studies
- Oprichting van een Fiscaal Compensatiefonds dat gespijsd wordt met 15 miljoen €
- Verhoging van de algemene financiering van de gemeenten:
+ 8,9 miljoen € op de ADG in 2007 (+ 3,7 %) + 30 miljoen € om de budgettaire toestand van de gemeenten te verbeteren
- Tegen het eind van het jaar zal een database met financiële en boekhoudkundige gegevens van de gemeenten operationeel zijn
- Studie (resultaat tegen eind juni) om de oprichting van een gewestelijke fiscale administratie te onderzoeken

VERWEZENLIJKINGEN (2)

- Uitwerking van een lokaal bestuursplan, in overleg met alle betrokken actoren, teneinde het beheer en de werking van de gemeenten ten gunste van de Brusselse bevolking te optimaliseren
- Herwaardering van de lonen van het gemeentepersoneel: 21,7 miljoen € in 2007
- 3 miljoen € voor de renovatie van de gemeentelijke kinderkribben
- 2,8 miljoen € voor een Veiligheidsplan dat voorziet in de aanwerving van extra personeel door de gemeenten in de strijd tegen schoolverzuim, de bestrijding van diefstal en steaming en een verhoogde preventieve aanwezigheid 's avonds

VOOR DE TOEKOMST

- Tegen het eind van deze legislatuur :
 - Al deze projecten voltooien
 - De impact van de reeds getroffen maatregelen op de gemeentefinanciën evalueren
 - De middelen die ter beschikking worden gesteld van de gemeenten, duurzaam maken en uitbreiden, dit zowel voor hun werking in het algemeen als voor het voeren van een specifiek beleid

FINANCES COMMUNALES 2005-2007

POURSUITE DE LA DEGRADATION OBSERVEE DE 1995 à 2004

METHODOLOGIE

- Comptes 1995-2005, dernière modification budgétaire 2006, budget initial 2007
- Les chiffres 2006 et 2007 sont à prendre avec prudence dans l'attente des comptes.
- Les résultats de la Ville de Bruxelles sont souvent isolés, car ils influencent trop les chiffres globalisés de 18 autres communes.

RECETTES

Examen de 5 recettes principales :

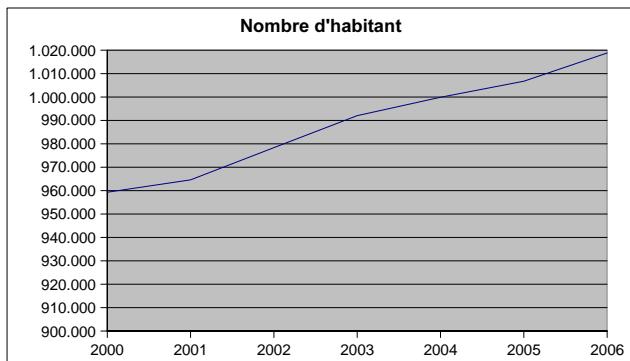
- Additionnels au précompte immobilier (31 % des recettes totales)
- Additionnels à l'IPP (15 %)
- Dotation générale aux communes (20 %)
- Taxes communales (9 %)
- Recettes « financières » (7 %) (intérêts créditeurs + dividendes)

DEPENSES

Examen de 5 dépenses principales :

- Personnel (46 % des dépenses totales)
- Fonctionnement (11 %)
- Dotations aux CPAS (15 %)
- Dotations aux zones de police (13 %)
- Charges de la dette (9 %)

EVOLUTION DE LA POPULATION

- Croissance de 4,13 % depuis 2002
- Croissance principalement dans les communes du N-O: Koekelberg, Ganshoren, Jette, Molenbeek et St-Josse
- Watermael-Boisfort est la seule commune qui voit sa population diminuer depuis 2002

Revenu moyen par habitant

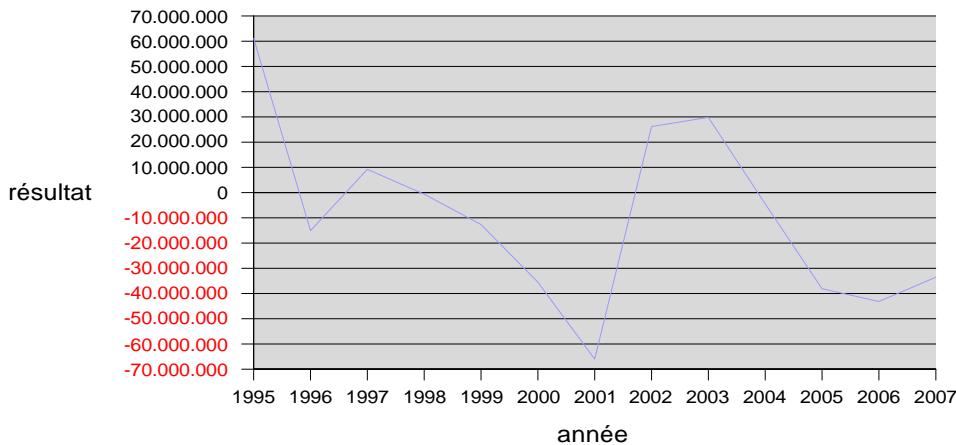

- Données disponibles : revenu 2003
- De 2002 à 2003 : + 0,3 % en RBC contre 3,7 % en RF et 3,2 % en RW
- De 2002 à 2003 : diminution en terme réel du revenu car inflation de 1,6 %
- Conséquences négatives sur les finances communales car les communes ne bénéficient pas d'un mécanisme correcteur des recettes IPP comme la Région bruxelloise
- Croissance forte à Saint-Josse et Saint-Gilles, et dans les communes + favorisées

Résultat à l'exercice propre

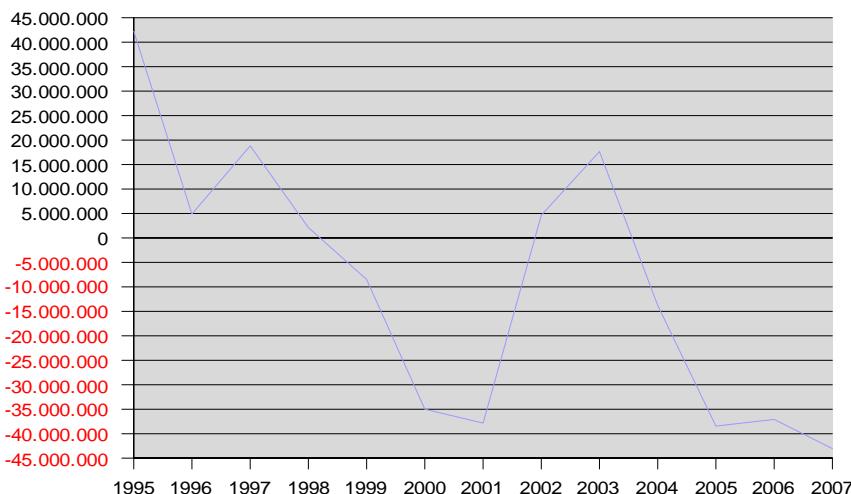

Exercice propre

- Dégradation depuis 2003 même si légère amélioration en 2006 et 2007
- Attention : 2006 et 2007 sont des données budgétaires

Résultat à l'exercice propre hors Ville de Bruxelles

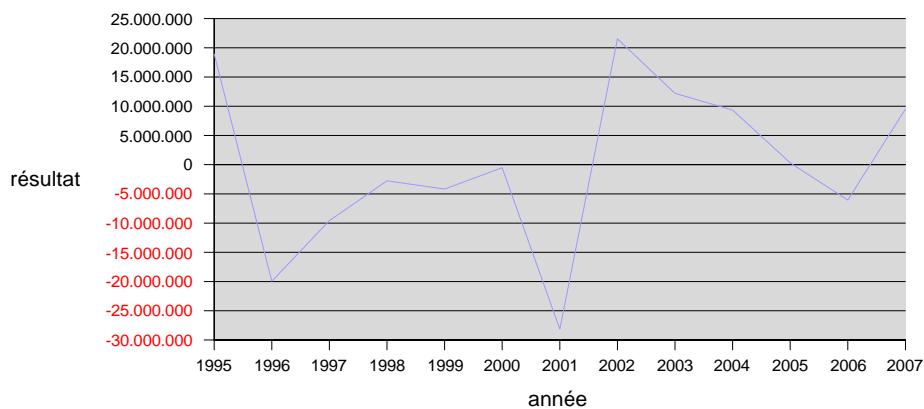

- Sans la ville, les communes voient leur résultat se détériorer de 2006 à 2007
- Attention : 2006 & 2007 = budget

Résultat à l'exercice propre Ville de Bruxelles

Ex. Propre. Ville de Bruxelles

- Amélioration du résultat de 2006 à 2007 MAIS sous-estimation de la dotation à la zone de police.

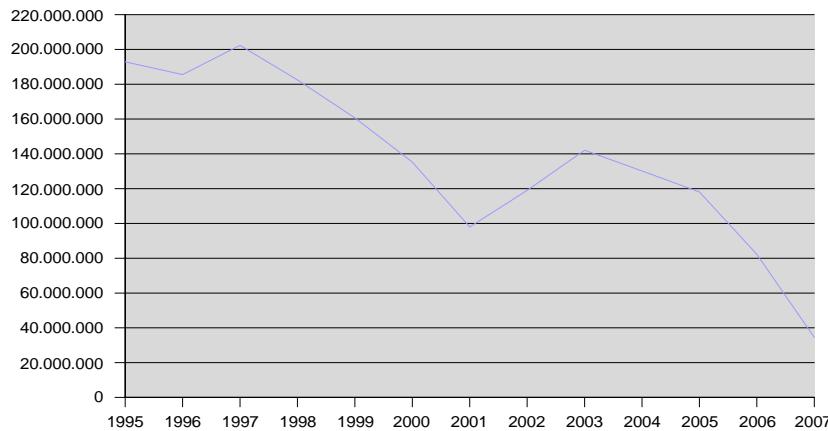
Nombre de communes en déficit à l'exercice propre

Communes en déficit à l'exercice propre

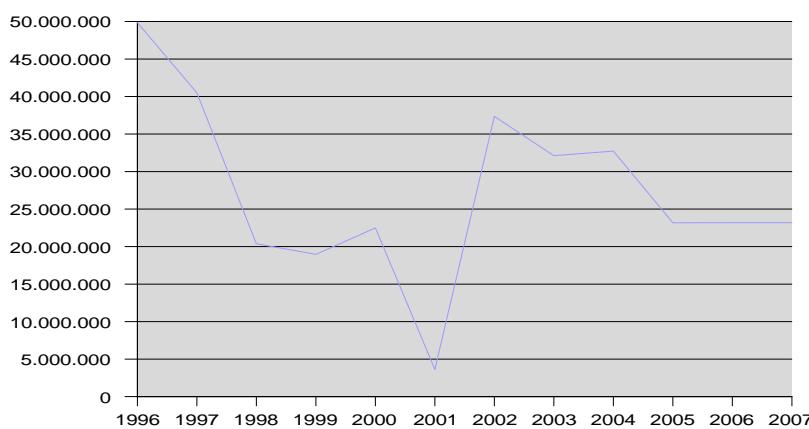

Résultat cumulé + réserves (hors Ville)

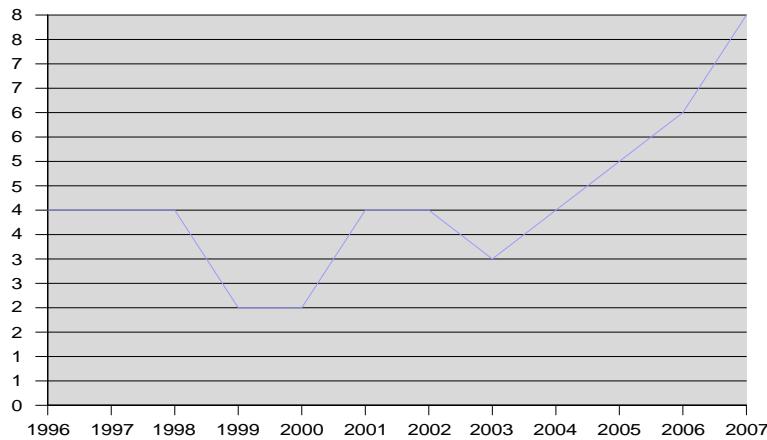
- L'évolution du cumulé correspond à celle du résultat à l'exercice propre
- Diminution de près de 76 % en 4 ans passant de 142 millions en 2003 à 34 millions en 2007
- Épuisement des réserves prévu dès 2009

Résultat cumulé + réserves Ville de Bruxelles

- Maintien à hauteur de 23 millions depuis 2005 sur un budget de 470 millions
- Suffisant pour couvrir les incertitudes liées à la zone et aux hôpitaux ?

Communes en déficit au cumulé + réserves

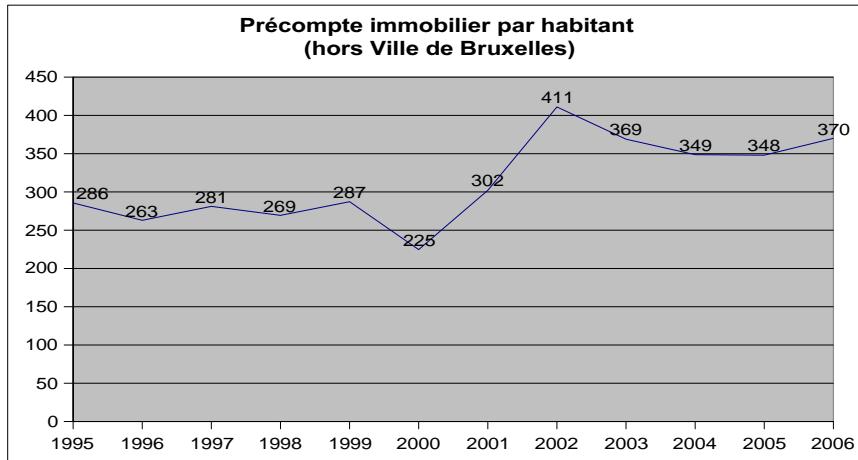
- 8 communes en déficit « structurel » en 2007 contre 3 en 2003
- Leur nombre devrait augmenter dans le futur

POURQUOI UNE TELLE DEGRADATION ?

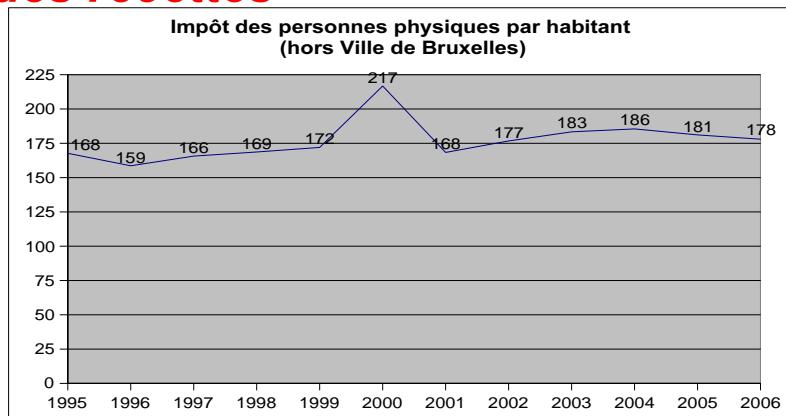
- LES RECETTES ONT AUGMENTÉ MOINS VITE QUE LES DÉPENSES
- Recettes : + 2,8 % de 2004 à 2007
- Dépenses : + 3,7 % de 2004 à 2007
- **Différentiel de ± 1 %**

ADDITIONNELS AU PREC. IMMOBILIER 31 % des recettes communales

- Stagnation depuis 2004. Inquiétant car a priori ces recettes devraient évoluer conformément à l'inflation et de plus il y a beaucoup de nouvelles constructions en Région bruxelloise
- Attention à 2006 : chiffres du budget

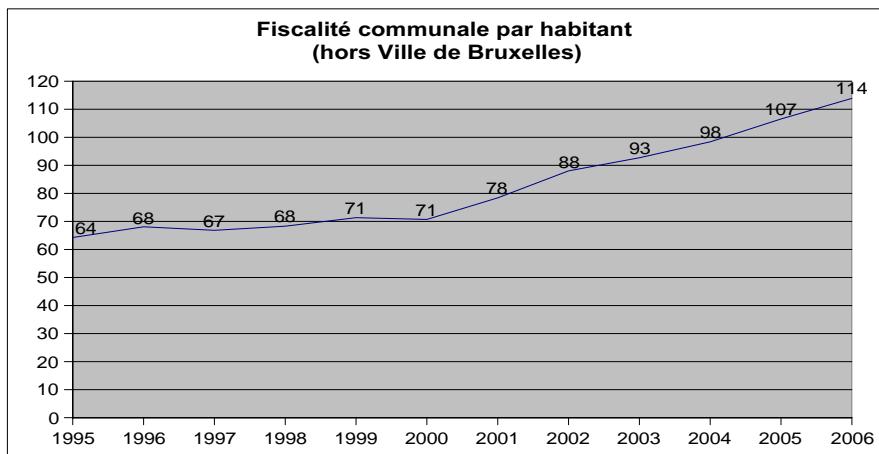
ADDITIONNELS A L'IPP 15 % des recettes

- Croissance négative depuis 2004 due à la réforme fiscale et à l'appauvrissement de la population bruxelloise
- 2000 : Année de rattrapage
- Les taux des additionnels restent stables
- Attention à 2006 : budget

TAXES ET REDEVANCES COMMUNALES

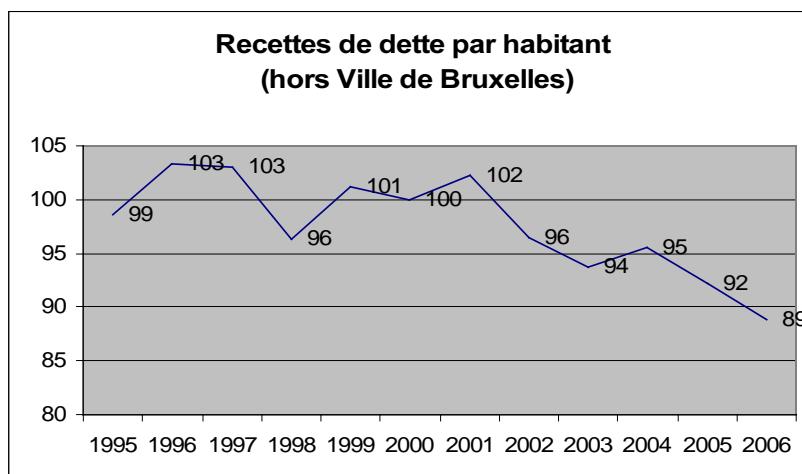
9 % des recettes

- Croissance annuelle moyenne par habitant : 5,3 % sur 1995-2006, mais 7 % sur 2003-2006
- Les communes ont dû créer de nouvelles taxes, principalement sur les entreprises, pour équilibrer leurs budgets

RECETTES FINANCIERES

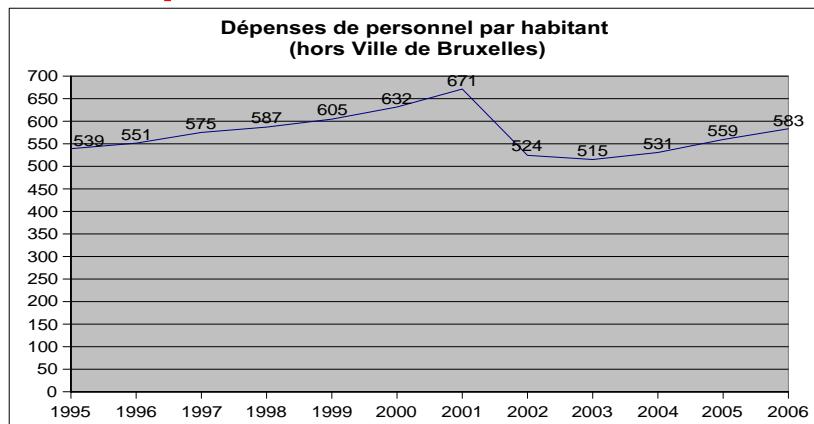
7 % des recettes

- Intérêts créditeurs + dividendes
- Forte diminution depuis 2004 car baisse des dividendes suite à la libéralisation du marché de l'énergie et baisse des intérêts créditeurs suite à la dégradation de la trésorerie des communes

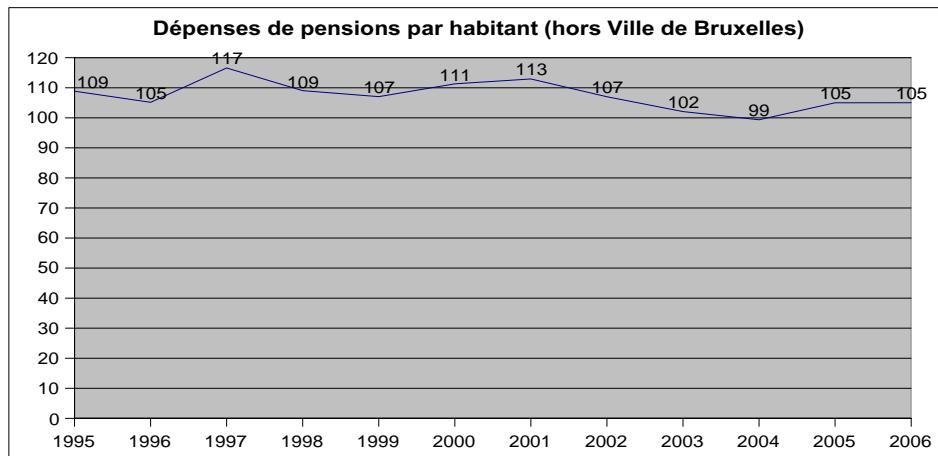
DEPENSES DE PERSONNEL

46 % des dépenses

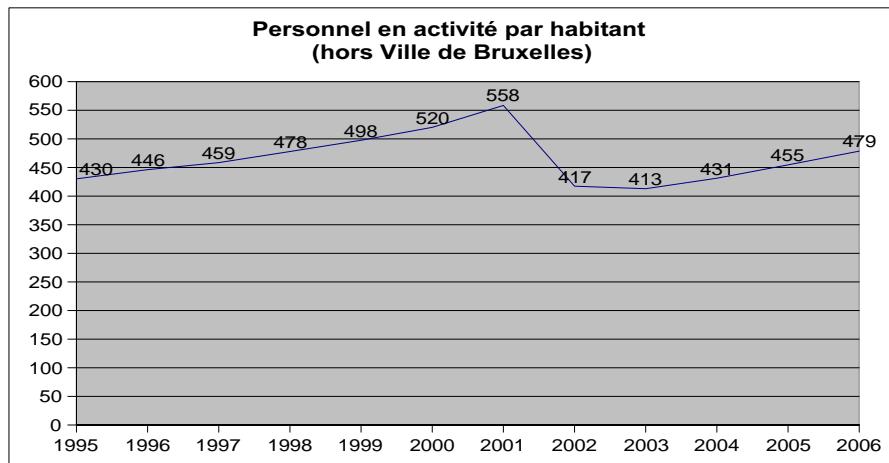
- 2002 : réforme des polices => personnel transféré aux zones
- Croissance annuelle moyenne / hab. sur 2002-2006 : + 2,6 %
- Mais aussi recrutement de personnel subsidié par des programmes spécifiques
- Attention : 2006 = budget

DEPENSES DE PENSIONS

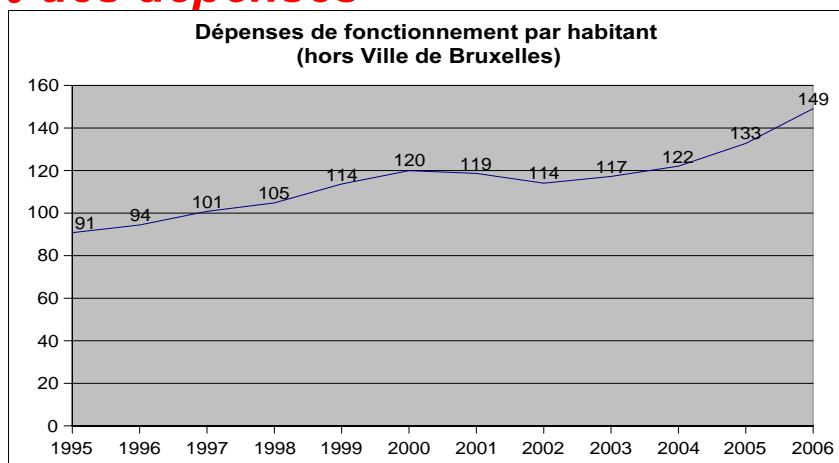
- Diminution de 2002 à 2004 mais liée à la création des zones de police
- Stable entre 2005 et 2006
- Prévisions d'augmentation à partir de 2010

PERSONNEL EN ACTIVITE

- Croissance moyenne de 3,5 % depuis 2002
- Mais aussi recrutement de personnel subsidié par des programmes spécifiques
- Attention : 2006 = budget

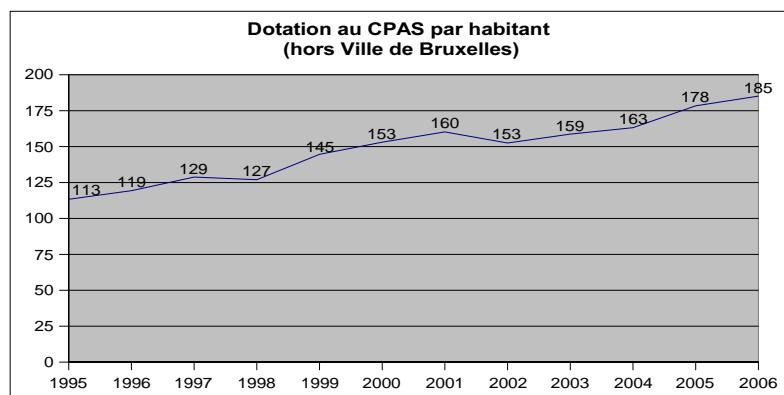
DEPENSES DE FONCTIONNEMENT 11 % des dépenses

- Croissance annuelle moyenne par habitant sur 1995-2005 : + 3,8 % mais 10 % de 2004 à 2005
- Mais aussi dépenses subsidiées par des programmes spécifiques

DOTATIONS AUX CPAS

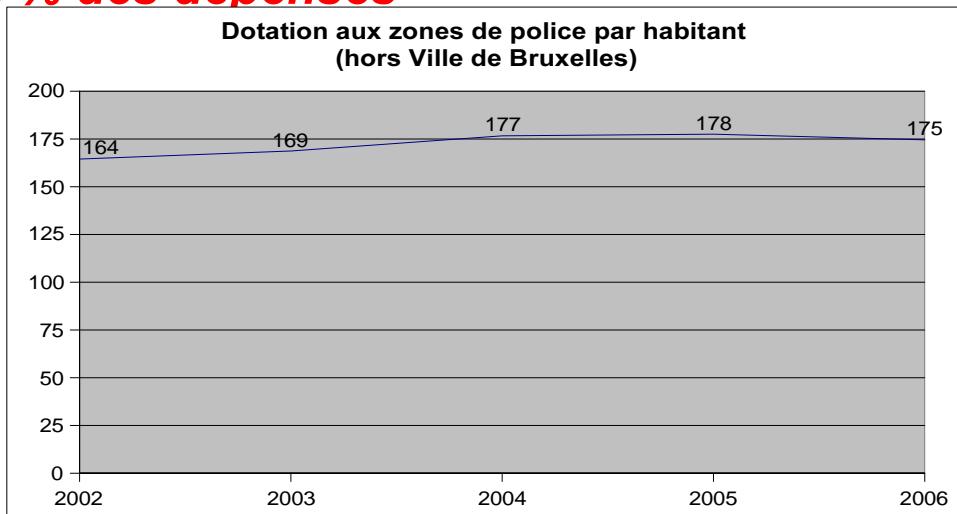
15 % des dépenses

- Croissance annuelle moyenne de 4,5% depuis 1995
- Les dotations CPAS ont diminué de 11 % depuis 2000 par bénéficiaire de l'aide sociale, soit 1,8 % par an

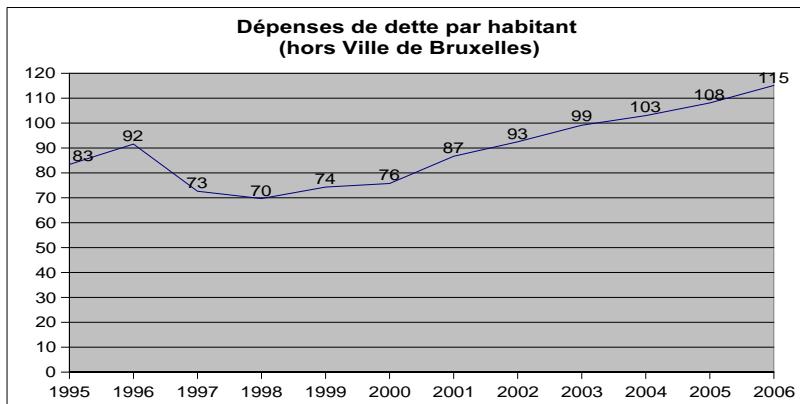
DOTATIONS AUX ZONES DE POLICE

13 % des dépenses

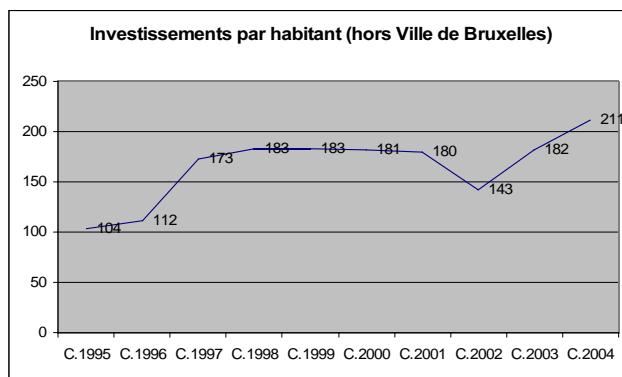
- Croissance moyenne de 1,6 % depuis 2002
- Manque de données du fait que les zones n'existent que depuis 2002

CHARGES DE LA DETTE 9% des dépenses

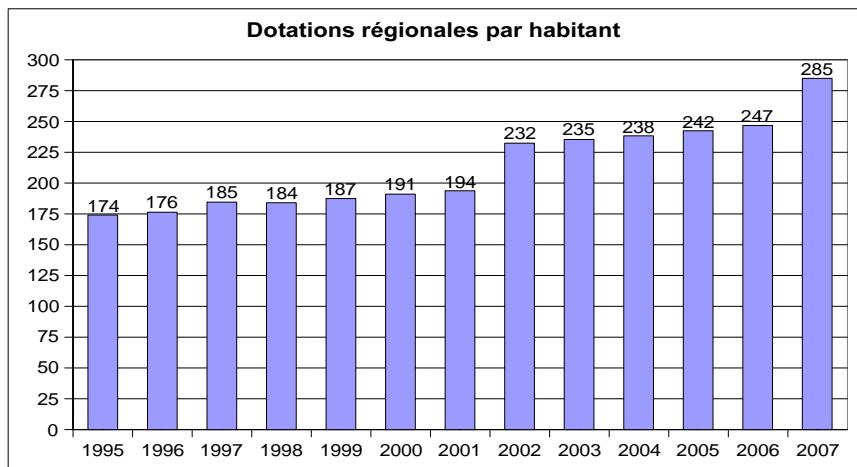
- + 5,4 % en moyenne par an depuis 2002
- Hors dette vis-à-vis du FRBRTC, la croissance annuelle moyenne de la dette est de 7,4 %

INVESTISSEMENTS

- Compte 2004 = dernier compte disponible pour les 19 communes
- Forte augmentation de 2002 à 2004

DOTATIONS GENERALES AUX COMMUNES 20 % des recettes

- Dotations générales = DGC + Art 46 bis (accords du Lombard) + intervention de 30 millions pour améliorer la situation financière des communes à partir de 2007
- + 2% de 2005 à 2006 et + 15 % de 2006 à 2007

AUTRES MESURES CORRECTRICES REGIONALES (1)

- Fonds Bruxellois de Refinancement des Trésoreries Communales : 107 millions depuis 1993
- Fonds de compensation fiscale : 15 millions à partir de 2007
- Politique des quartiers : 90 millions en 2005-2006
- Travaux subsidiés : plus de 60 millions depuis 1998
- Plan de sécurité de 2,8 millions en 2007 en plus des 16,5 millions pour la sécurité et la prévention

AUTRES MESURES CORRECTRICES REGIONALES (2)

- Soutien à la revalorisation barémique des agents communaux (1% des 2 % d'augmentation) + financement à 100 % de la révalorisation barémiques de 2 % des bas salaires
- Soutien aux formations de l'ERAP
- Soutien aux rénovations d'infrastructures de crèches : 3 millions €
- Soutien à la rénovation des piscines publiques : 8 millions €

PRINCIPAUX ELEMENTS D'INQUIETUDE

- Diminution des recettes IPP
- Recettes PRI venant du fédéral qui ne suivent pas les droits constatés
- Charges de pensions
- Dotations aux zones de police

REALISATIONS (1)

État des lieux des principales pistes avancées lors de l'analyse présentée en 2005

- Renforcer l'inspection régionale : 3 inspecteurs en + avec également comme missions des études ponctuelles
- Création d'un Fonds de compensation fiscale doté de 15 millions €
- Augmentation du financement général des communes : + 8,9 millions € sur la DGC en 2007 (+ 3,7 %) + 30 millions € pour améliorer la situation budgétaire des communes
- Une base de données financières et comptables des communes sera opérationnelle d'ici la fin de l'année
- Étude (résultat d'ici fin juin) pour analyser la création d'une administration fiscale régionale

REALISATIONS (2)

- Élaboration d'un Plan de gouvernance locale, en concertation avec tous les acteurs concernés, visant à optimiser la gestion et le fonctionnement des communes au bénéfice de la population bruxelloise
- Revalorisation salariale des agents communaux : 21,7 millions € en 2007
- 3 millions € pour la rénovation des crèches communales
- 2,8 millions € pour un Plan de sécurité prévoyant l'engagement de personnel supplémentaire dans les communes pour la lutte contre le décrochage scolaire, lutte contre le vol et le racket et renforcement de la présence préventive en soirée

POUR LE FUTUR

- D'ici la fin de la législature :
 - Finaliser ces différents projets
 - Évaluer l'impact des mesures déjà prises sur les finances communales
 - Pérenniser et amplifier les moyens mis à la disposition des communes, que ce soit pour leur fonctionnement en général ou pour mener des politiques plus spécifiques

0707/73132
I.P.M. COLOR PRINTING
 02/218.68.00